

Jaarverslag 2016/17

Brocacef Groep NV

15 mei 2017

Brocacef Groep is een groep van ondernemingen, actief op het gebied van de gezondheidszorg. De belangrijkste activiteiten zijn de distributie van geneesmiddelen en medische producten en de ontwikkeling en implementatie van zorg- en Retailconcepten. Onze belangrijkste klanten zijn apothekers, apotheekhoudende huisartsen, zieken- en verpleeghuizen en consumenten.

Inhoudsopgave	
Profiel	1
Bericht van de voorzitter van de groepsdirectie	2
Verslag van de raad van commissarissen	3
Verslag van de groepsdirectie	4
Jaarrekening	25
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening	26
Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat	27
Geconsolideerde balans	28
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	30
Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen	32
Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening	34
Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening	61
Toelichting op de geconsolideerde balans	66
Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht	82
Overige vermeldingen	83
Enkelvoudige balans	89
Enkelvoudige winst-en-verliesrekening	90
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	91
Mutatieoverzicht van het eigen vermogen	94
Overige gegevens	103
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	104
Samenstelling van de groepsdirectie en raad van commissarissen	108
Belangrijkste deelnemingen	110

Jaarverslag

Profiel

Alles onder één dak

Brocacef Groep NV (hierna 'de groep', 'Brocacef Groep'), gevestigd in Maarssen is een groep van ondernemingen, actief op het gebied van de gezondheidszorg. Naast de distributie van geneesmiddelen en medische producten, ontwikkelt en implementeert Brocacef Groep apotheek- en farmaceutische zorgconcepten. Tot onze zakelijke klanten behoren apothekers, apotheekhoudende huisartsen, zieken- en verpleeghuizen, dierenartsen en leveranciers. Voor deze klanten beschikt Brocacef over een innovatieve farmaceutische groothandel en tal van overige producten en diensten om hen te ondersteunen bij de beroeps- c.q. bedrijfsuitoefening. Voor onze consumenten en zorgverzekeraars beschikken wij over een succesvolle keten van apotheken. De consument bieden wij farmaceutische zorg via onze apotheekketen en via zorg aan huis op het gebied van specialistische geneesmiddelen en medische producten.

Mede dankzij de overname van Mediq Apotheken Nederland in juni 2016 realiseerden wij in het boekjaar een omzet van bijna EUR 2,0 miljard (2015/16: EUR 1,3 miljard). Het aantal FTE aan het eind van het boekjaar, inclusief uitzendkrachten, bedroeg 4.226 FTE en kende daarmee ook een sterke toename ten opzichte van het aantal FTE per einde vorig boekjaar (1.929 FTE).

Aan het eind van het boekjaar bestond onze apotheekorganisatie uit 268 apotheken die volledig in eigendom waren (31 januari 2016: 116), 39 apotheken waarvan we meer dan 50% van de aandelen bezaten (31 januari 2016: nihil), 14 apotheken waarvan we 50% of minder bezaten (31 januari 2016: 8) en 2 poliklinische apotheken waarvan we minder dan 50% van de aandelen bezaten (31 januari 2016: 2).

De levering van geneesmiddelen en medische hulpmiddelen aan apotheekhoudenden, zieken- en verpleeghuizen en consumenten geschiedt vanuit vijf distributiecentra.

Bericht van de voorzitter van de groepsdirectie

Het jaar 2016/17 is wellicht het meest historische jaar in de geschiedenis van Brocef Groep. De autoriteiten keurden na ruim 18 maanden de overname goed van Mediq Apotheken Nederland. In 2015 kreeg Brocef Groep al goedkeuring van de Nederlandse Zorg Autoriteit (NZA) en verwees de Europese Commissie de casus door naar de Nederlandse mededingingsautoriteiten.

Daarna zijn we ruim 12 maanden onderweg geweest met de Autoriteit Consument en Markt (ACM) om de benodigde goedkeuring te krijgen. Die kwam uiteindelijk in juni 2016, weliswaar onder zeer zware voorwaarden. Naast de verplichte verkoop van Mediq's Distrimed B.V. en 38 eigendomsapotheken die als remedie verkocht moesten worden, werden we ook geconfronteerd met het gedwongen vertrek van een groot aantal franchisers en kwam als klap op de vuurpijl het groothandelsverbod van twee jaar voor al deze remedies.

Ondanks deze zware remedies bleef onze businesscase overeind door de grote voordelen die deze overname op gaat leveren voor de organisatie, onze klanten en andere stakeholders.

Het zeer langdurige en trage proces om tot de goedkeuring te komen, heeft veel gevraagd van de organisatie. De medewerkers van beide ondernemingen hebben ruim 18 maanden in onzekerheid gezeten over hun toekomst. Beide bedrijven stonden zeker niet stil maar grote projecten en investeringen werden vanzelfsprekend uitgesteld. Onze aandeelhouders hebben eveneens veel geduld en begrip getoond en het volledige vertrouwen gegeven aan het Nederlandse management.

Medio juni kwam dan de langverwachte kick-off van de integratie. Er waren townhalls in alle vestigingen en bij alle bedrijven van Brocef Groep en veel persaandacht. In een klap marktleider op vrijwel alle markten waarop we actief zijn. De ambitie die we enkele jaren geleden met elkaar vastgesteld hebben, werd waarheid.

Direct na de goedkeuring zijn we met de integratie gestart met meer dan 100 projecten. Via een raamadviesaanvraag bij de ondernemingsraad en een groot aantal deeladviesaanvragen verkregen we ook de interne goedkeuringen om onze grote plannen uit te kunnen voeren. Aan het eind van 2016 zaten we nog middenin de integratie, maar liepen alle projecten op schema en hier en daar zelfs voor op de businesscase.

In 2017 en daarna gaan we nog een groot aantal integratieprojecten afronden. Dat doen we door middel van een uitgekiend changeprogramma waarin we niet alleen de culturen van beide bedrijven gaan integreren maar ook inhoud gaan geven aan de juiste invulling van ons marktleiderschap.

2016 was uitdagend, dynamisch en spannend, in 2017 gaan we vorm geven aan het nieuwe Brocef en dat is zeker niet minder interessant.

Met vriendelijke groet,

Peter de Jong

Verslag van de raad van commissarissen

Hierbij bieden wij u de jaarrekening en het daarbij behorende jaarverslag van Brocacef Groep NV over het boekjaar 2016/17 aan. EY heeft de jaarrekening gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

Gedurende het verslagjaar heeft de groepsdirectie ons college op de hoogte gehouden van de gang van zaken in de onderneming. Wij hebben daarbij zoals gebruikelijk aandacht besteed aan de ontwikkelingen in de gezondheidszorg in het algemeen en die in de geneesmiddelensector in het bijzonder.

Naast het strategisch beleid, de begroting, de jaarrekening en het jaarverslag is er veel aandacht besteed aan de overname door Brocacef Groep van Mediq Apotheken Nederland en de daaropvolgende integratie.

Met de groepsdirectie zijn wij van mening dat de overname uitstekende kansen biedt voor de verdere ontwikkeling van Brocacef Groep in het algemeen en van BENU Apotheken in het bijzonder. Het ondernemende Brocacef Groep en het innovatieve Mediq Apotheken Nederland vullen elkaar goed aan. Door de overname beschikken wij in het hele land over een fijnmazig netwerk van apotheken en de schaalgrootte biedt mogelijkheden tot een nog efficiëntere bedrijfsvoering in de apotheekketen.

Het afgelopen jaar heeft vooral in het teken gestaan van de integratie van beide bedrijven.

In de samenstelling van ons college is gedurende het verslagjaar het volgende gewijzigd: De heer Marc Owen is afgetreden en de heer Brian Tyler, voorzitter van de Celesio Management Board, is aangetreden.

Onze speciale waardering gaat uit naar de groepsdirectie en alle medewerkers. Hun inspanningen hebben ertoe geleid dat het jaar 2016/17 met mooie resultaten afgesloten kon worden. In onze ogen is dat onder de gegeven omstandigheden, waarin veel aandacht en energie nodig was om de overname van Mediq Apotheken Nederland te realiseren, een prestatie van formaat.

Het enthousiasme en de inzet van alle medewerkers van Brocacef Groep NV maken dat wij alle vertrouwen hebben in de toekomst van het nieuwe bedrijf.

Maarssen, 15 mei 2017

De raad van commissarissen

O. Windholz, voorzitter
S. Herfeld
B. Tyler
R. Sorel

Verslag van de groepsdirectie

De directie van de onderneming biedt hierbij haar jaarverslag aan voor het boekjaar dat geëindigd is op 31 januari 2017.

Marktontwikkelingen als gevolg van de overname van Mediq Apotheken Nederland

Marktpositie Brocacef Groep

Door de overname van Mediq Apotheken Nederland heeft Brocacef in Nederland een toonaangevende positie verworven en zijn we nu marktleider op vele markten. We zijn 18 maanden onderweg geweest met de ACM om de benodigde goedkeuring te krijgen. Die kwam in juni 2016.

Met de overname zette Brocacef een cruciale stap in haar ambitie om de best gewaardeerde zorgpartner van Nederland te worden door persoonlijke, bereikbare en betaalbare farmaceutische zorg aan iedereen te kunnen bieden. De nieuwe combinatie had gedurende het boekjaar 2016/17 een omzet van bijna EUR 2,0 miljard, een landelijk dekkend netwerk van apotheken, ca. 5.000 medewerkers en een compleet, geïntegreerd aanbod van farmaceutische producten en diensten. Met de goedkeuring van de ACM is er zeggenschap verkregen en kon Brocacef Groep starten met de uitvoering van de integratie van de twee bedrijven.

Strengere voorwaarden goedkeuring ACM

De ACM verleende onder strikte voorwaarden goedkeuring voor de overname. Na de overname zijn bijna 500 BENU Apotheken, zowel eigendomsapotheken, meerderheidsapotheken, minderheidsapotheken als franchise/partnerapotheken, verbonden aan Brocacef. Alle Mediq Apotheken zijn gedurende het boekjaar 2016/17 omgebouwd tot BENU Apotheken, de merknaam van de apotheekketen van Brocacef. De diensten voor de zakelijke klanten werden gecontinueerd onder de handelsnaam Brocacef.

Als voorwaarde voor de goedkeuring stelde de ACM dat een aantal eigendomsapotheken moest worden verkocht. Deze apotheken werden direct na formele afronding van de overname als een afzonderlijke, afgeschermd eenheid in stand gehouden, met een speciaal daarvoor aangesteld eigen management. Daarnaast moest de commerciële relatie die Brocacef had met een aanzienlijk aantal franchise/partnerapotheken, voor een bepaalde periode geheel worden verbroken. Voor de franchise/partnerapotheken werd een transitieprogramma ontwikkeld om deze apotheken zorgvuldig te begeleiden naar de nieuwe situatie. Als voorwaarde voor de overname stelde ACM tevens dat Distrimed B.V. (intramuraal groothandel) geen onderdeel mocht uitmaken van de nieuwe organisatie. Distrimed B.V. is direct na acquisitie van Mediq Apotheken Nederland verkocht aan Pluripharm Groep BV, eveneens een farmaceutische groothandel in Nederland.

Marktontwikkelingen algemeen

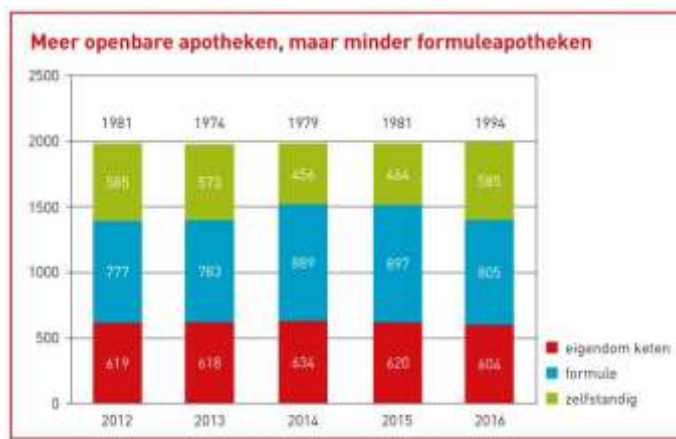
Aantal apotheken

In januari 2017 waren in Nederland 1994 openbare apotheken gevestigd. In 2016 kwamen er per saldo 13 apotheekvestigingen bij. Gedurende het afgelopen jaar openden 33 nieuwe apotheekvestigingen hun deuren. Tegenover het aantal van 33 nieuw gevestigde apotheken staan 20 apotheken die hun deuren voorgoed sloten. Eén daarvan was een poliklinische apotheek. Gezien de groei van het aantal inwoners in Nederland (+ 200.000 in 2016) en de toenemende vraag naar zorg is het aantal van 13 nieuwe apotheken veel lager dan verwacht. Dit past echter bij de trend van de afgelopen vijf jaar waarbij het aantal (openbare) apotheken nauwelijks toenam. Dit komt met name door de financiële druk op apotheken in de afgelopen jaren.

(Bron SFK: data en feiten)

Grootste keten

In 2016 is het aandeel keten- en formuleapotheken fors gedaald. Bedroeg hun gezamenlijk aandeel in januari 2016 nog 77%, een jaar later is dat afgenomen tot 71%. Dit is het gevolg van ingrijpen van de Autoriteit Consument en Markt (ACM) die in juni 2016 definitief toestemming gaf voor de overname van Mediq Apotheken Nederland door Brocacef Groep. Brocacef Groep moest van de ACM na de overname 89 apotheken afstoten, bestaande uit zowel eigendoms- als formuleapotheken. BENU had per 31 januari 2017 bijna 500 BENU apotheken aan zich gebonden en voerde daarmee de lijst aan met de meeste aangesloten apotheken.

AANTAL OPENBARE APOTHEKEN NAAR EIGENDOM KETEN, FORMULE OF ZELFSTANDIG (2012-2016)

(Bron SFK: data en feiten)

Generiek

Met name vanwege het preferentiebeleid van zorgverzekeraars zijn de prijzen van generieke geneesmiddelen 18 tot 24 maanden na introductie gemiddeld 85% lager dan de prijs van het merkgeneesmiddel. Daarna dalen de prijzen nauwelijks verder. Dit roept de vraag op of nieuwe aanwijzingen in het preferentiebeleid na die periode opwegen tegen de wisselingen en leveringsproblemen waarmee ze gepaard gaan.

Gemeten in euro's daalden de gemiddelde maandelijkse kosten van € 23,70 voor een spécialité waarvan het patent tussen 2010 en 2014 verliep, binnen twee jaar tot € 3,79 voor een vergelijkbaar generiek. Geneesmiddelenleveranciers zijn bereid gebleken hun prijzen te verlagen om daarmee een marktaandeel bij een zorgverzekeraar te verwerven. Daarmee is het preferentiebeleid een effectief instrument om tot lagere geneesmiddelprijzen te komen. Toch is het de vraag of dit preferentiebeleid moet worden voortgezet op het moment dat de lage prijzen zijn bereikt. Het regelmatig moeten wisselen van doosje veroorzaakt onbegrip en boosheid bij patiënten. Bovenop de wisselingen vanwege nieuwe aanwijzingen door zorgverzekeraars, zijn er ook nog wisselingen vanwege beschikbaarheidsproblematiek van preferent aangewezen middelen. Door deze leveringsproblemen kunnen apothekers wekelijks 200.000 keer het preferente middel niet leveren. Samen met de KNMP wordt nog steeds druk uitgevoerd op de zorgverzekeraars om het preferentiebeleid te verruimen om zodoende ook de patiënt beter te kunnen bedienen.

(Bron SFK: data en feiten)

Oudere polyfarmaciepatiënt betaalt tol pakketadvies

Van de één miljoen Nederlanders die vitamines, mineralen of paracetamol slikken, maakt bijna 80% het eigen risico vol. Als deze middelen uit het pakket zouden gaan, verschuift € 47 miljoen aan kosten van de zorgverzekeraar naar de patiënt. Dit treft vooral de oudere polyfarmaciepatiënt.

Op verzoek van VWS-minister Edith Schippers heeft het Zorginstituut zich gebogen over de vraag of vitamines, mineralen en paracetamol 1000 mg nog steeds in het basispakket thuishoren. Volgens het definitieve advies van dit instituut horen (receptplichtige) geneesmiddelen niet meer in het pakket thuis als daarvoor een (nagenoeg) gelijkwaardig geneesmiddel of voedingssupplement in de vrije verkoop verkrijgbaar is.

De uitgaven aan mogelijk van vergoeding uit te sluiten vitamines, mineralen of paracetamol bedroegen € 53,9 miljoen. Deze uitgaven bevatten de medicijnkosten en de afleverkosten. Dit komt neer op gemiddeld € 55 per persoon per jaar. Deze uitgaven zijn scheef verdeeld over de verschillende gebruikers. In extreme gevallen bedragen de kosten enkele honderden euro's per persoon. Verreweg de meeste gebruikers van vitamines, mineralen of vitamines slikken meerdere geneesmiddelen tegelijk. Bijna 80% van de gebruikers slikt minimaal vijf verschillende geneesmiddelen per jaar en bij 36% zijn dat er zelfs meer dan tien.

(Bron SFK: data en feiten)

Onze activiteiten

BENU Apotheken

BENU Apotheken is, inclusief de apotheken van Mediq apotheken Nederland, een keten van bijna 500 apotheken die samen aan ruim 4 miljoen patiënten optimale service en kwaliteit biedt bij het verstrekken van geneesmiddelen en hieraan gerelateerde zorgverlening. De ambitie van **BENU** Apotheken is de grootste en best gewaardeerde apotheekketen van Nederland te worden. De keten bestaat uit eigendomsapotheken en franchise/partners: zelfstandige apothekers die hun voordeel doen met onze kennis en kunde in de eerstelijns farmacie en gebruik willen maken van de voordelen van de schaalgrootte die wij met onze keten realiseren. Per einde van het boekjaar 2016/17 bedroeg het aantal franchisers/partners minder dan 200. Het aantal eigendomsapotheken is ruim 300.

Integratie en de omzetting naar het BENU Apotheekconcept

Na de overname van Mediq Apotheken Nederland in juni 2016 heeft BENU de focus vooral gericht op een succesvolle integratie van de Mediq eigendomsapotheken en franchise/partners. In juli 2016 zijn we direct gestart met het omzetten van alle eigendomsapotheken naar het BENU concept. In het eerste kwartaal van 2017 hebben wij de omzetting afgerond en zijn ook de apotheken van onze franchisers/partners omgebouwd.

Remedies

Vanuit de ACM zijn strikte voorwaarden gesteld aan de overname. Dit betekende dat wij een remedietraject zijn ingegaan en afscheid moesten nemen van 38 eigendomsapotheken en een groot aantal franchise/partnerapotheken. Op 7 december 2016 is de eerste van de 38 remedie apotheken daadwerkelijk verkocht. Per 1 mei 2017 zijn de laatste 2 remedie apotheken verkocht. Daarmee zijn per die datum zijn alle remedie apotheken overgedragen.

Geïntegreerde farmaceutische zorg

In ons streven de best gewaardeerde apotheekketen van Nederland te worden, hebben wij een duidelijke keuze gemaakt voor het zorgprogramma Geïntegreerde Farmaceutische Zorg (GFZ) en dit in 2017 te implementeren bij alle **BENU** Apotheken.

Zorginnovatieprijs

We zijn trots dat twee partner apotheken uit onze gelederen de zorginnovatieprijs 2016 hebben gewonnen met het project WijsGrijs en Kwetsbare ouderen. Adriaan Barentsen, onderdeel van Pharmium apothekers won de prijs met het project: 'WijsGrijs'. Fleur de Groot van de Zuilense apotheek won samen met apotheek Ondiep de prijs met het project 'Kwetsbare Ouderen'.

Samenwerking Brocacef-bedrijven

Naast de samenwerking met Brocacef Supplies & Services op het gebied van de geneesmiddelenuitgifteautomaten en de implementatie van tracking & tracing is ook de samenwerking met de andere Brocacef-bedrijven geïntensiveerd. Met Brocacef Maatmedicatie hebben wij de brievenbusverpakkingen voor medicatie op maat verder uitgebreid. Ook dit leidt tot meer efficiency in de apotheek en tot meer gemak voor de klant. Met Brocacef Ziekenhuisfarmacie werken wij samen op het gebied van apotheekbereidingen en trekken wij samen op bij aanbestedingen van instellingen. Met Brocacef Zorglogistiek voerden wij een zorgproject ten behoeve van HIV-patiënten uit, gericht op verhoging van therapietrouw.

Zorgverzekeraars

De onderhandelingen met zorgverzekeraars om tot nieuwe overeenkomsten voor 2017 voor onze apotheken te komen zijn, ondanks complicerende factoren voortvloeiend uit de overname van Mediq Apotheken Nederland en ACM remedies, voorspoedig verlopen. Wij hebben met alle zorgverzekeraars overeenstemming bereikt waardoor wij in staat zijn ons hoogwaardige aanbod verder te ontwikkelen en verzekerde zorg aan te kunnen blijven bieden aan al onze klanten.

Groei

In 2017 willen we door middel van acquisities verder groeien in het aantal **BENU** eigendoms- en partner apotheken.

BENU Direct

BENU Direct levert medische hulpmiddelen aan patiënten thuis en in verpleeghuizen. In het afgelopen jaar zijn er ook belangrijke operationele verbeteringen gerealiseerd ten aanzien van klantbediening, mede door het nieuwe e-commerce platform: benudirect.nl. Daarop kunnen onze patiënten online hun hulpmiddelenzorg regelen en hun bestellingen volgen. Het aantal klanten groeit mede doordat **BENU** Direct één van de partijen is die door VGZ geselecteerd is als leverancier voor incontinentiezorg 2017 en 2018.

Brocacef Groothandel

Brocacef Groothandel levert geneesmiddelen en medische producten en ondersteunt haar klanten met tal van diensten die hen in staat stellen om de zorgverlening in de apotheek, artspraktijk, veterinaire praktijk of instelling zo optimaal mogelijk in te vullen. Tot onze diensten behoren het geavanceerde online bestelsysteem BROKIS, central en local filling. De distributie naar de afnemers vindt plaats volgens het

'temperature controlled last mile distribution' principe, zodat de geneesmiddelen volgens de meest recente GDP-eisen vervoerd worden.

Ontwikkelingen

De strenge voorwaarden van de ACM hebben op de groothandel veel impact gehad. Een jarenlange zorgvuldig opgebouwde relatie moest met een aantal klanten gedwongen worden beëindigd. Daar tegenover stond dat we als gevolg van de overname van Mediq Apotheken Nederland ook een groot aantal nieuwe zelfstandige klanten konden begroeten. Hiertoe behoorde ook de grote groep Mediq Apotheken en apotheekhoudende huisartsen. De overname van de HuisartsPlus-formule speelde daarbij een belangrijke rol. De formule heeft inmiddels met een nieuwe huisstijl en inhoud bij Brocacef Groothandel een goede doorstart gemaakt.

Instellingen

Dit onderdeel heeft in 2016 een behoorlijke autonome omzetgroei kunnen laten zien en tevens werden de aangeboden diensten verder uitgebreid.

Ompak activiteiten

Vrij snel na de overname is in goed overleg met de ondernemingsraad besloten de vestiging van Polyfarma in Groningen te sluiten. De activiteiten zijn inmiddels samengevoegd in Maarsse en onderdeel van Aeramphic en Brocacef Groothandel.

Distributiecentra

Het voormalige distributiecentrum van Mediq Apotheken Nederland in Oss is na de overname van Mediq Apotheken Nederland toegevoegd aan Brocacef Groothandel.

Sinds vrijdag 30 september 2016 is Brocacef DC Eindhoven een 'groene' vestiging. Energie wordt voor een deel opgewekt door zonnepanelen. Hierdoor draagt Brocacef bij aan een groener milieu, waar we natuurlijk erg trots op zijn.

Central Filling 2.0 live in Eindhoven

In 2016 hebben we hard gewerkt om de nieuwe Central Filling-oplossing in Eindhoven vorm te geven. Op 14 november 2016 is deze locatie succesvol live gegaan.

Supply chain

In de Supply Chain is het Slim4 systeem uitgerold in de groothandel. In alle groothandelsvestigingen wordt de voorraad gepland, bewaakt en aangestuurd vanuit Slim4, waardoor een optimale voorraadsituatie ontstaat (juiste hoeveelheid en optimale beschikbaarheid). Slim4 Retail, waarmee al in de voormalige Mediq Apotheken werd gewerkt, is ook stap voor stap geïmplementeerd in de BENU Apotheken.

Transport

De afdelingen Transport van Brocacef en Mediq zijn samengevoegd. De hubs, van waaruit de fijn distributie naar apotheken en patiënten plaatsvindt, zijn geschikt gemaakt voor het grotere vervoersaanbod. Ook hebben we voorbereidingen getroffen om begin 2017 de nieuwe Brocacef koelbak in het systeem op te nemen.

Brocacef Veterinaire Diensten

Deze groeiemarkt heeft ook in 2016 een mooie omzetgroei laten zien.

Brocacef Zorglogistiek

Brocacef Zorglogistiek richt zich met een uitgebreid producten- en dienstenpakket op de zorgmarkt: van zorginstellingen tot en met patiënten in de thuissituatie. De activiteiten van Brocacef Zorglogistiek zijn te onderscheiden in twee deelgebieden: groothandelsactiviteiten en zorgprogramma's. Hierbij gaat het om patiënten van zorgverzekeraars met wie Brocacef Zorglogistiek een contract heeft afgesloten.

Positie versterkt

2016 was voor Brocacef Zorglogistiek in veel opzichten een succesvol jaar. Zowel de klinische als poliklinische markt hebben een stevige groei doorgemaakt. Dat geldt ook voor de leveranties van medische hulpmiddelen aan instellingen. Helaas hebben we de activiteiten van Distrimed B.V. bij de overname van Mediq Apotheken Nederland direct moeten verkopen, waardoor wij geen nieuwe klanten konden verwelkomen.

Zorgprogramma's

Samen met leveranciers van specialistische geneesmiddelen en ziekenhuisapothekers ontwikkelt Brocacef Zorglogistiek zorgprogramma's ten behoeve van patiënten thuis. Brocacef Zorglogistiek verzorgt hierbij zowel de logistiek als de verpleegkundige zorg rondom deze geneesmiddelen. Bij de kennis en expertise die Brocacef Zorglogistiek heeft opgebouwd, vormen optimalisatie van therapietrouw en voorkoming van spillage de sleutelbegrippen. In het verslagjaar werd het aantal zorgprogramma's wederom verder uitgebreid.

ISO-certificering

Brocacef Zorglogistiek heeft in 2016 als één van de eerste logistieke zorgpartijen in de intramurale markt de nieuwe ISO-norm 9001:2015 behaald.

Brocacef Maatmedicatie

Brocacef Maatmedicatie, inclusief Systemfarma dat vanuit Mediq Apotheken Nederland is geacquireerd, houdt zich bezig met het per inname-moment verpakken van geneesmiddelen voor patiënten thuis en in zieken- en verpleeghuizen. Brocacef Maatmedicatie beschikt over de nieuwste apparatuur om medicatie foutloos op maat op rollen te verpakken. De medicatierollen verhogen de medicatieveiligheid en vergroten de therapietrouw. Daarnaast brengen de medicatierollen gemak voor patiënt en verpleging.

Groei

De strenge voorwaarden van de ACM hebben ook op Brocacef Maatmedicatie veel impact gehad. Een jarenlange zorgvuldig opgebouwde relatie moest ook hier met een aantal klanten gedwongen worden beëindigd. Daar tegenover stond dat we als gevolg van de overname van Mediq Apotheken Nederland (Mediq Systemfarma) ook een groot aantal nieuwe zelfstandige klanten konden begroeten.

Verhoging kwaliteit

Na de overname van Mediq Apotheken Nederland werden de baxtering activiteiten geïntegreerd met de processen bij Brocacef Maatmedicatie. Gedurende het boekjaar vond ook een verdere uitrol van de brievenbusverpakkingen plaats. De brievenbusverpakkingen, waarin de medicatierollen verpakt worden, zorgen voor meer gemak en minder handling in de apotheek en zijn gemakkelijker qua bezorging.

Brocacef Supplies & Services

Brocacef Supplies & Services is een ondernemende en innovatieve partner. Het totaalconcept aan producten en diensten van Brocacef Supplies & Services is onder te verdelen in de segmenten LIVSANE, verpakkingen, drukwerk en techniek. De onderneming is voornamelijk actief binnen de extra- en intramurale markt en levert daarnaast aan de industrie.

Brocacef Supplies & Services ziet erop toe dat haar productportfolio en het aanbod van diensten op de markt blijven afgestemd. Met betrekking tot de verhoogde kwaliteitseisen die zowel intern als extern gelden voor processen, producten en diensten is recent het vernieuwde ISO 9001:2015 certificaat verkregen.

LIVSANE

Het LIVSANE assortiment bestaat momenteel uit circa 75 producten waaronder crèmes en zalven, hulpmiddelen, mondspoelingen, verzorging en een nieuwe snoeplijn. Alle producten zijn exclusief verkrijgbaar in de apotheek.

Nu de samenvoeging van Brocacef en Mediq Apotheken Nederland een feit is, wordt Mediq Apotheek private label omgebouwd naar LIVSANE. Deze samenwerking maakt het mogelijk het merk nog verder uit te bouwen en breder in de markt te zetten. In 2016 is de nieuwe LIVSANE snoeplijn en de nieuwe LIVSANE website geïntroduceerd.

Techniek

Onder Techniek vindt levering, installatie en onderhoud van apparatuur plaats, alsmede ICT-dienstverlening. Brocacef Supplies & Services is hiermee uniek binnen de

Brocacef Groep NV

apotheekmarkt en biedt haar klanten naast producten en apparatuur ook een eigen en op maat gesneden ICT-dienstverlening en technische service.

Brocacef Supplies & Services is binnen Nederland exclusief distributeur voor ServiLocker en ServiSoft Track & Trace van Autopharma Holding BV. Naast de verkoop verzorgen zij tevens de installatie van de machines en de installatie en implementatie van de software. Brocacef Supplies & Services is tevens installatie- en onderhoudspartner van PharmaRobots wat betreft de Pharmaself machine.

Brocacef Ziekenhuisfarmacie

Brocacef Ziekenhuisfarmacie is specialist in integrale farmaceutische zorgverlening aan instellingen in de gezondheidszorg, zoals psychiatrische instellingen, verpleeg- en verzorgingshuizen, verslavingszorg en gehandicaptenzorg. Het gaat hierbij o.a. om de receptverwerking, medicatiecontrole en aflevering van de geneesmiddelen. Daarnaast is Brocacef Ziekenhuisfarmacie gespecialiseerd in het bereiden en doorleveren van apotheekbereidingen.

Farmaceutische toezichthouding (instellingen)

De overgenomen farmaceutische toezichthoudingen van Mediq Apotheken Nederland (Mediq Instellingenapotheek) zullen worden geïntegreerd binnen Brocacef Ziekenhuisfarmacie op de locaties in Oostrum en Maarssen.

Met de implementatie van nieuwe klanten heeft Brocacef Ziekenhuisfarmacie haar positie als marktleider fors versterkt. Dat heeft dit jaar geresulteerd in een autonome groei van 40% bedden, waarop het marktaandeel uitkomt op ruim 8%. Na de integratie van Mediq Apotheken Nederland (Mediq Instellingenapotheek) heeft Brocacef Ziekenhuisfarmacie een marktaandeel van ruim 15%.

Farmaceutische bereidingen

De overgenomen farmaceutische bereidingen van Mediq Apotheken Nederland (Mediq Bereidingsapotheek Losser) zijn als afdeling binnen Brocacef Ziekenhuisfarmacie gecontinueerd en per 1 februari 2017 formeel ondergebracht bij Brocacef Ziekenhuisfarmacie.

In 2016/17 heeft Brocacef Ziekenhuisfarmacie geïnvesteerd in nieuwe bereidingsapparatuur en heeft tal van nieuwe producten geregistreerd in de Z-index. Dit heeft geresulteerd in een sterke omzetgroei van farmaceutische bereidingen.

Brocacef Healthcare Logistics

Door de overname van Mediq Pharma Logistics (als onderdeel van Mediq Apotheken Nederland) is een nieuwe tak van sport aan het producten- en dienstenaanbod van Brocacef toegevoegd. Deze overname stelt Brocacef in staat het complete pakket aan farmaceutische supply chain oplossingen aan haar opdrachtgevers aan te bieden. Sinds 1 februari 2017 is de bedrijfsnaam officieel gewijzigd in Brocacef Healthcare Logistics BV.

Brocacef Healthcare Logistics is een dienstverlener in gespecialiseerde en innovatieve supply chain oplossingen voor de farmaceutische en medische hulpmiddelenmarkt. Als logistieke professional anticiperen we op logistieke ontwikkelingen in de markt en

Brocacef Groep NV

vertalen dat naar diensten voor onze opdrachtgevers. Brocacef Healthcare Logistics biedt haar opdrachtgevers in de Benelux logistieke diensten op het gebied van inslag, opslag, pick & pack, aflevering en retourzendingen tot financieel management.

De magazijnen voldoen aan alle GDP-eisen om de hoge kwaliteits- en veiligheidsstandaarden te garanderen.

De omzet laat een stabiel patroon zien in 2016. Dit danken wij aan de inzet van medewerkers en de goede kwaliteit die geboden wordt.

Onze medewerkers

Onder het motto 'Samen Meer', maken wij slimme, persoonlijke en toegankelijke zorg.

Met onze mensen die het verschil maken en die onze kernwaarden, mensgericht, verantwoordelijk en vooruitstrevend leidend laten zijn voor ons handelen, zorgen wij dat we naast de klant staan, slim groeien, en zorg dichtbij bieden.

In de voorbereiding op de overname van Mediq Apotheken Nederland BV door Brocacef Groep NV hebben we ons gerealiseerd dat vele bedrijven ons voorgingen met grote overnames. Uit die ervaring is gebleken dat 70% van de fusies en overnames mislukt omdat er te weinig aandacht wordt besteed aan de ontwikkeling van een passende cultuur.

Wij hebben uitgesproken dat wij willen horen bij de 30% fusies en overnames die wel succesvol zijn. Daarom is er voorafgaand aan de overname onder het motto 'samen meer' een cultuurprogramma ontwikkeld.

Medezeggenschap

In verband met de overname door Brocacef Groep N.V. van Mediq Apotheken Nederland B.V., Mediq Pharma Logistics B.V. en Distrimed B.V. en de daaruit volgende samenvoeging van ondernemingen, is er gedurende het boekjaar 2016/17 op een intensieve en constructieve wijze met de medezeggenschap van zowel Brocacef als Mediq Apotheken Nederland samengewerkt.

De medezeggenschap heeft zich over een aanzienlijk aantal complexe instemmings- en adviesaanvragen gebogen en daarover, veelal onder voorwaarden ingestemd of positief geadviseerd.

De behandeling van de adviesaanvragen heeft met grote zorgvuldigheid plaatsgevonden, waarbij de belangen voor zowel de betrokken medewerkers als de organisatie zo goed mogelijk zijn behartigd.

De leden van de ondernemingsraad van Mediq Apotheken Nederland participeren inmiddels binnen de medezeggenschapsorganen van Brocacef. Bezien wordt op welke manier de medezeggenschap in de nieuwe organisatie vorm zal krijgen. Wij vertrouwen er op dat de rol van de medezeggenschap zal blijven bijdragen aan de continuïteit van onze bedrijven en de belangen van onze medewerkers.

Resultatenontwikkeling

Voornameijk door de overname van Mediq Apotheken Nederland steeg de netto omzet in het afgelopen boekjaar sterk en wel met EUR 704,8 miljoen (+ 56,2%) en kwam daarmee uit op EUR 1.959,3 miljoen. De activiteiten van Mediq Apotheken Nederland richtten zich voornameijk op het apotheekbedrijf, hierdoor liet het Retail segment

Brocacef Groep NV

relatief de grootste stijging zien met EUR 365,2 miljoen (+237,3%). De groothandel kende de absoluut grootste stijging met een toename van EUR 572,6 miljoen (+50,8%). Mediq Pharma Logistics BV, vanaf 1 februari 2017 genaamd Brocacef Healthcare Logistics BV, werd als onderdeel van Mediq Apotheken Nederland geacquireerd en was voor Brocacef een nieuw segment dat aan het bestaande producten- en dienstenaanbod kon worden toegevoegd. Het segment pre-wholesale leverde een extra omzet van EUR 6,6 miljoen op. De onderlinge leveringen binnen de segmenten namen toe met EUR 239,6 miljoen. Mede door de acquisitie van Mediq Apotheken Nederland waren de meeste activiteiten gericht op de integratie, de autonomie groei was hierdoor beperkt. De prijzen binnen de Groothandel kenden echter een gemiddelde stijging van circa 2%, voornamelijk door nieuwe (relatief dure) producten op de intramurale markt.

Het resultaat uit bedrijfsactiviteiten nam toe met EUR 9,7 miljoen naar EUR 41,4 miljoen (+30,6%), voornamelijk als gevolg van een toename van de omzet uit de overname van Mediq Apotheken Nederland. Het resultaat uit bedrijfsactiviteiten nam ten opzichte van de omzet minder sterk toe, voornamelijk als gevolg van acquisitiekosten en de daarmee samenhangende reorganisatie- en optimalisatiekosten. Hier tegenover stonden behaalde synergetische voordelen welke deels gedurende het boekjaar zijn gerealiseerd.

De financieringslasten kenden een stijging van EUR 6,3 miljoen, voornamelijk door de uitbreiding van de door PHOENIX PIB Dutch Holding BV verstrekte leningen in verband met de acquisitie van Mediq Apotheken Nederland en door bijzondere afwaarderingen van leningen van EUR 1,5 miljoen. Het resultaat uit geassocieerde deelnemingen daalde iets ten opzichte van het vorige boekjaar, voornamelijk een bijzondere afwaardering van een deelneming van EUR 0,2 miljoen. Het resultaat voor belastingen liet hierdoor een toename van EUR 3,2 miljoen zien.

Het boekjaar 2016/17 kende een relatief hoge belastingdruk van 39,9% (2015/16: 27,2%) ten opzichte van 25% nominaal. Deze hoge belastingdruk is voornamelijk het gevolg van verkoop van apotheken waarbij de fiscale winst hoger was dan de commerciële winst.

De kasstromen gedurende het boekjaar 2016/17 zijn sterk beïnvloed door de acquisitie van Mediq Apotheken Nederland. De kasstroom uit financieringsactiviteiten zorgde mede hierdoor voor een positieve kasstroom van EUR 210,5 miljoen, daar waar de investeringsactiviteiten een negatieve kasstroom van EUR 276,0 miljoen lieten zien. Onder meer door een positief bedrijfsresultaat en een positieve ontwikkeling van het werkkapitaal toonde de kasstroom uit operationele activiteiten gedurende het boekjaar een positieve kasstroom van EUR 67,6 miljoen.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt voorgesteld het resultaat na belastingen over 2016/17 als volgt te bestemmen: een bedrag ad EUR 10,7 miljoen toevoegen aan de overige reserves en het resterende bedrag ad EUR 5,7 miljoen als dividend uit te keren.

Financiering

De solvabiliteit bedroeg per 31 januari 2017 40,7% (31 januari 2016: 56,7%). In totaal nam het eigen vermogen toe met EUR 161,9 miljoen voornamelijk als gevolg van een agiostorting door de aandeelhouders van EUR 150,0 miljoen en het positieve resultaat van EUR 18,4 miljoen. De leningen en overige financierings-verplichtingen namen

Brocacef Groep NV

echter gedurende het boekjaar ook toe met EUR 263,7 miljoen onder meer als gevolg van door PHOENIX PIB Dutch Holding BV verstrekte leningen en bedroegen per 31 januari 2017 EUR 284,7 miljoen (31 januari 2016: 20,1 miljoen). In verband met een financieringsoverschot werd er per eind boekjaar EUR 8,6 miljoen (31 januari 2016: EUR 10,8 miljoen) uitgezet bij PHOENIX PIB International Beteiligungs GmbH, de netto financieringsverplichtingen stegen daarmee met 265,9 miljoen tot EUR 275,2 miljoen (31 januari 2016: 9,3 miljoen). De ontwikkeling van de netto financieringsverplichtingen zijn voornamelijk het gevolg van extra leningen verstrekt door PHOENIX ten behoeve van de acquisitie van Mediq Apotheken Nederland.

Medewerkers

Het aantal vaste medewerkers per einde boekjaar bedroeg 4.665 (3.538 FTE), dit is een stijging van 2.471 medewerkers (1.881 FTE) ten opzichte van vorig jaar toen er 2.194 (1.657 FTE) waren. Deze stijging is veroorzaakt door de overname van Mediq Apotheken Nederland enerzijds en een afbouw van personeel op onder meer de hoofdkantoren en als gevolg van de verkoop van apotheken anderzijds.

Investeringen

Het afgelopen boekjaar hebben wij geïnvesteerd in zowel materiële vaste activa (EUR 11,2 miljoen) als in overige immateriële vaste activa (EUR 2,9 miljoen). De investeringen in materiële vaste activa omvatten naast de reguliere vervangingsinvesteringen onder meer een verbouwing van het hoofdkantoor in Maarssen.

Risicomanagement

De groepsdirectie vormt het bestuur van de onderneming en draagt daarvoor de statutaire verantwoordelijkheid. Tot onze taakgebieden behoren onder meer de strategievorming, het beleid ter realisatie van de ondernemingsdoelstellingen, het bijbehorende risicoprofiel, de externe verantwoording en de opzet en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen. Wij leggen hierover verantwoording af aan de raad van commissarissen. Wij inventariseren bedrijfsrisico's, schatten de waarschijnlijkheid en mogelijke impact daarvan in en treffen zo mogelijk maatregelen ter afdekking of vermindering van deze risico's en bewaken de tijdige afwikkeling daarvan. De realisatie van onze doelstellingen is onder meer afhankelijk van externe economische factoren, marktontwikkelingen, regelgeving en andere factoren. De Groep is uit hoofde van het gebruik van financiële instrumenten blootgesteld aan de volgende risico's:

- kredietrisico
- liquiditeitsrisico
- marktrisico

In dit onderdeel van de toelichting wordt informatie gegeven over de blootstelling van de Groep aan elk van de hierboven genoemde risico's, de doelstellingen, grondslagen en procedures van de Groep voor het beheren en meten van deze risico's alsmede het kapitaalbeheer van de Groep. Daarnaast zijn in deze geconsolideerde jaarrekening nadere kwantitatieve toelichtingen opgenomen. Er zijn ten opzichte van vorig jaar geen wijzigingen in het beleid en de beheersing van de Groep ten aanzien van deze risico's.

Risicobeheerkader

Het risicobeleid van de Groep heeft als doel de risico's waarmee de Groep zich geconfronteerd ziet in kaart te brengen en te analyseren, passende risicolimieten en -controles te bepalen om de risico's en naleving van de limieten te bewaken. Beleid en systemen voor risicobeheer worden regelmatig geëvalueerd en waar nodig aangepast aan veranderingen in de marktomstandigheden en de activiteiten van de Groep. De Groep streeft ernaar om door middel van haar standaarden en procedures met betrekking tot training en management een gedisciplineerde en constructieve beheersingsomgeving te ontwikkelen waarin alle werknemers hun rol en ook hun verplichtingen begrijpen.

Kredietrisico

Kredietrisico beschrijft het risico dat een partij bij een financieel instrument niet aan zijn contractuele verplichtingen kan voldoen en dus een financieel verlies voor de Vennootschap veroorzaakt. Kredietrisico omvat zowel het directe risico op wanbetaling en het risico dat de kredietwaardigheid van de tegenpartij zal verslechteren, evenals de concentratie van risico's.

De maximale blootstelling van de activa aan kredietrisico is gelijk aan de boekwaarde van elke categorie van activa. Het niveau van kredietrisico uit operationele activiteiten wordt bewaakt en in toom gehouden door een debiteurenbeheer systeem. Het risico van wanbetaling wordt laag geschat voor de Vennootschap omdat onze voornaamste klanten (apothekers, apotheekhoudende huisartsen en zieken- en verpleeghuizen) over het algemeen een goede kredietwaardigheid hebben. Ondanks een aantal grotere klanten, is onze klantbasis breed gespreid met kleine hoeveelheden van vorderingen toe te rekenen aan elk individu of entiteit. Het maximale kredietrisico is gelijk aan de boekwaarde van elk financieel instrument op de balans.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat de Groep problemen krijgt om te voldoen aan haar verplichtingen uit hoofde van in contanten of andere financiële activa af te wikkelen financiële verplichtingen. De uitgangspunten van het liquiditeitsrisicobeheer zijn dat er voor zover mogelijk voldoende faciliteiten worden aangehouden om te kunnen voldoen aan de huidige en toekomstige financiële verplichtingen, in normale en moeilijke omstandigheden, en zonder dat daarbij onaanvaardbare verliezen worden gelopen of de reputatie van de Groep in gevaar komt. Als onderdeel van PHOENIX Pharmahandel GmbH & Co KG heeft de Groep beschikking over een leningsfaciliteit. De te betalen rente bedraagt EURIBOR plus 318,0 basispunten.

Marktrisico

Marktrisico betreft het risico dat de inkomsten van de Groep nadelig worden beïnvloed door veranderingen in marktprijzen, zoals valutakoersen, rentetarieven en aandelenkoersen. Het beheer van het marktrisico heeft tot doel de marktriscopositie binnen aanvaardbare grenzen te houden bij een optimaal rendement.

Renterisico

Renterisico's ontstaan als gevolg van mogelijke veranderingen in de marktrente en kunnen tot een verandering in de reële waarde leiden in het geval van vastrentende financiële instrumenten en kunnen leiden tot schommelingen in de betalingen in het geval van variabele rentedragende financiële instrumenten. De Groep heeft zich niet

Brocacef Groep NV

ingedekt tegen schommelingen in de marktrente vanwege de sterke eigenvermogenspositie en daarmee worden de gevolgen van deze risico's beperkt geacht.

Indien de rentepercentages met 1% zouden toenemen, zou dit leiden tot een extra financieringslast van circa EUR 2,8 miljoen.

Valutarisico

Valutarisico's zijn voor de Groep nagenoeg nihil aangezien de activiteiten zich voornamelijk concentreren in Nederland.

Overige marktprijsrisico's

Prijsrisico's omvatten risico's op daling van de prijzen als gevolg van onder andere de Wet Geneesmiddelen Prijzen (WGP) en het uit patent raken van medicatie. De WGP is relevant voor de Groep aangezien de vergoedingssystematiek voor genees- en medische middelen in belangrijke mate hiermee door de overheid en verzekeraars bepaald wordt. De Groep houdt per artikelgroep de marges in de gaten en gaat hierover in overleg met de verantwoordelijke instanties om margeverlies te beperken en waar mogelijk te verbeteren en te optimaliseren.

Naast de hiervoor genoemde financiële risico's uit hoofde van het gebruik van financiële instrumenten onderkennen wij meerdere bedrijfsrisico's waarvan wij de risico's als gevolg van acquisities en de impact van ICT-systemen/datakwaliteit als grootste risico's onderkennen. Alle risico's zijn in het risicoprofiel hieronder opgenomen.

Brocef Groep NV

Risicoprofiel Brocef Groep NV:

	Risico Beheer Kader	Risico	Maatregelen / inschatting	Risico inschatting:				
				Laag	Laag	Laag	Hoog	Hoog
Financieel risicobeheer uit hoofde van gebruik van financiële instrumenten	Kredietrisico	Wanbetaling Faillissement	Kredietwaardigheidschecks Strikt debiteurenbeheer Samenwerking incassobureaus	■	■	■	■	■
	Liquiditeitsrisico	Onvoldoende financiële middelen	Langlopende faciliteit PHOENIX Spreiding van kortlopende leenfaciliteiten bij zowel PHOENIX als ING-Bank	■	■	■	■	■
	Marktrisico	Renterisico Valutarisico Prijsrisico	Laag risicoprofiel PHOENIX (S&P : BB+ en Fitch: BB) Beperkte handel buiten EUR Margebeoordeling per productgroep	■	■	■	■	■
Financieel risicobeheer uit hoofde van overige risico's	Acquisities	Financieel Risico Cultuurverschillen ICT-integratie	Due diligence onderzoek Overbrengen van de cultuurwaarden vanuit de Groep Vooronderzoek in (pre-) integratieproces	■	■	■	■	■
	ICT-systemen / Datakwaliteit	Afhankelijkheid ICT	Externe opslag data Backup- en recovery procedure Centralisatie (kenniscentrum)	■	■	■	■	■
		Privacywetgeving (m.n. patiëntgegevens)	Toegangsbeveiliging/-afscherming	■	■	■	■	■
Cybercrime		Toegangsbeveiliging/-afscherming Backup- en recovery procedure	■	■	■	■	■	

- **Acquisities**

Ondanks alle voorzorgsmaatregelen en onderzoeken wordt met acquisities meestal meer risico gelopen dan met autonome groei. Door bijvoorbeeld cultuurverschillen en door ICT-integraties kan veel waarde vernietigd worden doordat waardevolle personen de onderneming verlaten of doordat (nieuwe) systemen niet goed met elkaar praten waardoor de business hinder ondervindt. Acquisities zien wij als wezenlijk onderdeel van onze (groei)strategie. De risico's die zich daarbij voordoen mitigeren wij zoveel mogelijk door telkens een zorgvuldig (pre-) overnameproces te doorlopen en veel aandacht te schenken aan de post-overnamefase. Veel risico's en hun (financiële) impact kunnen daarmee worden verlaagd.

Elke overname is anders, maar aan het overnameproces stellen wij steeds weer dezelfde hoge eisen. Dat proces is er op gericht de risico's en kansen in een vroegtijdig stadium in beeld te brengen. Om de kans op tegenvallers achteraf te vermijden voeren wij due diligence onderzoeken uit, waar nodig ondersteund door externe adviseurs. Indien niet voldaan kan worden aan onze eisen in deze fase, zullen wij niet tot acquisitie overgaan.

Onmiddellijk na overname stellen wij een integratieteam samen. In deze fase is er aandacht voor alle stakeholders. Het overbrengen van de cultuurwaarden van Brocef Groep heeft daarin een centrale plaats. Uitgangspunt is dat we de backoffice van het geacquireerde bedrijf zo veel mogelijk overbrengen naar de centrale organisatie en

backoffice systemen van Brocacef Groep. Bij de overname van Mediq Apotheken Nederland is het (pre-) overnameproces aanzienlijk uitgebreid vanwege de omvang en vanwege de tijdsduur. Dat de overname op zich liet wachten heeft er wel voor gezorgd dat wij meer tijd hadden om alle systemen, producten en diensten tegen het licht te houden om daarmee alle kansen maar zeker ook alle risico's beter in kaart te brengen.

- **ICT-systemen en Datakwaliteit**

Goed werkende ICT-systemen in combinatie met kwaliteit van de gebruikte data zijn cruciaal voor ons bedrijf. Dat houdt veel meer in dan continuïteit van de gegevensverwerking. Het gaat ook om de integriteit van de data en programmatuur en het daaraan gekoppelde besluitvormingsproces. De hoeveelheid klanten, producten, locaties, leveranciers en de onderlinge afhankelijkheid maken dit een complex systeem, maar tegelijkertijd biedt dit soort systemen ons een duidelijk competitief voordeel. Niet of niet goed werkende systemen en/of cybercrime kunnen de continuïteit van de gehele onderneming binnen relatief korte tijd bedreigen. We nemen dan ook vergaande maatregelen om de kans hierop te minimaliseren. Data en datakwaliteit zijn van groot belang voor een soepele bedrijfsvoering en voor de informatie die wij uitwisselen met onze klanten en leveranciers. Bovendien worden strikte wettelijke eisen gesteld op het gebied van data en privacy (m.n. patiëntgegevens), waardoor ook de bescherming van data veel aandacht krijgt. We investeren jaarlijks veel tijd en geld in verdere optimalisatie en beveiliging van de centrale geïntegreerde ICT backoffice met een focus op continuïteit, stabiliteit en de mogelijkheid om flexibel op te schalen. Dat geldt voor zowel de standaardapplicaties die we gebruiken als voor de door onszelf op maat gemaakte toepassingen. Beveiliging van buiten naar binnen en beveiliging van binnenuit blijven actuele thema's in een verder digitaliserende wereld waarin het risico op cybercrime steeds groter wordt. Dat beschermt onze systemen en data redelijkerwijs tegen de vele verschijningsvormen van cybercriminaliteit. Wij hebben het afgelopen jaar samen met PHOENIX Pharmahandel GmbH & Co K.G. (verder 'PHOENIX') gewerkt aan het centraliseren van onze ICT- en Data-architectuur om zo de continuïteit van gegevensverwerking en informatiebeveiliging verder te optimaliseren.

Corporate governance

In de in 2016 herziene Nederlandse corporate governance code zijn principes en best practice bepalingen opgenomen die toezien op de verhouding tussen de groepsdirectie, raad van commissarissen en algemene vergadering van aandeelhouders van Nederlandse vennootschappen en waarvan de naleving wenselijk wordt geacht. Wij onderschrijven de uitgangspunten van deze code en dat betekent dat wij de bepalingen hieruit volgen, dan wel dat afwijkingen gemotiveerd aan de aandeelhouders worden voorgelegd. Brocacef Groep NV geldt volgens de regels van het Burgerlijk Wetboek als structuurvennootschap, hetgeen betekent dat de bepalingen van Titel 4, afdeling 6 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek op haar van toepassing zijn. Voor wat betreft de code betekent dit met name dat de raad van commissarissen naast haar toezichthoudende taak tevens tot taak heeft de benoeming en het ontslag van leden van de groepsdirectie, de voordracht van commissarissen en de goedkeuring van een aantal directiebesluiten. Binnen de PHOENIX groep is een interne accountantsdienst aangesteld die een onafhankelijke, objectieve functie vervult en die (aanvullende) zekerheid verschaft omtrent de beheersing, effectiviteit, efficiency en compliance van de bedrijfsvoering. De interne accountantsdienst controleert periodiek onderdelen van de Groep. Gedurende het boekjaar heeft er echter geen intern onderzoek plaatsgevonden.

Gedragcode, anti omkopings- en corruptiebeleid en eerlijke concurrentie

Om zakelijk gerespecteerd en succesvol te zijn, is correct gedrag in onze omgang met onze relaties en collega's van groot belang. Dit is een algemeen geldend uitgangspunt, niet alleen binnen onze organisatie maar ook bij onze aandeelhouders. Om iedere werknemer binnen Europa op de hoogte te brengen wat er wel en wat er niet van hem verwacht wordt, zijn drie codes opgesteld, die iedereen geacht wordt na te leven. Het gaat om de gedragscode, het anti omkopings- en corruptiebeleid en het beleid inzake eerlijke concurrentie. Het toezicht op de naleving van de regels is nationaal georganiseerd.

Klokkenluidersregeling

Per 1 juli 2016 is de Wet Huis voor klokkenluiders (wet HvK) in werking treden. De wet introduceerde rechtsbescherming voor klokkenluiders en de oprichting van een nieuwe instantie, het Huis voor klokkenluiders. Dit Huis adviseert over en doet onderzoek naar maatschappelijke misstanden. De wet is van toepassing op werknemers en zelfstandigen in zowel de private als de publieke sector.

Werkgevers die in de regel ten minste 50 medewerkers in dienst hebben, zijn thans verplicht een klokkenluidersregeling vast te stellen. Brocacef heeft al sinds 2014 de openbare mogelijkheid geboden om misstanden te melden via een Integrity Platform.

In aanvulling op deze (anonieme) meldingsmogelijkheid heeft Brocacef afgelopen jaar een schriftelijke klokkenluidersregeling vastgesteld. De Klokkenluidersregeling Brocacef voldoet aan alle vereisten en het systeem van de wet HvK. Daarnaast bevat de regeling diverse aanvullende bepalingen om het goed omgaan met het melden van een vermoeden van een misstand in de praktijk te waarborgen.

In het boekjaar 2016/2017 heeft er geen melding plaatsgevonden.

Onderzoek en ontwikkeling

De Groep houdt zich niet bezig met onderzoek en ontwikkeling van bijvoorbeeld medicatie. De verslaggeving hieromtrent is daarom niet van toepassing voor de Groep.

Kwaliteit en zekerheid

Mede als gevolg van een verscherping van vereisten vanuit diverse (overheids-) instanties op het gebied van gezondheidszorg en normeringen is er binnen Brocacef een centrale afdeling opgericht die zich gespecialiseerd heeft op het gebied kwaliteit/kwaliteitsbeheersing. Vanuit deze afdeling wordt alle kennis en kunde op dit gebied bewaakt. Ook draagt de afdeling zorg voor goede beheersing en controle en begeleidt (met succes) de audits die er plaatsvinden vanuit diverse (overheids-) instanties. Enkele voorbeelden hiervan zijn het behalen van een eerste centrale audit door LRQA voor zowel de voormalig Mediq Apotheken alsmede de BENU Apotheken. Daarnaast hebben de BU's Brocacef Supplies & Services en Brocacef Zorglogistiek als eerste binnen Brocacef de ISO 9001: versie 2015 behaald en zijn Central Filling Amsterdam en Eindhoven erin geslaagd het bestaande ISO certificaat voor de termijn van drie jaar te verlengen.

De Inspectie voor de Gezondheidszorg heeft binnen de logistieke onderdelen in Eindhoven (Groothandel), Maarssen (Aeramphic en Export), Oostrum (Brocacef Ziekenhuis Farmacie) en Amsterdam (groothandel) hun driejaarlijkse GDP, GMP of opiaat audit uitgevoerd. Naast de logistieke onderdelen heeft de Inspectie voor de Gezondheidszorg ook enkele reguliere audits uitgevoerd bij een aantal apotheken. Al deze audits zijn naar tevredenheid verlopen.

Brocacef Groep NV

Naast audits die plaatsvinden door certificerende organisaties als CGD en LRQA of de Inspectie voor de Gezondheidszorg, worden er in het onderdeel Brocacef Healthcare Logistics jaarlijks ongeveer 10 leveranciersaudits uitgevoerd door aangesloten fabrikanten. Hierdoor is het voor Brocacef bekend waar de actuele accenten voor wat betreft GDP, GMP en ISO 9001 liggen.

Privacy / Bescherming persoonsgegevens

De bescherming van persoonsgegevens is essentieel voor het vertrouwen in en het functioneren van onze organisatie. De Europese privacy verordening (General Data Protection Regulation) die in mei 2018 van kracht wordt, is daarbij van grote betekenis.

Om te komen tot de toepassing van de privacy verordening binnen de PHOENIX group, is in oktober 2016 gestart met het GDPR-project. Het doel van dit project is om reeds voor de inwerkingtreding van de privacy verordening te voldoen aan dit nieuwe wettelijk kader. Dit betekent dat een aantal belangrijke principes ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens herbevestigd en uitgekristalliseerd worden. Hierbij kan gedacht worden aan principes betreffende de rechtmatigheid van verwerkingen, integriteit en vertrouwelijkheid van gegevens, dataminimalisatie en het betrachten van transparantie. In het kader van een transparante verwerking van persoonsgegevens worden de rechten van betrokkenen versterkt.

Met het GDPR-project wordt een toekomstbestendige basis gelegd. Dit uit zich onder meer in het inzichtelijk maken en documenteren van gegevensverwerkingen, het opschalen van technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen van gegevens, het bevorderen van het bewustzijn en de kennis van medewerkers te verbreden door middel van het bieden van trainingen en handreikingen in de zin van beleidsregels.

Klanttevredenheidsonderzoek

Er worden diverse onderzoeken uitgevoerd onder de klanten van Brocacef Groep. Er is een tweedeling te maken tussen Business - to - Business (B2B) en Business - to - Consumer (B2C). De patiënten die dagelijks in de BENU Apotheken komen, worden periodiek ondervraagd. Naast alle eigendomsapotheken maakt ruim 67% van de franchise/partnerapotheken gebruik van de klantenmonitor. Medio december 2016 was het aansluiten van alle Mediq Apotheken op de continue klantenmonitor gerealiseerd.

Ook zijn in 2016 de zakelijke klanten ondervraagd, om op deze manier de dienstverlening en het productaanbod verder te specificeren per klantengroep. Dit is een tweejaarlijkse cyclus. In maart zijn de klanten van Brocacef Groothandel en Brocacef Zorglogistiek ondervraagd. De algemene tevredenheid was net zoals het vorige onderzoek in 2014 hoog. De response is ook gestegen naar bijna 34%. In het najaar van 2016 zijn de overige werkmaatschappijen gevraagd naar onder andere de dienstverlening en het productaanbod. Brocacef Maatmedicatie scoorde zeer hoog op de algemene beoordeling en ook Brocacef Supplies & Services liet op dit onderdeel prima resultaten zien. Daarnaast was er een aanzienlijke response-stijging te zien bij klanten van Brocacef Ziekenhuisfarmacie, die hiermee aangaven een grotere betrokkenheid bij het bedrijf te hebben dan twee jaar geleden.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Maatschappelijk verantwoord ondernemen betekent voor ons verantwoord opereren in de breedste zin van het woord. Niet alleen als leverancier en dienstverlener in de zorg maar ook als werkgever. Voor onze medewerkers streven wij naar diversiteit, ontwikkelingsmogelijkheden en een goede balans tussen werk en vrije tijd. Deze

aspecten zien wij als belangrijke voorwaarden voor verdere persoonlijke groei van onze medewerkers.

PHOENIX group is in 2012 gestart met een programma en beleid op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen, het zogenaamde 'Corporate Social Responsibility'. In 2015 is Brocacef bij dit programma aangesloten en rapporteert ieder jaar over vastgestelde onderdelen van het gehele bedrijf. Samen met enkele maatschappelijke betrokken projecten waar PHOENIX zich aan heeft verbonden, vormt dit het Corporate Social Responsibility jaarverslag. Een link naar dit verslag vindt u hier <http://www.phoenixgroup.eu/EN/PHOENIXgroup/CSR/Pages/CSRReports.aspx>.

Evenwichtige verdeling van man en vrouw directie en raad van commissarissen (klaar)

Bij een evenwichtige verdeling van de zetels van de directie en de raad van commissarissen wordt ten minste 30% van de zetels bezet door vrouwen en ten minste 30% door mannen, voor zover deze zetels worden verdeeld over natuurlijke personen.

Gedurende het boekjaar 2016/17 bestond de voltallige groepsdirectie van Brocacef Groep NV uit mannelijke leden. Dat er binnen de groepsdirectie geen sprake is van een evenwichtige verdeling, zoals hierboven bedoeld, is voornamelijk het gevolg van de geringe omvang van de groepsdirectie. Om in de toekomst toch te komen tot een evenwichtige(re) verdeling zal, zodra er weer een vacature ontstaat bij gelijke geschiktheid van kandidaten, de voorkeur uitgaan naar een vrouw.

Ook de raad van commissarissen bestond gedurende het boekjaar uitsluitend uit mannelijke leden. Aan het criterium van 30% wordt voornamelijk niet voldaan omdat de functie van lid van de raad van commissarissen voor vijftig procent van de leden wordt ingevuld door functionarissen binnen PHOENIX (twee leden) en Celesio (een lid) en één lid is vertegenwoordiger van de medewerkers. Brocacef Groep NV is dus voor een groot deel afhankelijk van de bezetting van functionarissen binnen de moedermaatschappijen. Zo is eind oktober 2016 Marc Owen afgetreden als lid van de raad van commissarissen namens Celesio in verband met zijn uitdiensttreding als voorzitter van de Celesio Management Board. Brian Tyler heeft de functie als voorzitter van de Celesio Management Board overgenomen en in lijn daarmee is hij toegetreden tot de raad van commissarissen. Brocacef Groep NV zal in de toekomst bij het ontstaan van een vacature trachten om de gewenste evenwichtige verdeling te krijgen door de voorkeur uit te spreken voor een vrouwelijke kandidaat als deze beschikbaar is.

Gebeurtenissen na de balansdatum

Na balansdatum (31 januari 2017) hebben diverse aan- en verkooptransacties van apotheken plaatsgevonden. Acht apotheken zijn voor 100% geacquireerd, van één apotheek is met de additionele acquisitie van een 49% aandeel het 100% belang verworven, en in twee apotheken is een minderheidsbelang verworven.

Na balansdatum zijn dertien remedie apotheken verkocht (9 volledig eigendom, 4 minderheidsdeelnemingen) en daarnaast is nog één apotheek (volledig eigendom) verkocht. Er hebben verder geen materiële gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

Vooruitzichten

De omzet en resultaten van Mediq Apotheken Nederland zijn sinds de acquisitie in juni 2016 meegeconsolideerd in de cijfers van Brocacef. Voor 2017/18 betekent dit dat de omzet en resultaten ten opzichte van 2016/17 positief beïnvloed zullen worden doordat de overgenomen activiteiten voor een heel jaar meegeconsolideerd gaan worden. De verwachting is tevens dat de resultaten positief beïnvloed worden door de realisatie van synergetische voordelen op het gebied van personeel en verbeterde processen en schaalvoordeel.

De door ACM opgelegde voorwaarden voor de acquisitie van Mediq Apotheken Nederland, zijnde de verkoop van 38 remedie apotheken alsmede het gedwongen afscheid moeten nemen van een groot aantal franchisers, zijn pas geëffectueerd eind boekjaar 2016/17 tot begin boekjaar 2017/18. Deze effecten zullen daarmee een negatieve invloed hebben op zowel de omzet als de resultaten gedurende heel 2017/18. Anderzijds zullen de eenmalige kosten van integratie en optimalisatie van Mediq Apotheken Nederland gedurende 2017/18 aanzienlijk lager zijn dan 2016/17. In totaal verwachten wij dat het operationele resultaat zal toenemen daar de positieve effecten sterker zullen zijn dan de negatieve effecten.

Het niveau van de investeringen wordt verwacht onder het niveau van de afschrijvingen te blijven. De positieve cashflow zal resulteren in het aflossen van leningen en daarmee in het terugbrengen van de financieringskosten.

Wij zien de toekomst dan ook vol vertrouwen tegemoet.

Maarssen, 15 mei 2017

De groepsdirectie

Peter de Jong, voorzitter groepsdirectie
Johan Eeken, groepsdirecteur financiën
Bart Tolhuisen, groepsdirecteur Retail

Jaarrekening

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

	Noot	2016/17		2015/16	
		EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Netto-omzet	8	1.959.301		1.254.470	
Inkoopwaarde van de omzet		(1.599.815)		(1.061.697)	
Brutowinst			359.486		192.773
Overige bedrijfsopbrengsten	9		27.385		11.663
Personeelskosten	10	(221.190)		(116.312)	
Overige bedrijfskosten	11	(106.212)		(45.570)	
Afschrijvingskosten	15/16/17	(18.103)		(10.721)	
Bijzondere waardevermindering vaste activa	15/16	-		(153)	
Totaal bedrijfskosten			(345.505)		(172.756)
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten			41.366		31.680
Financieringsbaten	13	469		762	
Financieringslasten	13	(10.533)		(6.034)	
Overige financiële resultaten	13	(1.495)		-	
Netto financieringslasten			(11.559)		(5.272)
Resultaat geassocieerde deelnemingen	18		805		1.029
Resultaat voor belastingen			30.612		27.437
Belastingen	14		(12.213)		(7.473)
Resultaat na belastingen			18.399		19.964
Resultaat toe te rekenen aan:					
Eigenaars van de Vennootschap		18.399		19.964	
Minderheidsbelang		(1.998)		-	
Resultaat na belastingen			16.401		19.964

De toelichting op blz. 34 t/m 88 is integraal onderdeel van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

<i>Noot</i>	2016/17		2015/16	
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Resultaat na belastingen		16.401		19.964
Niet gerealiseerde mutaties in het totaalresultaat		-		-
Totaalresultaat		<u>16.401</u>		<u>19.964</u>
Totaalresultaat toe te rekenen aan:				
Eigenaars van de Vennootschap		16.401		19.964
Minderheidsbelang		-		-
Totaalresultaat		<u>16.401</u>		<u>19.964</u>

De toelichting op blz. 34 t/m 88 is integraal onderdeel van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerde balans

(vóór resultaatbestemming)

	Noot	31 jan. 2017 EUR 1.000	31 jan. 2016 EUR 1.000
Activa			
Materiële vaste activa	15	85.677	60.044
Vastgoedbeleggingen	16	9.325	6.081
Immateriële activa	17	564.685	170.102
Geassocieerde deelnemingen	18	8.319	3.856
Vorderingen	18	5.541	7.011
		<hr/>	<hr/>
Vaste activa		673.547	247.094
Voorraden	20	119.641	69.939
Vennootschapsbelasting	21	-	-
Handels- en overige vorderingen	22	252.908	149.372
Vooruitbetalingen		4.460	4.443
Geldmiddelen en kasequivalenten	23	2.964	962
Activa aangehouden voor verkoop	6	7.619	-
		<hr/>	<hr/>
Vlottende activa		387.592	224.716
		<hr/>	<hr/>
Totaal activa		1.061.139	471.810
		<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De toelichting op blz. 34 t/m 88 is integraal onderdeel van deze geconsolideerde jaarrekening.

Brocacef Groep NV

		31 jan. 2017	31 jan. 2016
	<i>Noot</i>	EUR 1.000	EUR 1.000
Eigen vermogen			
Geplaatst aandelenkapitaal	24/41	25.469	25.469
Agio	41	247.104	97.326
Statutaire reserves	41	1.671	1.654
Overige reserves	41	135.172	123.211
Resultaat boekjaar	41	16.401	19.964
		<hr/>	<hr/>
Totaal eigen vermogen toe te rekenen aan eigenaars van de Vennootschap		425.817	267.624
Minderheidsbelang derden	41	3.712	-
		<hr/>	<hr/>
Totaal eigen vermogen	41	429.529	267.624
Verplichtingen			
Leningen	25	282.735	20.000
Personeelsgerelateerde voorzieningen	26	4.897	2.401
Latente belastingverplichtingen	19	15.909	11.991
		<hr/>	<hr/>
Langlopende verplichtingen		303.541	34.392
Leningen en overige financieringsverplichtingen	27	1.922	91
Personeelsgerelateerde verplichtingen	28	26.808	11.228
Overige voorzieningen	29	4.751	790
Handelsschulden en overige te betalen posten	30	288.508	156.301
Vennootschapsbelasting	21	5.609	1.384
Verplichtingen samenhangend met Activa aangehouden voor verkoop	6	471	-
		<hr/>	<hr/>
Kortlopende verplichtingen		328.069	169.794
		<hr/>	<hr/>
Totaal verplichtingen		631.610	204.186
		<hr/>	<hr/>
Totaal eigen vermogen en verplichtingen		1.061.139	471.810
		<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De toelichting op blz. 34 t/m 88 is integraal onderdeel van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

		2016/17	2015/16
	<i>Noot</i>	EUR 1.000	EUR 1.000
Resultaat na belasting		16.401	19.964
Aanpassingen voor:			
Resultaat minderheidsbelang		1.998	-
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	15/16/17	18.103	10.874
Mutatie voorziening op voorraden		2.468	(26)
Mutatie voorziening op handelsvorderingen	22	3.427	616
Aandeel in resultaat deelnemingen verwerkt volgens de 'equity'-methode	18	(805)	(1.029)
Pensioenen	26	-	-
Netto financieringslasten	13	11.559	5.272
Last uit hoofde van winstbelastingen	14	12.213	7.473
Mutaties in:			
Mutatie in werkkapitaal		27.221	5.007
Mutatie overige voorzieningen		(3.961)	377
Netto kasstroom uit bedrijfsactiviteiten		88.624	48.528
Betaalde rente		(13.737)	(3.266)
Ontvangen rente		469	762
Betaalde/ontvangen winstbelastingen		(7.780)	(4.646)
Kasstroom uit operationele activiteiten		67.576	41.378
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Ontvangen aflossingen op leningen	18	2.120	5.319
Uitgegeven leningen	18	(684)	(4.500)
Ontvangen dividend	18	394	132
Verkoop bedrijfsactiviteiten	7/18	33.373	1.250
Acquisitie van bedrijfsactiviteiten	7	(296.954)	(3.102)
Verwerving van (im)materiële vaste activa	15/16/17	(14.284)	(6.560)
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten		(276.035)	(7.461)

De toelichting op blz. 34 t/m 88 is integraal onderdeel van deze geconsolideerde jaarrekening.

Brocacef Groep NV

	2016/17	2015/16
	EUR 1.000	EUR 1.000
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Agiostorting	41 149.775	1.875
Betaald dividend	41 (8.495)	(8.574)
Opname/(Verstreckte) financiering	403.212	(11.791)
Aflossing van opgenomen leningen	(334.031)	(15.000)
	<hr/>	<hr/>
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	210.461	(33.490)
	<hr/>	<hr/>
Netto (af/) toename van geldmiddelen en kasequivalenten	2.002	427
Geldmiddelen en kasequivalenten per 1 februari	962	535
Geldmiddelen en kasequivalenten per 31 januari	2.964	962
	<hr/>	<hr/>
Netto (af/) toename van geldmiddelen en kasequivalenten	23 2.002	427
	<hr/>	<hr/>

De toelichting op blz. 34 t/m 88 is integraal onderdeel van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

	Toe te rekenen aan eigenaars van de Vennootschap						Minderheids- belang	Totaal eigen vermogen
	Aandelen- kapitaal	Agio	Statutaire reserve	Overige Reserves	Resultaat boekjaar	Totaal		
<i>Noot</i>	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Stand per 31 januari 2015	25.469	95.451	1.638	83.209	48.592	254.359	-	254.359
Verdeling winst boekjaar 2014/15	-	-	16	48.576	(48.592)	-	-	-
Transacties met aandeelhouders:								
Dividend 2014/15	-	-	-	(8.574)	-	(8.574)	-	(8.574)
Agio storting	-	1.875	-	-	-	1.875	-	1.875
Resultaat na belastingen 2015/16	-	-	-	-	19.964	19.964	-	19.964
Stand per 31 januari 2016	25.469	97.326	1.654	123.211	19.964	267.624	-	267.624

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen (vervolg)

	Toe te rekenen aan eigenaars van de Vennootschap						Minderheids- belang	Totaal eigen vermogen
	Aandelen- kapitaal	Agio	Statutaire reserve	Overige Reserves	Resultaat boekjaar	Totaal		
<i>Noot</i>	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Stand per 31 januari 2016	25.469	97.326	1.654	123.211	19.964	267.624	-	267.624
Verdeling winst boekjaar 2015/16	-	-	17	19.947	(19.964)	-	-	-
Acquisitie van minderheidsbelangen zonder wijziging van zeggenschap	-	-	-	-	-	-	2.223	2.223
Transacties met aandeelhouders:								
Dividend 2015/16	-	-	-	(7.986)	-	(7.986)	(509)	(8.495)
Agiostaking	-	149.778	-	-	-	149.778	-	149.778
Resultaat na belastingen 2016/17	-	-	-	135.172	16.401	16.401	1.998	18.399
Stand per 31 januari 2017	25.469	247.104	1.671	135.172	16.401	425.817	3.712	429.529

Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening

1 Verslaggevende entiteit

Brocacef Groep NV ('de Vennootschap') is een groep van ondernemingen, actief op het gebied van de gezondheidszorg. De statutaire zetel is te Maarssen, Straatweg 2. De Vennootschap is ingeschreven in het handelsregister te Utrecht onder nummer 30.122.110. De geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap over het boekjaar eindigend op 31 januari 2017 heeft betrekking op Brocacef Groep NV, haar dochterondernemingen (tezamen te noemen de 'Groep' en afzonderlijk de 'groepsentiteiten') en de belangen van de Groep in geassocieerde deelnemingen en entiteiten waarover gezamenlijke zeggenschap wordt uitgeoefend.

De aandelen van de Vennootschap worden voor 55% gehouden door PHOENIX Pharmahandel GmbH & Co K.G. (indirect via PHOENIX PIB Dutch Holding BV) en voor 45% door Celesio AG.

De kernactiviteit van Brocacef Groep NV is de distributie van geneesmiddelen en medische producten en de ontwikkeling en implementatie van zorg- en retailconcepten. De belangrijkste klanten zijn apothekers, apotheekhoudende huisartsen, zieken- en verpleeghuizen, leveranciers, zorgverzekeraars en consumenten.

2 Gehanteerde grondslagen bij de opstelling van de jaarrekening

(a) Overeenstemmingsverklaring

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard door de Europese Unie ('IFRS') zoals deze bij aanvang van het boekjaar van toepassing waren. De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld volgens Titel 9 BW 2 met gebruik van de waarderingsgrondslagen zoals uiteengezet in de geconsolideerde jaarrekening. Ten aanzien van de enkelvoudige winst-en-verliesrekening van de Vennootschap is gebruikgemaakt van de vrijstelling ingevolge artikel 2:402 Boek 2 BW.

De raad van commissarissen heeft de conceptjaarrekening met de groepsdirectie besproken. In vervolg daarop heeft de groepsdirectie de jaarcijfers op 15 mei 2017 vrijgegeven voor publicatie. Het jaarverslag 2016/17 zal aan de algemene vergadering van aandeelhouders ter vaststelling worden voorgelegd.

(b) Waarderingsbasis

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten tenzij anders vermeld.

(c) Functionele valuta en presentatievaluta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's; dit is de functionele valuta van de Vennootschap. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

(d) Gebruik van schattingen en oordelen

De opstelling van de geconsolideerde jaarrekening in overeenstemming met IFRS vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schattingen worden herzien en in toekomstige perioden waarin de herziening gevolgen heeft.

Informatie over veronderstellingen en schattingonzekerheden die naar de mening van de groepsdirectie het meest kritisch zijn voor het weergeven van de financiële positie en een subjectieve of complexe beoordeling van het management vragen, zijn opgenomen in de volgende onderdelen van de toelichting:

- Noot 5 : Financieel risicobeheer
- Noot 7 : Acquisities en desinvesteringen van dochterondernemingen en minderheidsbelangen
- Noot 14 : Winstbelastingen
- Noot 16 : Vastgoedbeleggingen
- Noot 17 : Goodwill en overige immateriële activa
- Noot 19 : Latente belastingvorderingen en -verplichtingen
- Noot 26 : Personeelsgerelateerde voorzieningen (langlopend)
- Noot 29 : Overige voorzieningen.

(e) Wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving

In 2016 zijn diverse wijzigingen in bepaalde standaarden en wijzigingen doorgevoerd, die echter geen gevolgen hebben voor de geconsolideerde jaarrekening. Het betreft hier de volgende nieuwe standaards, wijzigingen en/of interpretaties:

- IFRS 14 (overlopende posten uit hoofde van tariefregulering), van kracht per 1 januari 2016
- Wijzigingen in IFRS 11 (gezamenlijke overeenkomsten) - Administratieve verwerking van overnames van belangen in Joint Operations, van kracht per 1 januari 2016
- Wijzigingen in IAS 16 (materiële vaste activa) en IAS 38 (immateriële vaste activa) - Verduidelijking van de aanvaardbare methoden van afschrijvingen en waardeverminderingen, van kracht per 1 januari 2016
- Wijzigingen in IAS 16 (materiële vaste activa) en IAS 41 (landbouw) – vruchtdragende planten, van kracht per 1 januari 2016
- Wijzigingen in IAS 27 De enkelvoudige jaarrekening - Vermogensmutaties in de enkelvoudige jaarrekening, van kracht per 1 januari 2016
- Jaarlijkse verbeteringen in IFRS - 2012-2014 cyclus (gepubliceerd september 2014), van kracht per 1 januari 2016
- Wijzigingen in IAS 1 (presentatie van de jaarrekening) - Initiatief op het gebied van de informatieverschaffing, van kracht per 1 januari 2016
- Wijzigingen in IFRS 10 (de geconsolideerde jaarrekening) en IAS 28 (belangen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures) - Verkoop van of bijdrage aan activa tussen een investeerder en de geassocieerde deelneming of Joint Venture, van kracht per 1 januari 2016

- Wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 28 – investeringsmaatschappijen: toepassing van de uitzondering van consolidatie

3 Belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving

De hierna uiteengezette grondslagen voor de financiële verslaggeving zijn consequent toegepast op alle gepresenteerde perioden in deze geconsolideerde jaarrekening en zijn tevens consequent toegepast door de groepsentiteiten.

(a) Consolidatiegrondslagen

(i) *Bedrijfscombinaties*

Bedrijfscombinaties worden verwerkt op basis van de overnamemethode per de overnamedatum, dat wil zeggen de datum waarop de zeggenschap overgaat naar de Groep. Er is sprake van zeggenschap als de Groep de mogelijkheid heeft om het financiële en operationele beleid van een entiteit te bepalen teneinde voordelen te verkrijgen uit de activiteiten van de entiteit. Bij de beoordeling van zeggenschap houdt de Groep rekening met potentiële stemrechten die op dat moment uitoefenbaar zijn.

De Groep waardeert de goodwill per de overnamedatum als:

- de reële waarde van de overgedragen vergoeding; plus
- het opgenomen bedrag van eventuele minderheidsbelangen in de overgenomen partij; plus
- indien de bedrijfscombinatie in fasen plaatsvindt, de reële waarde van het voorafgaande belang in de overgenomen partij; verminderd met
- de reële waarde (over het algemeen het nettobedrag) van de identificeerbare verworven activa en aangegane verplichtingen

Indien het verschil negatief is, wordt onmiddellijk een boekwinst uit een voordelige koop in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Door de Groep gemaakte transactiekosten in verband met een bedrijfscombinatie worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening wanneer zij worden gemaakt.

De reële waarde van een voorwaardelijke vergoeding wordt op overnamedatum opgenomen. Indien die voorwaardelijke vergoeding wordt geclassificeerd als eigen vermogen, vindt geen latere herwaardering plaats en wordt de afwikkeling verantwoord binnen het eigen vermogen. In andere gevallen worden wijzigingen na eerste opname in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

(ii) *Verantwoording van verwerving van minderheidsbelangen*

Verworven minderheidsbelangen worden verwerkt als transacties met eigenaars in hun capaciteit als eigenaars en er wordt uit hoofde van dergelijke transacties geen goodwill opgenomen. De aanpassingen van de minderheidsbelangen uit hoofde van transacties waarbij geen sprake is van verlies van zeggenschap zijn gebaseerd op een evenredig bedrag van de netto-activa van de dochteronderneming.

(iii) *Dochterondernemingen*

Dochterondernemingen zijn die entiteiten waarover de Groep zeggenschap heeft. De jaarrekeningen van dochterondernemingen zijn in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen vanaf de datum waarop voor het eerst sprake is van zeggenschap tot aan het moment waarop deze eindigt. De grondslagen voor financiële verslaggeving van dochterondernemingen zijn waar nodig aangepast aan de door de Groep gehanteerde grondslagen. Verliezen in verband met minderheidsbelangen in dochterondernemingen worden toegerekend aan de minderheidsbelangen, zelfs als hierdoor bij de minderheidsbelangen een tekort ontstaat.

(iv) *Verlies van zeggenschap*

Bij verlies van zeggenschap worden de activa en verplichtingen van de dochteronderneming, eventuele minderheidsbelangen en overige met de dochteronderneming samenhangende vermogenscomponenten niet langer in de balans verantwoord. Het eventuele overschot of tekort op het verlies van zeggenschap wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Indien de Groep een belang behoudt in de voormalige dochteronderneming, wordt dat belang tegen de reële waarde verantwoord per de datum dat niet langer sprake was van zeggenschap. Het belang wordt na eerste opname verantwoord als een investering verwerkt volgens de 'equity'-methode of als financieel actief beschikbaar voor verkoop, afhankelijk van de mate van behouden invloed.

(v) *Geassocieerde deelnemingen*

Een geassocieerde deelneming is een entiteit waarbij de groep door haar belang invloed van betekenis kan uitoefenen op de financiële en beleidsbeslissingen van de deelneming, maar geen zeggenschap heeft. Investeringen in geassocieerde deelnemingen worden verantwoord op basis van de 'equity'-methode, samen met de goodwill waarvan bij acquisitie sprake was, onder aftrek van eventuele waardeverminderingen van individuele investeringen.

Voor het bepalen van de waarde van deze deelnemingen volgens de 'equity'-methode worden de waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen van de groep gehanteerd. De eerste waardering van gekochte deelnemingen is tegen kostprijs, waarbij binnen de kosten een allocatie plaatsvindt volgens de reële waarde van de netto-activa op het moment van acquisitie. Voor vervolgwaardering gaat de Vennootschap uit van de op deze manier bepaalde reële waarde.

De resultaten van de geassocieerde deelnemingen worden bepaald in overeenstemming met de waarderingsgrondslagen van de Vennootschap. Voor deze deelnemingen wordt een evenredig aandeel in het resultaat getoond gebaseerd op de 'equity'-methode. Uitkeringen die van geassocieerde deelnemingen worden ontvangen, verlagen de boekwaarde van de investering.

Wanneer het aandeel van de Vennootschap in de verliezen groter is dan de waarde van het belang in de geassocieerde deelneming, wordt de boekwaarde van de entiteit afgeboekt tot nihil en worden verdere verliezen niet meer in aanmerking genomen, behalve voor zover de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting is aangegaan of betalingen hebben verricht namens een geassocieerde deelneming.

Transacties met onze geassocieerde deelnemingen vinden plaats tegen marktconforme condities.

(vi) *Eliminatie intercompany-transacties*

Intragroepssaldi en -transacties, alsmede eventuele niet-gerealiseerde winsten en verliezen op transacties binnen de Groep of baten en lasten uit dergelijke transacties worden bij de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening geëlimineerd. Niet-gerealiseerde winsten uit hoofde van transacties met investeringen verwerkt volgens de 'equity'-methode worden geëlimineerd naar rato van het belang dat de Groep in de investering heeft. Niet-gerealiseerde verliezen worden op dezelfde wijze geëlimineerd als niet-gerealiseerde winsten, maar slechts voor zover er geen aanwijzing is voor een bijzondere waardevermindering.

(b) *Omrekening naar vreemde valuta*

Transacties in vreemde valuta

Handelstransacties en balansposities in vreemde valuta's van individuele ondernemingen worden in de functionele valuta vastgelegd in de lokale administratie tegen de geldende dagkoers. Monetaire activa en verplichtingen die zijn uitgedrukt in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de valutakoers per balansdatum. Hieruit voortvloeiende omrekeningsverschillen en koersverschillen voortvloeiend uit de afwikkeling van dergelijke transacties worden in het resultaat verwerkt.

(c) *Financiële instrumenten*

Niet-afgeleide financiële activa

Leningen en vorderingen worden door de Groep bij eerste opname verwerkt op de datum waarop deze ontstaan. Bij alle overige financiële activa (inclusief activa die zijn aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening) vindt de eerste opname plaats op de transactiedatum waarop de Groep zich verbindt aan de contractuele bepalingen van het instrument.

De Groep neemt een financieel actief niet langer op in de balans als de contractuele rechten op de kasstromen uit het actief aflopen, of als de Groep de contractuele rechten op de ontvangst van de kasstromen uit het financieel actief overdraagt door middel van een transactie waarbij nagenoeg alle aan het eigendom van dit actief verbonden risico's en voordelen worden overgedragen. Indien de Groep een belang behoudt of creëert in de overgedragen financiële activa, dan wordt dit belang afzonderlijk als actief of verplichting opgenomen.

Financiële activa en verplichtingen worden gesaldeerd en het resulterende nettobedrag wordt uitsluitend in de balans gepresenteerd indien de Groep een wettelijk afdwingbaar recht heeft op deze saldering en indien zij voornemens is om te salderen op netto basis dan wel het actief en de verplichting gelijktijdig te realiseren.

De Groep onderscheidt de volgende aangehouden niet-afgeleide financiële activa: financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van

Brocacef Groep NV

waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, tot einde looptijd aangehouden financiële activa, leningen en vorderingen en voor verkoop beschikbare financiële activa.

Leningen en vorderingen

Leningen en vorderingen zijn financiële instrumenten met vaste of bepaalde betalingen, die niet op een actieve markt zijn genoteerd. Dergelijke activa worden bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde plus eventuele direct toerekenbare transactiekosten. Na eerste opname worden leningen en vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve-rentemethode verminderd met eventuele bijzondere waardevermindervers verliezen.

Leningen en vorderingen bestaan uit handels- en overige vorderingen.

Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen en kasequivalenten bestaan uit kas- en banksaldi en worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Niet-afgeleide financiële verplichtingen

De eerste opname van achtergestelde leningen door de Groep vindt plaats op de datum waarop deze ontstaan. Bij alle overige financiële verplichtingen (inclusief verplichtingen die zijn aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening) vindt de eerste opname plaats op de transactiedatum. De transactiedatum is de datum waarop de Groep zich verbindt aan de contractuele bepalingen van het instrument.

De Groep neemt een financiële verplichting niet langer op in de balans zodra aan de prestatie ingevolge de verplichting is voldaan, deze is opgeheven of is verlopen.

Financiële activa en verplichtingen worden gesaldeerd en het resulterende nettobedrag wordt uitsluitend in de balans gepresenteerd indien de Groep een wettelijk afdwingbaar recht heeft op deze saldering, en indien zij voornemens is om te salderen op netto basis dan wel het actief en de verplichting gelijktijdig te realiseren.

De Groep classificeert de aangehouden niet-afgeleide financiële verplichtingen onder de categorie overige financiële verplichtingen. Dergelijke passiva worden bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde plus eventuele direct toerekenbare transactiekosten. Na eerste opname worden deze financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve-rentemethode. Overige financiële verplichtingen bestaan uit leningen en overige financieringsverplichtingen, rekening-courantkredieten banken, handelsschulden en overige te betalen posten.

Rekening-courantkredieten die direct opeisbaar zijn en die een integraal deel van het middelenbeheer van de Groep vormen, maken in het kasstroomoverzicht deel uit van geldmiddelen en kasequivalenten.

(d) Eigen vermogen

Voor een verloopoverzicht van het eigen vermogen wordt verwezen naar het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen op pagina 32/33.

(i) Aandelenkapitaal

Gewone aandelen

Gewone aandelen worden geclassificeerd als eigen vermogen. De Vennootschap heeft twee soorten gewone aandelen, aandelen A en aandelen B. Alle aandelen zijn primair gelijk in rang met betrekking tot de resterende activa van de Vennootschap en de houders van aandelen zijn gerechtigd tot dividend zoals dit van tijd tot tijd wordt vastgesteld.

De marginale kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de uitgifte van gewone aandelen worden verwerkt als aftrekpost op het eigen vermogen, na aftrek van eventuele fiscale effecten.

(ii) Statutaire reserves

Statutaire reserve

Statutaire reserve heeft betrekking op het eigen vermogen van Brocacef Ziekenhuisfarmacie BV en wordt jaarlijks gedoteerd met 1% indien en zover het resultaat dit toelaat.

(iii) Overige reserves

Pensioenreserve

De Groep neemt alle actuariële winsten en verliezen en mogelijke effecten uit de asset ceiling in verband met toegezegd-pensioenregelingen op als niet gerealiseerde mutaties in het totaalresultaat in het eigen vermogen onder de pensioenreserve.

Overige reserve

De overige reserves bestaan uit vrij uitkeerbare winstreserves.

(e) Materiële vaste activa

(i) Opname en waardering

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderv verliezen.

In de kostprijs zijn de kosten begrepen die direct toerekenbaar zijn aan de verwerving van het actief. De kostprijs van zelf vervaardigde activa omvatten materiaalkosten, directe arbeidskosten en eventuele andere kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn

aan het gebruiksklaar maken van het actief, de eventuele kosten van ontmanteling en verwijdering van het actief alsmede de herstellkosten van de locatie waar het actief zich bevindt. Aangeschafte software die complementair is aan de functionaliteit van de daarmee samenhangende apparatuur wordt geactiveerd als onderdeel van de betreffende apparatuur.

Wanneer materiële vaste activa bestaan uit onderdelen met een ongelijke gebruiksduur, worden deze als afzonderlijke posten (belangrijke componenten) onder de materiële vaste activa opgenomen.

Winst of verlies op de verkoop van een materieel vast actief wordt vastgesteld aan de hand van een vergelijking van de verkoopopbrengsten met de boekwaarde van de materiële vaste activa en wordt netto verantwoord onder overige bedrijfsopbrengsten/-kosten in de winst-en-verliesrekening.

(ii) Kosten na eerste opname

De kostprijs van de vervanging van een deel van een materieel vast actief wordt in de boekwaarde van dat actief opgenomen indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen met betrekking tot het actief aan de Groep zullen toekomen en de kostprijs van het actief betrouwbaar kan worden bepaald. De boekwaarde van het vervangen onderdeel wordt niet langer in de balans opgenomen. De kosten van het dagelijkse onderhoud van materiële vaste activa worden als last in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer zij worden gemaakt.

(iii) Afschrijvingen

Afschrijvingen worden gebaseerd op de kostprijs van een actief, verminderd met zijn restwaarde. Belangrijke componenten van individuele activa worden apart beoordeeld. Als een component een gebruiksduur heeft die afwijkt van de rest van dat actief, wordt dat component apart afgeschreven. Afschrijvingen worden ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht volgens de lineaire methode op basis van de geschatte gebruiksduur van ieder component van een materieel vast actief. Tenzij het redelijkerwijs zeker is dat de Groep geleasede activa aan het einde van de leasetermijn in eigendom zal nemen, worden deze afgeschreven over de termijn van de leaseovereenkomst of de gebruiksduur, afhankelijk van welke korter is. Op grond wordt niet afgeschreven.

De geschatte gebruiksduur voor de huidige en vergelijkbare periodes luidt als volgt:

- Gebouwen : 25 - 50 jaar
- Machines en installaties : 4 - 14 jaar
- Inventaris : 5 - 10 jaar
- Belangrijke componenten : 3 - 5 jaar

Afschrijvingsmethoden, gebruiksduur en restwaarden worden iedere rapportagedatum opnieuw geëvalueerd en, indien noodzakelijk, aangepast. Gedurende het boekjaar zijn geen schattingen bijgesteld met betrekking tot materiële vaste activa.

(f) Vastgoedbeleggingen

De onderneming houdt vastgoed dat niet direct ten dienste staat aan de normale bedrijfsvoering en uit dien hoofde is geclassificeerd als vastgoedbelegging.

Vastgoedbeleggingen worden bij de eerste opname tegen kostprijs gewaardeerd en worden na eerste opname jaarlijks afgeschreven, gebaseerd op de waarde bij de eerste opname van het actief, de restwaarde en de verwachte levensduur, en verminderd met eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen.

De geschatte gebruiksduur voor de huidige en vergelijkbare periodes luidt als volgt:

- Vastgoedbeleggingen : 10 - 25 jaar

(g) Immateriële activa

(i) Goodwill

Goodwill die voortvloeit uit de verwerving van dochterondernemingen wordt verantwoord onder immateriële activa.

Waardering na eerste opname

Goodwill wordt gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen. De boekwaarde van de goodwill van investeringen verwerkt volgens de 'equity'-methode wordt opgenomen in de boekwaarde van de betreffende investering. Een bijzonder waardeverminderingverlies op een dergelijke investering wordt niet toegerekend aan enig actief, inclusief goodwill, dat onderdeel is van de boekwaarde van de investering verwerkt volgens de 'equity'-methode.

(ii) Klantrelaties

De reële waarde van in een bedrijfscombinatie verworven klantrelaties wordt bepaald aan de hand van de 'excess earnings'-methode over meerdere perioden, waarbij het bewuste actief wordt gewaardeerd onder aftrek van een reëel rendement op alle andere activa die gezamenlijk de daarmee samenhangende kasstromen creëren.

De reële waarde van klantrelaties is gebaseerd op de verwachte contante waarde van de kasstroom. De geschatte gebruiksduur voor de huidige en vergelijkbare periodes luidt als volgt:

- Klantrelaties : 2,5-10 jaar

(iii) Overige immateriële activa

Overige immateriële vaste activa met een eindig bestaan/gebruiksduur zoals software en websites worden gewaardeerd tegen de kostprijs minus geaccumuleerde afschrijvingen en geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingen. Afschrijvingen worden verantwoord als kosten en op lineaire basis bepaald over de verwachte gebruiksduur, die op drie tot vijf jaar wordt geschat voor de categorie software en websites. De restwaarde en de gebruiksduur worden aan het eind van ieder jaar beoordeeld. Bij herziening van eerdere verwachtingen worden de wijzigingen verwerkt als een schattingswijziging in overeenstemming met IAS 8.

De geschatte gebruiksduur voor de huidige en vergelijkbare periodes luidt als volgt:

- Software : 3 jaar
- Websites : 5 jaar

(h) Voorraden

De waardering van voorraden (goederen in bewerking, gereed product en handelsvoorraden) geschiedt tegen de verkrijgingsprijs op basis de “first in first out” methode of lagere opbrengstwaarde. Vrachtkosten, accijnzen, kortingen, bonussen, productie- en ompakkosten maken, voor zover direct herleidbaar naar de voorraad, deel uit van de inkoopprijs. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening, verminderd met de geschatte directe kosten van voltooiing en de verkoopkosten.

(i) Bijzondere waardeverminderingen

(i) Niet-afgeleide financiële activa

Een financieel actief dat niet tegen reële waarde wordt verwerkt in de winst-en-verliesrekening, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betalingen door een debiteur, herstructurering van een aan de Groep toekomend bedrag onder voorwaarden die de Groep anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan, nadelige veranderingen in de betalingsstatus van debiteuren of emittenten binnen de Groep, economische omstandigheden die gepaard gaan met wanbetalingen en het verdwijnen van een actieve markt voor een bepaald effect.

Leningen en vorderingen en tot einde looptijd aangehouden effecten

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen worden door de Groep zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van alle individueel significante vorderingen en beleggingen in tot einde looptijd aangehouden effecten wordt beoordeeld of deze specifiek onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering.

Alle individueel significante leningen en vorderingen waarvan wordt bepaald dat deze niet specifiek onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering worden vervolgens collectief beoordeeld op een eventuele waardevermindering die zich al heeft voorgedaan maar nog niet is vastgesteld. Van individueel niet significante leningen en vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering door samenvoeging van leningen en vorderingen en tot einde looptijd aangehouden beleggingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt de Groep historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als het management

van oordeel is dat de huidige economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren.

Een bijzonder waardevermindingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief. Verliezen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening en worden tot uitdrukking gebracht in een voorzieningsrekening voor leningen en vorderingen. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief blijft worden opgenomen. Wanneer een gebeurtenis na balansdatum (bijvoorbeeld betaling door een debiteur) leidt tot een verlaging van de bijzondere waardevermindering, wordt deze verlaging teruggenomen via de winst-en-verliesrekening.

(ii) Niet-financiële activa

De boekwaarde van de niet-financiële activa van de Groep, uitgezonderd voorraden en latente belastingvorderingen, wordt op iedere verslagdatum opnieuw bezien om te bepalen of er aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, wordt een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde van het actief. Van goodwill en immateriële activa met een onbepaalde gebruiksduur of die nog niet gebruiksklaar zijn, wordt ieder jaar op dezelfde datum een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde. Een bijzonder waardevermindingsverlies wordt opgenomen als de boekwaarde van een actief of de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort, hoger is dan de geschatte realiseerbare waarde.

Voor een actief of een kasstroom genererende eenheid is de realiseerbare waarde de hoogste van de gebruikswaarde of de reële waarde minus verkoopkosten. Bij het bepalen van de gebruikswaarde wordt de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen berekend met behulp van een disconteringsvoet vóór belasting die een afspiegeling is van zowel de actuele markttransacties van de tijdswaarde van geld als van de specifieke risico's met betrekking tot het actief of de kasstroom genererende eenheid. Voor de toetsing op bijzondere waardeverminderingen worden activa die niet individueel getoetst kunnen worden samengevoegd in de kleinste te onderscheiden groep activa die uit voortgaand gebruik kasstromen genereert die in grote lijnen onafhankelijk zijn van de inkomende kasstromen van andere activa of kasstroom genererende eenheden. Met inachtneming van de maximale omvang ter grootte van een operationeel segment ('operating segment ceiling test'), worden kasstroom genererende eenheden waaraan goodwill is toegerekend voor de toetsing van goodwill op bijzondere waardevermindering dusdanig samengevoegd dat het niveau waarop op bijzondere waardevermindering wordt getoetst een afspiegeling is van het laagste niveau waarop goodwill wordt bewaakt uit hoofde van interne verslaggeving. De in een bedrijfscombinatie verworven goodwill wordt toegerekend aan groepen kasstroom genererende eenheden die naar verwachting zullen profiteren van de synergievoordelen van de combinatie.

De bedrijfsactiva van de Groep genereren geen afzonderlijke kasstromen en worden gebruikt door meer dan één kasstroom genererende eenheid. De bedrijfsactiva worden op redelijke en consistente basis aan de kasstroom genererende eenheden toegerekend en op bijzondere waardevermindering getoetst als onderdeel van de toets van de kasstroom genererende eenheid waaraan het bedrijfsactief is toegerekend.

Bijzondere waardevermindingsverliezen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Bijzondere waardevermindingsverliezen opgenomen met betrekking tot kasstroom genererende eenheden worden eerst in mindering gebracht op de boekwaarde van eventueel aan de (groep) eenheden toegerekende goodwill en vervolgens naar rato in mindering gebracht op de boekwaarde van de overige activa van de eenheid (of groep eenheden).

Met betrekking tot goodwill worden geen bijzondere waardevermindingsverliezen teruggenomen. Voor andere activa worden in voorgaande perioden opgenomen bijzondere waardevermindingsverliezen op iedere verslagdatum beoordeeld op signalen dat het verlies afgenomen is of niet langer bestaat. Een bijzonder waardevermindingsverlies wordt teruggenomen als de schattingen zijn veranderd aan de hand waarvan de realiseerbare waarde was bepaald. Een bijzonder waardevermindingsverlies wordt uitsluitend teruggenomen voor zover de boekwaarde van het actief niet hoger is dan de boekwaarde, na aftrek van afschrijvingen of amortisatie, die zou zijn vastgesteld als geen bijzonder waardevermindingsverlies was opgenomen.

(j) Activa aangehouden voor verkoop

Activa (of groepen activa en verplichtingen die worden afgestoten) waarvan de boekwaarde naar verwachting hoofdzakelijk via een verkooptransactie zal worden gerealiseerd en niet door het voortgezette gebruik ervan, worden aangemerkt als ‘voor verkoop of distributie aangehouden’. Direct voorafgaand aan deze classificatie worden de activa (of de componenten van een groep activa die wordt afgestoten) opnieuw gewaardeerd in overeenstemming met de grondslagen voor de financiële verslaggeving van de Groep. Hierna worden de activa (of een groep af te stoten activa) over het algemeen gewaardeerd op basis van de boekwaarde, of, indien deze lager is, de reële waarde minus verkoopkosten. Een bijzonder waardevermindingsverlies op een groep af te stoten activa wordt in eerste instantie toegerekend aan goodwill en vervolgens naar rato aan de resterende activa en verplichtingen, met dien verstande dat geen bijzonder waardevermindingsverlies wordt toegerekend aan voorraden, financiële activa, latente belastingvorderingen en personeelsgerelateerde voorzieningen, die verder in overeenstemming met de grondslagen van de Groep gewaardeerd worden. Bijzondere waardevermindingsverliezen die voortvloeien uit de aanvankelijke classificatie als aangehouden voor verkoop of distributie en winsten of verliezen uit hernieuwde waardering na eerste opname worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Indien de betreffende boekwinst het geaccumuleerd bijzonder waardevermindingsverlies overstijgt wordt dit verschil niet opgenomen.

Eenmaal aangemerkt als voor verkoop of distributie aangehouden, worden immateriële en materiële activa niet geamortiseerd of afgeschreven. Aanvullend houdt bij investeringen verwerkt volgens de ‘equity’-methode de waardering volgens de ‘equity’-methode op als deze investeringen eenmaal zijn aangemerkt als voor verkoop of distributie aangehouden.

(k) Personeelsbeloningen

(i) Toegezegd-bijdrageregelingen

Een toegezegd-bijdrageregeling is een regeling inzake vergoedingen na uitdiensttreding waarbij een entiteit vaste bijdragen afdraagt aan een aparte entiteit, en geen in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft om verdere bijdragen te betalen. Verplichtingen in verband met bijdragen aan pensioenregelingen op basis van toegezegde bijdragen worden als personeels-beloningslasten in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de periode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties verrichten.

(ii) Andere lange termijn personeelsbeloningen

De nettoverplichting van de Groep uit hoofde van lange termijn personeelsbeloningen die geen pensioenregeling betreffen heeft betrekking op overige aanspraken (zoals jubileumuitkeringen) die werknemers hebben opgebouwd. Deze lange termijn personeelsbeloningen worden gediscoteerd om de contante waarde te bepalen.

De disconteringsvoet is het rendement per verslagdatum van obligaties met een waardering van de kredietwaardigheid van AA waarvan de looptijd de termijn van de verplichtingen van de Groep benadert. De berekening wordt uitgevoerd door een erkende actuaaris. Eventuele actuariële winsten of verliezen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen in de periode waarin deze zich voordoen.

(iii) Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen worden opgenomen als een last wanneer de Groep zich op basis van een gedetailleerd formeel plan aantoonbaar heeft verbonden tot de beëindiging van het dienstverband van een werknemer of een groep werknemers vóór de gebruikelijke pensioendatum, zonder realistische mogelijkheid tot intrekking van dat plan. Dit is tevens het geval als de Groep ontslagvergoedingen aanbiedt en zo (een groep) werknemers stimuleert vrijwillig te vertrekken. Ontslagvergoedingen voor vrijwillig ontslag worden opgenomen als een last als de Groep een aanbod heeft gedaan tot vrijwillig ontslag, als het waarschijnlijk is dat dit aanbod zal worden aangenomen en als het aantal werknemers dat van het aanbod gebruik zal maken betrouwbaar kan worden bepaald. Als ontslagvergoedingen meer dan twaalf maanden na afloop van de verslagdatum betaalbaar zijn, dan worden deze gediscoteerd tot hun contante waarde.

(iv) Korte termijn personeelsbeloningen

Korte termijn personeelsbeloningen worden zonder contant making gewaardeerd en opgenomen wanneer de daarmee verband houdende dienst wordt verricht. Er wordt een verplichting verantwoord voor het bedrag dat naar verwachting ten gevolge van een kort termijn bonus in contanten of een winstdelingsregeling zal worden uitbetaald indien de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van de verstreken dienstdtijd van werknemers en indien deze verplichting betrouwbaar kan worden bepaald.

(v) Overige voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van een gebeurtenis in het verleden en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt, en het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is. Voorzieningen worden bepaald door de verwachte toekomstige kasstromen contant te maken op basis van een disconteringsvoet vóór belasting die een afspiegeling is van de actuele markttaxaties van de tijdswaarde van geld en van de specifieke risico's met betrekking tot de verplichting. De oprenting van de voorziening wordt verwerkt als financieringslast.

(m) Netto-omzet

(i) Verkoop van goederen

Netto-omzet uit de verkoop van goederen worden opgenomen tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van opbrengsten alsmede handels- en volumekortingen. Netto-omzet uit de verkoop van goederen worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer overtuigend is gebleken, veelal in de vorm van een uitgevoerde verkoopovereenkomst, dat de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom aan de klant zijn overgedragen, de hiermee verband houdende kosten of eventuele retouren van goederen betrouwbaar kunnen worden ingeschat, er geen sprake is van aanhoudende zeggenschap over of betrokkenheid bij de goederen, en de omvang van de opbrengsten betrouwbaar kan worden bepaald. Als het waarschijnlijk is dat er korting zal worden verleend en deze op betrouwbare wijze kan worden bepaald, wordt de korting opgenomen als een vermindering van de opbrengsten bij de verwerking van de verkopen.

De overdracht van risico's en voordelen geldt op het moment dat overdracht van de goederen aan de klant heeft plaatsgevonden.

(ii) Huuropbrengsten

Huuropbrengsten uit de (onder-)verhuur van vastgoed worden opgenomen onder overige bedrijfsopbrengsten.

(iii) Service fees

Service fees betreffen de opbrengsten van leveren van zorgprogramma's en worden opgenomen onder overige bedrijfsopbrengsten.

(iv) Kosten

Kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

(n) Leasebetalingen

Leasebetalingen uit hoofde van operationele leasing worden lineair over de leaseperiode in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

De minimale leasebetalingen uit hoofde van een financiële lease worden deels als financieringskosten opgenomen en deels als aflossing van de uitstaande verplichting. De financieringskosten worden zodanig aan iedere periode van de totale leasetermijn toegerekend dat dit resulteert in een constante periodieke rentevoet over het resterende saldo van de verplichting.

Vaststelling of een overeenkomst een leaseovereenkomst bevat

Bij aanvang van een overeenkomst bepaalt de Groep of deze overeenkomst een leaseovereenkomst is of bevat. Een bepaald actief is onderhevig aan een lease als de nakoming van de overeenkomst afhankelijk is van het gebruik van dit specifiek actief. Er is sprake van een overeenkomst die het recht op het gebruiksrecht op het actief aan de Groep verleent als de overeenkomst het recht verleent om het gebruik van het onderliggende actief te bepalen.

Bij de aanvang of herbeoordeling van de overeenkomst scheidt de Groep betalingen en overige door de overeenkomst vereiste vergoedingen in betalingen voor het lease-element van de overeenkomst en betalingen voor de overige elementen, op basis hun relatieve reële waarden. Indien de Groep concludeert dat het praktisch niet haalbaar is om de betalingen betrouwbaar te scheiden, worden een actief en een verplichting opgenomen voor een bedrag dat gelijk is aan de reële waarde van het onderliggende actief. Daarna wordt de verplichting verminderd naarmate betalingen worden gedaan en worden impliciete financieringskosten met betrekking tot de verplichting opgenomen, op basis van de marginale rentevoet van de Groep.

(o) Financieringsbaten en -lasten

Financieringsbaten omvatten de rentebaten op geïnvesteerde gelden.

Financieringslasten omvatten de rentelasten op opgenomen gelden en de oprenting van voorzieningen.

Overige financiële resultaten omvatten resultaten samenhangend met IAS 19 (personeelsbeloningen), waardevermindering vorderingen op verbonden partijen en voorwaardelijke vergoedingen in bedrijfscombinaties.

(p) Winstbelasting

Winstbelasting omvat de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en uitgestelde winstbelastingen. De verschuldigde en uitgestelde winstbelasting wordt in de winst-en-verliesrekening opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking heeft op een bedrijfscombinatie.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Latente belastingverplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van die posten. Latente belastingverplichtingen worden niet opgenomen voor:

- tijdelijke verschillen die verband houden met de eerste opname van activa of verplichtingen in een transactie die geen bedrijfscombinatie betreffen en noch de commerciële noch de fiscale winsten of verliezen beïnvloeden;
- belastbare tijdelijke verschillen die voortvloeien uit de eerste opname van goodwill voor zover het goodwill betreft die niet fiscaal afschrijfbaar is.

Latente belastingverplichtingen worden gewaardeerd met behulp van de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn bij terugname van de tijdelijke verschillen, op basis van de wetten die per verslagdatum zijn vastgesteld of materieel zijn vastgesteld.

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd als er een wettelijk afdwingbaar recht bestaat om de verschuldigde belastingvorderingen en -verplichtingen te salderen en deze vorderingen en verplichtingen samenhangen met door dezelfde belastingautoriteit opgelegde winstbelasting aan dezelfde belasting verschuldigde entiteit, dan wel op verschillende belasting verschuldigde entiteiten die voornemens zijn de verschuldigde belastingvorderingen en -verplichtingen te salderen of waarvan de belastingvorderingen en -verplichtingen gelijktijdig worden gerealiseerd.

Er wordt een latente belastingvordering voor onbenutte fiscale verliezen, belastingbaten en aftrekbare tijdelijke verschillen opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn waartegen deze kunnen worden afgezet. Latente belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

(q) Gesegmenteerde informatie

Een operationeel segment is een onderdeel van de Groep dat bedrijfsactiviteiten uitvoert die kunnen resulteren in opbrengsten en kosten, waaronder opbrengsten en kosten in verband met transacties met de andere onderdelen van de Groep. Alle operationele resultaten van een operationeel segment worden periodiek beoordeeld door de groepsdirectie ten behoeve van de besluitvorming over de toekenning van middelen aan het segment en ter beoordeling van de prestatie, op basis van beschikbare aparte financiële informatie.

De aan de groepsdirectie gerapporteerde resultaten per operationeel segment omvatten posten die rechtstreeks, dan wel op basis van redelijkheid aan het segment kunnen worden toegerekend. Niet-toegerekende posten bestaan voornamelijk uit bedrijfsactiva (met name het hoofdkantoor van de Vennootschap), kosten van het hoofdkantoor, belastingvorderingen en -verplichtingen.

De investeringsuitgaven van een segment betreffen het totaal van de in het boekjaar gemaakte kosten voor de verwerving van materiële activa en van immateriële activa behoudens goodwill.

De Vennootschap maakt gebruik van vrijstelling voor segmentatie van haar jaarrekening aangezien IFRS 8 (segmentatie) alleen van toepassing is op de jaarrekeningen van entiteiten waarvan de schuld of eigen-vermogensinstrumenten worden verhandeld op een openbare markt.

(r) Standaarden die zijn gepubliceerd maar nog niet van kracht zijn

De onderstaande standaarden en interpretaties waren op de datum van publicatie van de jaarrekening van de Groep uitgegeven maar nog niet van kracht. De Groep is van plan deze standaarden en interpretaties toe te passen zodra deze van toepassing zijn.

- IFRS 9 (Financiële instrumenten), van kracht per 1 januari 2018
- IFRS 15 (opbrengsten uit contracten met klanten), met inbegrip van Wijzigingen in IFRS 15, van kracht per 1 januari 2018
- Wijzigingen in IAS 7 (kasstroomoverzicht) - Informatie over wijzigingen in financieringsverplichtingen, van kracht per 1 januari 2017
- Wijzigingen in IAS 12 (winstbelastingen) - Verantwoording van uitgestelde belastingvorderingen voor ongerealiseerde verliezen, van kracht per 1 januari 2017
- IFRS 2 (Op aandelen gebaseerde betalingen), classificatie en wijzigingen op aandelen gebaseerde betalingen, van kracht per 1 januari 2018
- IFRS 16 (lease), van kracht per 1 januari 2019
- IFRS 7 en IFRS 9 verplichte ingangsdatum en overgang informatieverstopping, van kracht per 1 januari 2018
- IFRS 9, IFRS 7 en IAS 39 wijzigingen in Hedge Accounting , van kracht per 1 januari 2018
- IFRS 10 en IAS 28 - verkoop of acquisitie van activa tussen een investeerder en de geassocieerde deelneming of Joint Venture, van kracht per 1 januari 2018

De groep is de impact van wijzigingen in IFRS 15 en 16 aan het onderzoeken en kwantificeren. De verwachting is dat de wijzigingen in IFRS 15 een impact zullen hebben op de toelichting bij de jaarrekening. De verwachting is dat de wijzigingen in IFRS 16 impact zullen hebben op de cijfers van de groep. Voor de overige standaarden beoordeelt de Groep op dit moment nog de impact, naar alle verwachting zullen deze minimaal zijn.

4 Bepaling reële waarde

De Groep waardeert financiële instrumenten en niet-financiële activa per balansdatum tegen reële waarde. De reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. Bij een waardering tegen reële waarde wordt ervan uitgegaan dat de transactie om het actief te verkopen of de verplichting over te dragen plaatsvindt: op de belangrijkste markt voor het actief of de verplichting; of als er geen belangrijkste markt is, op de voordeligste markt voor het actief of de verplichting. Indien de reële waarde afwijkt van de boekwaarde wordt dit in de betreffende paragraaf worden vermeld.

De Groep dient toegang te hebben tot de belangrijkste of voordeligste markt. De reële waarde van een actief of een verplichting wordt bepaald met behulp van de veronderstellingen waarvan marktdeelnemers zouden uitgaan bij het waarderen van het actief of de verplichting, in de veronderstelling dat marktdeelnemers in hun economisch belang handelen. Bij de waardering van een niet-financieel actief tegen reële waarde wordt rekening gehouden met het vermogen van een marktdeelnemer om economische voordelen te genereren door het actief maximaal en optimaal te gebruiken of door het te verkopen aan een andere marktdeelnemer die het actief maximaal en optimaal zou gebruiken. De Groep gebruikt waarderingstechnieken die in de gegeven omstandigheden geëigend zijn en waarvoor voldoende gegevens beschikbaar zijn om de reële waarde te bepalen, waarbij zo veel mogelijk relevante

waarneembare inputs en zo weinig mogelijk niet-waarneembare inputs worden gebruikt.

Alle activa en verplichtingen ten aanzien waarvan de reële waarde wordt bepaald of in de jaarrekening wordt vermeld, worden in de in het navolgende beschreven reële waarde hiërarchie ingedeeld, op basis van de input van het laagste niveau die significant is voor de gehele waardering:

- Niveau 1 - genoteerde (niet-aangepaste) prijzen op actieve markten voor identieke activa of verplichtingen;
- Niveau 2 - waarderingstechnieken waarvoor de input van het laagste niveau dat voor de waardering tegen reële waarde significant is, direct of indirect waarneembaar is;
- Niveau 3 - waarderingstechnieken waarvoor de input van het laagste niveau dat voor de waardering tegen reële waarde significant is, niet waarneembaar is.

Voor activa en verplichtingen die op terugkerende basis in de jaarrekening worden opgenomen, stelt de Groep aan het einde van iedere verslagperiode vast of door herbeoordeling sprake is wijzigingen in de niveau-indeling van de hiërarchie (op basis van de input van het laagste niveau die significant is voor de gehele waardering).

(i) Materiële vaste activa

De reële waarde van materiële vaste activa die ten gevolge van een bedrijfscombinatie zijn opgenomen, zijn voor onroerende zaken getaxeerd door een vastgoed specialist die de waarde heeft bepaald waartegen het onroerend goed op de verwervingsdatum kan worden verhandeld tussen een tot een transactie bereid zijnde koper en verkoper in een zakelijke, objectieve transactie voorafgegaan door gedegen onderhandeling waarbij de partijen goed geïnformeerd waren. De reële waarde van materiële vaste activa en inventaris is gebaseerd op marktprijzen en kostprijzen en bepaald met behulp van de genoteerde marktprijzen van vergelijkbare activa en artikelen voor zover deze beschikbaar zijn en, waar van toepassing, met behulp van vervangingskosten. In de schatting van de afschrijvingen op vervangingskosten wordt rekening gehouden met correcties voor zowel fysieke slijtage als functionele en economische veroudering.

(ii) Vastgoedbeleggingen

De reële waarde van vastgoedbeleggingen die ten gevolge van een bedrijfscombinatie zijn opgenomen, zijn voor onroerende zaken getaxeerd door een vastgoed specialist die de waarde heeft bepaald waartegen het onroerend goed op de verwervingsdatum kan worden verhandeld tussen een tot een transactie bereid zijnde koper en verkoper in een zakelijke, objectieve transactie voorafgegaan door gedegen onderhandeling waarbij de partijen goed geïnformeerd waren. De reële waarde van vastgoedbeleggingen is gebaseerd op marktprijzen en kostprijzen en bepaald met behulp van de genoteerde marktprijzen van vergelijkbare activa voor zover deze beschikbaar zijn en, waar van toepassing, met behulp van vervangingskosten. In de schatting van de afschrijvingen wordt rekening gehouden met correcties voor zowel fysieke slijtage als functionele en economische veroudering.

(iii) Immateriële activa

De reële waarde van andere immateriële activa is gebaseerd op de verwachte contante waarde van de kasstroom uit het gebruik en de eventuele verkoop van de activa.

(iv) Voorraden

De reële waarde van voorraden die als onderdeel van een bedrijfscombinatie zijn verworven, wordt bepaald op basis van de geschatte verkoopprijs in het kader van de normale bedrijfsvoering, verminderd met de geschatte verkoopkosten, plus een redelijke winstmarge waarin de verkoopinspanning tot uitdrukking komt.

(v) Handels- en overige vorderingen

De reële waarde van handels- en overige vorderingen wordt tegen de contante waarde van de toekomstige kasstromen geschat, die op hun beurt worden gediscoteerd tegen de marktrente per verslagdatum. Deze reële waarde wordt bepaald ten behoeve van de informatieverschaffing dan wel als de handels- en overige vorderingen via een bedrijfscombinatie worden verworven.

5 Financieel risicobeheer

(a) Overzicht

De Groep is uit hoofde van het gebruik van financiële instrumenten blootgesteld aan de volgende risico's:

- kredietrisico
- liquiditeitsrisico
- marktrisico

In dit onderdeel van de toelichting wordt informatie gegeven over de blootstelling van de Groep aan elk van de hierboven genoemde risico's, de doelstellingen, grondslagen en procedures van de Groep voor het beheren en meten van deze risico's alsmede het kapitaalbeheer van de Groep. Daarnaast zijn in deze geconsolideerde jaarrekening nadere kwantitatieve toelichtingen opgenomen. Er zijn ten opzichte van vorig jaar geen wijzigingen in het beleid en de beheersing van de Groep ten aanzien van deze risico's.

(b) Risicobeheerkader

Het risicobeleid van de Groep heeft als doel de risico's waarmee de Groep zich geconfronteerd ziet in kaart te brengen en te analyseren, passende risicolimieten en -controles te bepalen om de risico's en naleving van de limieten te bewaken. Beleid en systemen voor risicobeheer worden regelmatig geëvalueerd en waar nodig aangepast aan veranderingen in de marktomstandigheden en de activiteiten van de Groep. De Groep streeft ernaar om door middel van haar standaarden en procedures met betrekking tot training en management een gedisciplineerde en constructieve beheersingsomgeving te ontwikkelen waarin alle werknemers hun rol en ook hun verplichtingen begrijpen.

(c) Kredietrisico

Kredietrisico beschrijft het risico dat een partij bij een financieel instrument niet aan zijn contractuele verplichtingen kan voldoen en dus een financieel verlies voor de Vennootschap veroorzaakt. Kredietrisico omvat zowel het directe risico op wanbetaling en het risico dat de kredietwaardigheid van de tegenpartij zal verslechteren, evenals de concentratie van risico's.

De maximale blootstelling van de activa aan kredietrisico is gelijk aan de boekwaarde van elke categorie van activa. Het niveau van kredietrisico uit operationele activiteiten wordt bewaakt en in toom gehouden door een debiteurenbeheer systeem. Het risico van wanbetaling wordt laag geschat voor de Vennootschap omdat onze voornaamste klanten (apothekers, apotheekhoudende huisartsen en zieken- en verpleeghuizen) over het algemeen een goede kredietwaardigheid hebben. Ondanks een aantal grotere klanten, is onze klantbasis breed gespreid met kleine hoeveelheden van vorderingen toe te rekenen aan elk individu of entiteit. Het maximale kredietrisico is gelijk aan de boekwaarde van elk financieel instrument op de balans en betreft de volgende posten:

	<i>Noot</i>	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Leningen aan geassocieerde deelnemingen	18	5.541	7.011
Vorderingen op verbonden partijen	22	10.543	11.495
Overige vorderingen	22	38.236	27.991
Handelsvorderingen	22	204.129	109.886
Maximaal kredietrisico		258.449	156.383

(d) Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat de Groep problemen krijgt om te voldoen aan haar verplichtingen uit hoofde van in contanten of andere financiële activa af te wikkelen financiële verplichtingen. De uitgangspunten van het liquiditeitsrisicobeheer zijn dat er voor zover mogelijk voldoende faciliteiten worden aangehouden om te kunnen voldoen aan de huidige en toekomstige financiële verplichtingen, in normale en moeilijke omstandigheden, en zonder dat daarbij onaanvaardbare verliezen worden gelopen of de reputatie van de Groep in gevaar komt. Als onderdeel van PHOENIX Pharmahandel GmbH & Co KG heeft de Groep beschikking over een leningsfaciliteit. De te betalen rente bedraagt EURIBOR plus 318,0 basispunten.

Brocacef Groep NV

De verwachte kasstromen van de financiële verplichtingen per 31 januari 2016, inclusief de rentebetalingen, zijn als volgt:

	BOEK WAARDE	VERWACHTE KASSTROOM	DIRECT OPEISBAAR	0-3 MND	3-6 MND	6-12 MND	MEER DAN 1 JAAR
Langlopende leningen van verbonden partijen	20.000	21.272	-	159	159	318	20.636
Handelscrediteuren en overige kortlopende schulden, exclusief rente	156.301	156.301	-	156.301	-	-	-
Totaal financiële verplichtingen	176.301	177.573	-	156.460	159	318	20.636

De verwachte kasstromen van de financiële verplichtingen per 31 januari 2017, inclusief de rentebetalingen, zijn als volgt:

	BOEK WAARDE	VERWACHTE KASSTROOM	DIRECT OPEISBAAR	0-3 MND	3-6 MND	6-12 MND	MEER DAN 1 JAAR
Langlopende leningen van verbonden partijen	282.735	300.717	-	2.248	2.248	4.495	291.726
Kortlopende leningen van banken	1.422	1.422	-	1.422	-	-	-
Koopsomverplichting	500	500	-	500	-	-	-
Handelscrediteuren en overige kortlopende schulden, exclusief rente	288.508	288.508	-	288.508	-	-	-
Totaal financiële verplichtingen	573.165	591.147	-	292.678	2.248	4.495	291.726

(e) Marktrisico

Marktrisico betreft het risico dat de inkomsten van de Groep nadelig worden beïnvloed door veranderingen in marktprijzen, zoals valutakoersen, rentetarieven en aandelenkoersen. Het beheer van het marktrisico heeft tot doel de marktrisicopositie binnen aanvaardbare grenzen te houden bij een optimaal rendement.

(i) Renterisico

Renterisico's ontstaan als gevolg van mogelijke veranderingen in de markttrente en kan tot een verandering in de reële waarde leiden in het geval van vastrentende financiële instrumenten en aan de schommelingen leiden in het belang van de betalingen in het geval van variabele rentedragende financiële instrumenten. De Groep heeft zich niet ingedekt tegen schommelingen in de markttrente vanwege de sterke eigenvermogenspositie en daarmee worden de gevolgen van deze risico's beperkt geacht.

Brocacef Groep NV

Indien de rentepercentages met 1% zouden toenemen, zou dit leiden tot een extra financieringslast van circa EUR 2,8 miljoen.

(ii) **Valutarisico**

Valutarisico's zijn voor de Groep nagenoeg nihil aangezien de activiteiten zich voornamelijk concentreren in Nederland.

(iii) **Overige marktprijsrisico's**

Prijsrisico's zijn relevant voor de Groep aangezien de vergoedingssystematiek voor genees- en medische middelen in belangrijke mate door de overheid en verzekeraars bepaald wordt. De Groep houdt per artikelgroep de marges in de gaten en gaat hierover in overleg met de verantwoordelijke instanties om margeverlies te beperken en waar mogelijk te verbeteren en te optimaliseren.

(f) **Kapitaalbeheer**

Het beleid van de groepsdirectie is gericht op de handhaving van een sterke vermogens-positie waarmee het vertrouwen van aandeelhouders, crediteuren en de markten kan worden behouden en de toekomstige ontwikkeling van de bedrijfsactiviteiten kan worden zeker gesteld. Kapitaal bestaat uit aandelenkapitaal, agio, statutaire reserve, overige reserves en het resultaat over het lopende boekjaar. De groepsdirectie bewaakt behalve het rendement op het eigen vermogen ook het niveau van het aan gewone aandeelhouders uit te keren dividend.

De verhouding tussen vreemd vermogen en eigen vermogen aan het einde van de verslagperiode was als volgt:

	2016/17	2015/16
	EUR 1.000	EUR 1.000
Totale verplichtingen	631.610	204.186
Af: Geldmiddelen en kasequivalenten	2.964	962
Netto schuld	628.646	203.224
Totaal eigen vermogen	429.529	267.624
Verhouding vreemd vermogen/eigen vermogen per 31 januari	146%	76%

6 Activa aangehouden voor de verkoop en verplichtingen samenhangend met activa aangehouden voor verkoop

De activa aangehouden voor verkoop en de verplichtingen samenhangend met activa aangehouden voor verkoop per 31 januari 2017 hebben betrekking op de verkoop van apotheken in het kader van de voorwaarden gesteld door de Autoriteit Consument en Markt in het kader van de overname van Mediq Apotheken Nederland.

Activa aangehouden voor verkoop

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Goodwill	5.529	-
Materiële vaste activa	722	-
Geassocieerde deelnemingen	653	-
Voorraden	686	-
Geldmiddelen en kasequivalenten	29	-
	<hr/>	<hr/>
Activa aangehouden voor verkoop	7.619	-
	<hr/>	<hr/>

Verplichtingen samenhangend met activa aangehouden voor verkoop

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Personeelsgerelateerde verplichtingen	471	-
	<hr/>	<hr/>
Verpl.samenhangend met activa aangehouden voor verkoop	471	-
	<hr/>	<hr/>

7 Acquisities en desinvesteringen van dochterondernemingen en minderheidsbelangen

Het volgende is een beschrijving van de acquisities en desinvesteringen die hebben plaatsgevonden gedurende het boekjaar 2016/17 en de effecten van acquisities en desinvesteringen gedurende het boekjaar 2015/16.

Op de acquisities is purchase accounting uitgevoerd in overeenstemming met de overname methode overeenkomstig IFRS 3 'Bedrijfscombinaties'.

(a) Acquisities van dochterondernemingen en activiteiten in het huidige boekjaar

(i) Overname Mediq Apotheken Nederland

Op 9 december 2014 heeft de Groep de voorgenomen overname van Mediq Apotheken Nederland bekend gemaakt, waarna op 2 februari 2015 er door de Groep een Sales And Purchase Agreement is getekend. Uiteindelijk heeft de ACM op 14 juni 2016 haar goedkeuring gegeven voor deze overname waarna Mediq Apotheken Nederland officieel per 16 juni 2016 geacquireerd werd en Brocacef Groep de control kreeg over Mediq Apotheken Nederland. Mediq Apotheken Nederland omvat tal van ondernemingen, genoemd in noot 34. De ondernemingen van Mediq Apotheken Nederland exploiteren activiteiten in lijn met de activiteiten van Brocacef waaronder een apotheekketen, een farmaceutische groothandel, central en local filling activiteiten en baxtering. De overname is de beste optie om de positieve ontwikkeling van de activiteiten verder te stimuleren in de Nederlandse farmaceutische markt. De nieuwe combinatie is een toonaangevende partij in Nederlandse farmaceutische markt met een fijnmazig netwerk van apotheken in het hele land. Door het bundelen van de krachten van het ondernemerschap van Brocacef en de innovatiekracht van Mediq Apotheken Nederland kunnen consumenten profiteren van goede, bereikbare en betaalbare zorg en kunnen innovatieve farmaceutische zorgprogramma's versneld worden ontwikkeld. De Groep voorziet mogelijkheden om de activiteiten te combineren en om zo synergetische voordelen te behalen en tevens om bereikbare en betaalbare zorg te kunnen blijven leveren.

Op 14 juni 2016 heeft ACM haar goedkeuring gegeven, maar aan deze goedkeuring zijn door ACM zware voorwaarden gesteld. Naast de verplichte verkoop van Mediq's Distrimed B.V. en 38 remedies (30 in volledige eigendom, 3 meerderheidsapotheken en 5 apotheken waar de Groep een belang van 50% of minder had) werd de Groep ook gedwongen afscheid te nemen van een groot aantal franchisers en een groothandelsverbod van twee jaar voor al deze remedies.

Vanaf het moment van acquisitie tot en met 31 januari 2017 bedroeg de bijdrage van de overgenomen activiteiten aan de omzet ongeveer EUR 670 miljoen en de bijdrage aan het bedrijfsresultaat ongeveer EUR 11 miljoen. Wanneer de overgenomen activiteiten per 1 februari 2016 zouden zijn opgenomen, zou de bijdrage aan de omzet ongeveer EUR 960 miljoen hebben bedragen en aan het bedrijfsresultaat ongeveer EUR 18 miljoen (exclusief eenmalige kosten en synergie voordelen).

(ii) Identificeerbare verworven activa en aangegane verplichtingen

De reële waarden van de verworven activa en aangegane verplichtingen waren op het moment van acquisities als volgt:

	<i>noot</i>	EUR 1.000 Reële waarde
Materiële vaste activa	14	32.815
Vastgoedbeleggingen	16	1.215
Immateriële activa	17	16.482
Geassocieerde deelnemingen	18	4.652
Voorraden		45.447
Kortlopende handels- en overige vorderingen		126.290
Geldmiddelen en kasequivalenten		66.261
Leningen		(179.520)
Overige financieringsverplichtingen		(490)
Latente belastingverplichting		(5.317)
Handelsschulden en overige te betalen posten		(128.773)
		<hr/>
Saldo van identificeerbare activa en verplichtingen		(20.938)
Uitstroom liquide middelen als gevolg van acquisitie		(296.954)
Minderheidsbelang		(2.223)
Geldmiddelen en kasequivalenten		(66.261)
		<hr/>
Goodwill	17	386.376
		<hr/>

De handelsvorderingen bestaan uit bruto contractuele vorderingen van EUR 72,3 miljoen, waarvan EUR 0,8 miljoen op overnamedatum naar verwachting oninbaar was.

De acquisitie van Mediq Apotheken Nederland is op basis van de overnamemethode verwerkt per de overnamedatum. De Groep waardeert de goodwill per de overnamedatum als:

- de reële waarde van de overgedragen vergoeding; plus
- het opgenomen bedrag van eventuele minderheidsbelangen in de overgenomen partij; plus
- indien de bedrijfscombinatie in fasen plaatsvindt, de reële waarde van het voorafgaande belang in de overgenomen partij; verminderd met
- de reële waarde (over het algemeen het nettobedrag) van de identificeerbare verworven activa en aangegane verplichtingen

Door de Groep gemaakte transactiekosten in verband met de acquisitie zijn opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

(iii) Goodwill

Voor de overname van Mediq Apotheken Nederland is een vergoeding betaald voor overgenomen geïdentificeerde activa en verplichtingen. Daarnaast is een vergoeding betaald voor de locatie, de expertise van het aanwezige management en toekomstige demografische ontwikkelingen. Als deze immateriële posten identificeerbaar zijn, zijn deze opgenomen als immaterieel actief op de balans. De betaalde vergoeding voor de acquisitie bedroeg EUR 363,2 miljoen.

De waarde van immateriële activa die niet op de balans geïdentificeerd kunnen worden, zoals de locatie of de kwaliteit van het zittende management, zijn onderdeel van de post goodwill. Tevens heeft de goodwill betrekking op niet direct aan de overgenomen onderneming gelieerde aspecten, zoals demografische ontwikkelingen, voor zover deze naar verwachting bij gaan dragen aan de te realiseren kasstroom. De opgenomen goodwill is naar verwachting niet fiscaal aftrekbaar.

(iv) Verkregen meerderheidsbelangen

Met de acquisitie van Mediq Apotheken Nederland heeft de Groep het belang gekregen in 20 meerderheidsbelangen, zoals vermeld in noot 34.

Als gevolg van de verkregen meerderheidsbelangen is er in het eigen vermogen (pagina 32/33) een belang derden opgenomen van EUR 2,2 miljoen. Het belang derden is overeenkomstig aan de waardering van Mediq Apotheken Nederland opgenomen, waarbij de verworven activa naar reële waarden zijn geherwaardeerd en aangegane verplichtingen zijn opgenomen.

(v) Verkregen minderheidsbelangen

Met de acquisitie van Mediq Apotheken Nederland heeft de Groep het belang gekregen in 8 joint ventures en minderheidsbelangen, zoals vermeld in noot 34.

Als gevolg van de verkregen minderheidsbelangen zijn de geassocieerde deelnemingen en vorderingen (noot 18) toegenomen met EUR 4,7 miljoen. De minderheidsbelangen zijn bepaald aan de hand van de contante waarde van de toekomstig te verwachten kasstromen.

(vi) Financiering

De vergoeding voor de acquisitie en de aflossing van de overgenomen lening (EUR 179,5 miljoen) zijn gefinancierd middels een agiostorting door de aandeelhouders van EUR 150,0 miljoen en een door PHOENIX PIB Dutch Holding BV verstrekte lening van EUR 392,7 miljoen. Anderzijds zijn de verkregen liquide middelen (EUR 66,2 miljoen) gebruikt om de door PHOENIX PIB Dutch Holding BV verstrekte lening deels af te lossen.

De uitstroom van liquide middelen als gevolg van de acquisitie van Mediq Apotheken Nederland zijn verantwoord onder de netto kasstroom uit investeringsactiviteiten.

Brocacef Groep NV

De uitstroom liquide middelen als gevolg van acquisitie is als volgt:

	EUR
Betaalde overgedragen vergoedingen	363.215
Verkregeen liquide middelen	(66.261)
	<hr/>
Uitstroom liquide middelen als gevolg van acquisitie	296.954
	<hr/>

(b) Desinvesteringen van dochterondernemingen en afstoten van activiteiten in het huidige boekjaar

Van de 30 in volledige eigendom zijnde apotheken die verkocht moesten worden als voorwaarde van de ACM waren er per einde boekjaar ook daadwerkelijk 21 apotheken verkocht. De verkoop van deze apotheken heeft geresulteerd in een boekresultaat van EUR 2,9 miljoen. Daarnaast is een andere apotheek die in volledige eigendom was, verkocht waarmee een boekresultaat van EUR 0,2 miljoen boekresultaat is behaald.

De in totaal 22 verkochte apotheken hebben gedurende het boekjaar 2016/17 voor EUR 33,6 miljoen bijgedragen in de omzet en voor EUR 1,6 miljoen in het bedrijfsresultaat

(c) Desinvesteringen van meerderheidsbelangen in het huidige boekjaar

Van de drie apotheken waarin de Groep een meerderheidsbelang had en die verkocht moesten worden als voorwaarden van de ACM was er per einde boekjaar één verkocht. De verkoop van deze apotheken heeft niet geresulteerd in een boekresultaat.

De verkochte apotheek heeft gedurende het boekjaar 2016/17 voor EUR 1,7 miljoen bijgedragen in de omzet en voor EUR 0,2 miljoen in het bedrijfsresultaat.

(d) Desinvesteringen van minderheidsbelangen in het huidige boekjaar

Van de vijf apotheken waarin de Groep een minderheidsbelang had en die verkocht moesten worden als voorwaarde van de ACM waren er per einde boekjaar ook daadwerkelijk drie apotheken verkocht. De verkoop van deze apotheken heeft niet geresulteerd in een boekresultaat.

(e) Acquisities van dochterondernemingen en activiteiten in het voorgaande boekjaar

Gedurende het boekjaar 2015/16 zijn de activiteiten overgenomen van een apotheekbedrijf met 2 apotheken en 4 uitdeelposten. Als gevolg van deze overnames nam de (externe) omzet ten opzichte van 2015/16 naar schatting toe met EUR 2,5 miljoen. Op het bedrijfsresultaat hadden deze acquisities een positief effect van naar schatting EUR 0,2 miljoen.

Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening

8 Netto-omzet

	2016/17	2015/16
	EUR 1.000	EUR 1.000
Groothandel	1.698.399	1.125.801
Retail	631.125	265.940
Pre-Wholesale	6.635	-
Totaal	2.336.159	1.391.741
Onderlinge leveringen	(376.858)	(137.271)
Totale netto-omzet	1.959.301	1.254.470

De netto-omzet is zowel in 2016/17 als in 2015/16 met name in Nederland gerealiseerd, slechts circa EUR 46 miljoen (2015/16: circa EUR 41 miljoen) is gerealiseerd buiten Nederland, voornamelijk in Duitsland, Groot Brittannië en het Caribisch gebied. De netto-omzet bestaat voornamelijk uit de verkoop van farmaceutische en aanverwante goederen.

9 Overige bedrijfsopbrengsten

	2016/17	2015/16
	EUR 1.000	EUR 1.000
Logistieke fees	7.615	2.910
Service fees	4.447	1.982
Huuropbrengsten	3.616	1.880
Verkoopopbrengst activa en bedrijfsonderdelen	3.081	-
Diverse baten	8.626	4.891
Totaal overige bedrijfsopbrengsten	27.385	11.663

Logistieke fees hebben betrekken op doorbelaste vrachtkosten en overig doorbelaste fees voor groothandelsactiviteiten. Service fees betreffen voornamelijk ontvangen fees in verband met zorgprogramma's.

De verkoopopbrengst activa en bedrijfsonderdelen betreft het resultaat op de verkoop van apotheken.

De diverse baten hebben onder andere betrekking op marketingopbrengsten, doorbelaste uren en opbrengsten uit zorgprojecten van apotheken.

10 Personeelskosten

	2016/17	2015/16
	EUR 1.000	EUR 1.000
Lonen en salarissen	140.836	80.741
Sociale lasten	21.441	12.419
Pensioenen	14.933	9.466
Overige personeelskosten	43.980	13.686
	<hr/>	<hr/>
Totale personeelskosten	221.190	116.312
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De totale personeelskosten zijn ten opzichte van 2015/16 met EUR 104,9 miljoen toegenomen door de acquisitie van Mediq Apotheken Nederland. Het gemiddeld aantal medewerkers nam voornamelijk door deze acquisitie toe met 1.599 FTE naar 3.538 FTE (+ 82,5%).

Door de overname kende 2016/17 een relatief groot aantal tijdelijke krachten, voornamelijk door een vacaturestop voorafgaand aan de overname waardoor de overige personeelskosten sterk toenamen.

De verdeling van het gemiddeld aantal FTE medewerkers is als volgt:

	2016/17	2015/16
Groothandel	934	719
Retail	2.000	967
Pre-Wholesale	28	-
	<hr/>	<hr/>
Gemiddeld aantal FTE medewerkers in loondienst	2.962	1.686
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

	2016/17	2015/16
Groothandel	431	197
Retail	121	56
Pre-Wholesale	24	-
	<hr/>	<hr/>
Gemiddeld aantal FTE medewerkers op uitzendbasis	576	253
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

	2016/17	2015/16
Groothandel	1.365	916
Retail	2.121	1.023
Pre-Wholesale	52	-
Gemiddeld aantal FTE medewerkers (totaal)	3.538	1.939

11 Overige bedrijfskosten

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Verkoopkosten	38.721	12.615
Huisvestings- en leasekosten	46.894	20.720
Overig algemene kosten	20.597	12.235
Totale overige bedrijfskosten	106.212	45.570

Als gevolg van de overname van Mediq Apotheken Nederland namen de operationele kosten toe.

De huisvestings- en leasekosten betreffen EUR 20,8 miljoen huur- en leasekosten (2015/16: EUR 10,4 miljoen) en voor het resterende deel betreffen dit voornamelijk onderhoudskosten en kleine huisvestingskosten.

12 Bijzondere waardevermindering vaste activa

Ultimo 2015 heeft er op een drietal panden, geclassificeerd als vastgoedbeleggingen, een bijzondere waardevermindering van EUR 0,2 miljoen plaatsgevonden. De bijzondere waardevermindering op deze panden, heeft plaatsgevonden in verband met een directe opbrengstwaarde die onder de boekwaarde lag. Gedurende 2016/17 hebben er geen bijzondere waardeverminderingen plaatsgevonden.

13 Financieringsbaten en -lasten

	2016/17	2015/16
<i>Noot</i>	EUR 1.000	EUR 1.000
Rentebaten uit leningen	469	762
Financieringsbaten	469	762
Rentelast uit tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerde financiële verplichtingen	(9.281)	(2.340)
Beschikbaarheidsprovisie	(1.252)	(3.694)
Financieringslasten	(10.533)	(6.034)
Waardevermindering vorderingen op verbonden partijen	(1.034)	-
Waardevermindering vorderingen op derden	18 (461)	-
Overige financiële resultaten	(1.495)	-
Netto financieringsresultaat	(11.559)	(5.272)

Financieringsbaten omvatten rente-inkomsten op leningen aan minderheidsdeelnemingen en klanten.

De Vennootschap wordt middels een langlopende lening gefinancierd vanuit PHOENIX. Tevens wordt de Vennootschap kortlopend gefinancierd door zowel PHOENIX als ING Commercial Finance. Voornamelijk door de langlopende financiering vanuit PHOENIX zijn de meeste financieringslasten intern (EUR 8,3 miljoen) en voor een kleiner deel extern (EUR 1,0 miljoen). Daarnaast betaalde de Vennootschap een beschikbaarheidspremie van EUR 1,3 miljoen aan PHOENIX ten behoeve van het beschikbaar stellen van gelden in het kader van de overname van Mediq Apotheken Nederland.

De overige financiële resultaten hebben betrekking op respectievelijk een afwaardering van een lening aan een minderheidsdeelneming en een afwaardering van een lening aan een afnemer.

14 Winstbelastingen

De Vennootschap staat vanaf 1 december 2010 aan het hoofd van een fiscale eenheid voor de heffing van vennootschapsbelasting samen met haar belangrijkste 100% dochtermaatschappijen.

Het nominale belastingpercentage bedroeg over het boekjaar 25,0% (2015/16: 25,0%).

In de winst-en-verliesrekening opgenomen winstbelastingen

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Verschuldigde winstbelastingen		
Boekjaar	12.012	6.138
Latente winstbelastingen		
Ontstaan en afwikkeling van tijdelijke verschillen	208	1.309
Afwikkeling voorgaande boekjaren	(7)	26
	201	1.335
Totaal winstbelastingen	12.213	7.473

Aansluiting met het effectieve belastingtarief

	noot	2016/17		2015/16	
		%	EUR 1.000	%	EUR 1.000
Resultaat na belastingen			18.399		19.964
Totaal winstbelastingen		39,9	12.213	27,2	7.473
Winst (exclusief winstbelastingen)		100,0	30.612	100,0	27.437
Tegen wettelijk van toepassing zijnde tarief		25,0	7.653	25,0	6.859
Deelnemingsvrijstelling			(601)		(122)
Niet aftrekbare acquisitiekosten			638		736
Verkoopopbrengst activa en bedrijfsonderdelen (verschil commercieel/fiscaal)			4.322		-
Totaal winstbelastingen			12.012		7.473

Toelichting op de geconsolideerde balans

15 Materiële vaste activa

	Terreinen en gebouwen	Machines en installaties	Inventaris	Activa in uitvoering en in bestelling	Totaal
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Aanschaffingswaarde	60.189	24.828	37.335	1.291	123.643
Cumulatieve afschrijvingen	(26.466)	(10.140)	(22.641)	-	(59.247)
Boekwaarde per 31 januari 2015	33.723	14.688	14.694	1.291	64.396
	Terreinen en gebouwen	Machines en installaties	Inventaris	Activa in uitvoering en in bestelling	Totaal
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Stand per 1 februari 2015	33.723	14.688	14.694	1.291	64.396
Investerings	112	774	1.261	2.621	4.768
Verkregen via Acquisitie	-	-	465	-	465
Desinvesteringen (aanschafwaarde)	-	-	(210)	-	(210)
Herrubricering vastgoedbeleggingen	(151)	-	-	-	(151)
Ingebruikname	454	-	1.417	(1.871)	-
Afschrijvingen	(2.068)	(2.828)	(4.328)	-	(9.224)
Boekwaarde per 31 januari 2016	32.070	12.634	13.299	2.041	60.044
	Terreinen en gebouwen	Machines en installaties	Inventaris	Activa in uitvoering en in bestelling	Totaal
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Aanschaffingswaarde	60.540	25.602	40.268	2.041	128.451
Cumulatieve afschrijvingen	(28.470)	(12.968)	(26.969)	-	(68.407)
Boekwaarde per 31 januari 2016	32.070	12.634	13.299	2.041	60.044

Brocacef Groep NV

	Terreinen en gebouwen	Machines en installaties	Inventaris	Activa in uitvoering en in bestelling	Totaal
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Stand per 1 februari 2016	32.070	12.634	13.299	2.041	60.044
Investerings	1.159	555	4.584	4.945	11.243
Verkregen via Acquisitie	18.448	4.134	7.791	2.442	32.815
Desinvesteringen (aanschafwaarde)	(869)	(43)	(217)	-	(1.129)
Herrubricering vastgoedbeleggingen	(2.555)	-	-	-	(2.555)
Activa aangehouden voor verkoop	(473)	-	-	-	(473)
Ingebruikname	5.100	961	1.569	(7.630)	-
Afschrijvingen	(4.554)	(3.683)	(6.031)	-	(14.268)
Boekwaarde per 31 januari 2017	48.326	14.558	20.995	1.798	85.677
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Aanschaffingswaarde	81.290	31.209	53.995	1.798	168.292
Cumulatieve afschrijvingen	(32.964)	(16.651)	(33.000)	-	(82.615)
Boekwaarde per 31 januari 2017	48.326	14.558	20.995	1.798	85.677

Onder de gebouwen en terreinen zijn erfpachtrechten opgenomen voor een bedrag van EUR 2,5 miljoen (31 januari 2016: EUR 2,6 miljoen). De erfpachtrechten zijn afgekocht tot juli 2049.

16 Vastgoedbeleggingen

		2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Stand per 1 februari	<i>noot</i>	6.081	5.142
Investeringen		133	516
Verkregen via Acquisitie		1.215	-
Herrubricering vanuit materiele vaste activa	15	2.555	151
Herrubricering vanuit activa aangehouden voor verkoop		-	645
Afschrijvingen		(295)	(220)
Bijzondere waardevermindering		-	(153)
Verkoop		(364)	-
		<hr/>	<hr/>
Stand per 31 januari		9.325	6.081
		<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De vastgoedbeleggingen hebben betrekking op een pand in Zaandam en een aantal (apothek)panden welke per direct beschikbaar zijn voor verkoop en welke niet worden gehouden voor de normale bedrijfsvoering.

Vanuit de acquisitie van Mediq Apotheken Nederland zijn er voor EUR 1.215 aan vastgoedbeleggingen overgekomen en daarnaast zijn vanuit de materiële vaste activa (apothek)panden geherrubriceerd voor EUR 2.555 aangezien deze die niet meer werden aangehouden voor de normale bedrijfsvoering. Ook hebben er gedurende het boekjaar voor EUR 133 aan verbouwingen plaatsgevonden aan het pand in Zaandam ter verbetering van het pand.

Op de vastgoedbeleggingen is gedurende het boekjaar EUR 295 (lineair) afgeschreven en is er voor EUR 364 aan vastgoedbeleggingen verkocht. De historische kostprijs van deze panden bedroeg tezamen EUR 11,2 miljoen (31 januari 2016: EUR 7,6 miljoen), waar per einde boekjaar EUR 1,9 miljoen (31 januari 2016: EUR 1,5 miljoen) cumulatief op is afgeschreven. De reële waarde van de vastgoedbeleggingen zijn naar schatting in lijn met de boekwaarde.

De gemaakte (onderhouds)kosten van het pand in Zaandam bedroegen circa EUR 0,5 miljoen, daar waar deze voor de (apothek)panden verwaarloosbaar zijn geweest.

17 Goodwill en overige immateriële activa

	Goodwill EUR 1.000	Klantrelaties EUR 1.000	Overige EUR 1.000	Totaal EUR 1.000
Aanschaffingswaarde	163.942	-	9.366	173.308
Cumulatieve afschrijvingen	-	-	(7.105)	(7.105)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Boekwaarde per 31 januari 2015	163.942	-	2.261	166.203
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Brocacef Groep NV

	Goodwill EUR 1.000	Klantrelaties EUR 1.000	Overige EUR 1.000	Totaal EUR 1.000
Stand per 1 februari 2015	163.942	-	2.261	166.203
Investeringsen	-	-	1.276	1.276
Verkregen via acquisitie	3.900	-	-	3.900
Afschrijvingen	-	-	(1.277)	(1.277)
Boekwaarde per 31 januari 2016	167.842	-	2.260	170.102
	Goodwill EUR 1.000	Klantrelaties EUR 1.000	Overige EUR 1.000	Totaal EUR 1.000
Aanschaffingswaarde	167.842	-	10.642	178.484
Cumulatieve afschrijvingen	-	-	(8.382)	(8.382)
Boekwaarde per 31 januari 2016	167.842	-	2.260	170.102
	Goodwill EUR 1.000	Klantrelaties EUR 1.000	Overige EUR 1.000	Totaal EUR 1.000
Stand per 1 februari 2016	167.842	-	2.260	170.102
Investeringsen	-	-	2.909	2.909
Verkregen via acquisitie	386.376	14.700	1.782	402.858
Herrubricering	-	85	(85)	-
Verkoop	(7.627)	-	(17)	(7.644)
Afschrijvingen	-	(1.782)	(1.758)	(3.540)
Boekwaarde per 31 januari 2017	546.591	13.003	5.091	564.685
	Goodwill EUR 1.000	Klantrelaties EUR 1.000	Overige EUR 1.000	Totaal EUR 1.000
Aanschaffingswaarde	546.591	14.785	15.231	576.607
Cumulatieve afschrijvingen	-	(1.782)	(10.140)	(11.922)
Boekwaarde per 31 januari 2017	546.591	13.003	5.091	564.685

Toetsing op bijzondere waardevermindering voor kasstroomgenererende eenheden die goodwill bevatten

Overeenkomstig IAS 36.10 is er per 31 januari 2017 een impairment test uitgevoerd op basis van gebruikswaarden.

Een waardevermindering wordt vastgesteld voor de goodwill door de beoordeling van de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen van elke kasstroomgenererende eenheid waarop de goodwill betrekking heeft. De kasgenererende eenheden zijn bepaald op het niveau dat vanuit strategisch en operationeel perspectief gestuurd wordt. Op basis hiervan wordt binnen de Groep Groothandel, Retail en Pre-Wholesale gezien als de 3 kleinst kasstroomgenererende eenheden. De verdeling van de goodwill per 31 januari is als volgt:

	2016/17	2015/16
	EUR 1.000	EUR 1.000
Groothandel	163.170	6.970
Retail	372.121	160.872
Pre-Wholesale	11.300	-
	<hr/>	<hr/>
Boekwaarde goodwill per 31 januari	546.591	167.842
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen van de verschillende kasstroom genererende eenheden zijn het meest gevoelig voor de volgende veronderstellingen:

- ▶ margeontwikkelingen
- ▶ kostenontwikkelingen
- ▶ disconteringsvoet

De belangrijkste veronderstellingen die gebruikt zijn om de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen voor de komende 4 boekjaren van de verschillende kasstroomgenererende eenheden vast te stellen, zijn hieronder opgenomen. Als lange termijn groeivoet is uitgegaan van een jaarlijkse groei van circa 0,5% (2015/16: 2,0%) als gevolg van vergrijzing en inflatie, gecorrigeerd met prijsdalingen als gevolg van het vergenieriken van producten.

Margeontwikkelingen:

Toename in marktvolume wordt verwacht als gevolg van vergrijzing en als gevolg van algemeen stijgend gebruik van medicijnen, waardoor het volume zal toenemen. Binnen de Groothandel is de verwachting dat voornamelijk de markt van baxtering en bereidingen verder zal groeien. Binnen Retail is de verwachting dat met name BENU Direct zal groeien binnen haar marktgebieden (incontinentie, diabetes, stoma, wond en voeding).

Kostenontwikkelingen:

Als gevolg van inflatie en algemene prijsstijgingen wordt een jaarlijkse toename in de personeelskosten verwacht van 1,5% en voor algemene bedrijfskosten van 1,0%.

Disconteringsvoet:

De disconteringsvoet weerspiegelt de huidige markt en is bepaald op 6,09% na winstbelastingen (31 januari 2016: 6,40% na winstbelastingen).

Gevoeligheidsanalyse:

Inherent aan de gehanteerde berekeningsmethodiek, kan een wijziging van de uitgangspunten tot een andere conclusie ten aanzien van de benodigde bijzondere waardevermindering leiden. Een werkelijke disconteringsvoet die 1,0%-punt hoger ligt dan waarvan uitgegaan is in de afzonderlijke impairment tests zal echter nog niet resulteren in een bijzondere waardevermindering. Zodra de werkelijke disconteringsvoet met 5,4%-punten of meer zal toenemen zal dit resulteren in een bijzondere waardevermindering. Het verlagen van de jaarlijkse groei met 1,0% voor de lange termijn of het verhogen van de kostenontwikkeling met 1,0% zullen niet resulteren in een bijzondere waardevermindering.

Klantrelaties

De post klantrelaties omvat de waardering van overgenomen groothandelsrelaties. Klantrelaties worden lineair afgeschreven over deze gebruiksduur.

Overige immateriële activa

De post overige immateriële activa omvat software en websites. De overige immateriële activa hebben een beperkte gebruiksduur en worden lineair afgeschreven over deze gebruiksduur.

18 Geassocieerde deelnemingen en vorderingen

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Investerings in geassocieerde deelnemingen	8.319	3.856
Langlopende vorderingen	5.541	7.011
Totale financiële vaste activa	13.860	10.867

Investerings in geassocieerde deelnemingen

De Groep heeft investeringen in 15 (2015/16: 7) minderheidsdeelnemingen, met daarin 16 apotheken (2015/16: 8) en 2 politheken (2015/16: 2). Een specificatie van de belangen is opgenomen in noot 34.

De minderheidsdeelnemingen worden verwerkt volgens de "equity"-methode en het aandeel van het netto resultaat van de deelnemingen aan de Vennootschap bedraagt EUR 1,0 miljoen en daarnaast heeft de herwaardering van één minderheidsbelang geresulteerd in een boekverlies van EUR 0,2 miljoen.

Brocacef Groep NV

Het verloop van de investeringen in geassocieerde deelnemingen is als volgt:

	2016/17 <i>noot</i> EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Stand 1 februari	3.856	4.644
Verkregen via acquisitie	4.652	-
Resultaat geassocieerde deelnemingen	987	494
Kapitaalstortingen in geassocieerde deelnemingen	-	100
Boekwaarde desinvesteringen	7 (64)	(1.250)
Herwaardering geassocieerde deelnemingen	(182)	-
Ontvangen dividend	(394)	(132)
Activa aangehouden voor verkoop	(536)	-
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 januari	8.319	3.856

Onderstaand zijn de gezamenlijke gegevens van bovengenoemde deelnemingen verder gesplitst naar balansposities en de belangrijkste posten in de winst-en-verliesrekening, gebaseerd op basis van de verslaggevingsmethodiek van de betreffende entiteiten:

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Vaste activa	2.779	1.480
Vlottende activa	950	1.078
Langlopende verplichtingen	1.471	2.523
Kortlopende verplichtingen	1.994	1.899
Omzet	11.700	7.243
Netto Resultaat	411	113

Langlopende vorderingen

De langlopende vorderingen betreffen verstrekte leningen aan minderheidsdeelnemingen (EUR 0,2 miljoen) en verstrekte leningen aan klanten (EUR 5,3 miljoen). Van de langlopende vorderingen is EUR 5,3 miljoen (2015/16: EUR 7,0 miljoen) rentedragend.

De leningen aan minderheidsdeelnemingen zijn verstrekt tegen een marktconforme interest en wel tegen gemiddeld een interestpercentage van 5,66% (2015/16: 5,59%). Gedurende het vorige boekjaar is een deel van de leningen aan minderheidsdeelnemingen (EUR 4.911) overgedragen aan PHOENIX PIB Dutch Holding BV, de directe aandeelhouder van de Vennootschap, in verband met afspraken die gemaakt zijn in de aandelenruil tussen de aandeelhouders, PHOENIX (55%) en Celesio (45%).

De looptijd van de langlopende vorderingen varieert van 2 tot circa 3 jaar. De boekwaarde van de verstrekte leningen komen overeen met de reële waarde. De verstrekte leningen zijn niet gedekt door zekerheden.

Brocacef Groep NV

	2016/17	2015/16
	<i>noot</i> EUR 1.000	EUR 1.000
Stand per 1 februari	7.011	5.296
Aflossingen	(2.120)	(408)
Overdracht leningen aan PHOENIX PIB Dutch Holding BV	-	(4.911)
Herrubricering vanuit kortlopende vorderingen	427	2.534
Toevoeging	684	4.500
Bijzondere waardeverminderingen	13 (461)	-
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 januari	5.541	7.011
	<hr/>	<hr/>

19 Latente belastingvorderingen en -verplichtingen

De Groep heeft fiscaal verrekenbare verliezen voor een totaalbedrag van EUR 1,3 miljoen (2015/16: EUR 1,6 miljoen). De verrekenbare verliezen zijn niet in de balans verantwoord als belastingvordering gezien het verrekenbare verliezen betreft binnen entiteiten waarvan er onzekerheid is omtrent het realiseren van toekomstige fiscale winsten. De fiscale verrekenbare verliezen vervallen als volgt:

	2016/17	2015/16
	EUR 1.000	EUR 1.000
Vervalt binnen 1 jaar	670	567
Vervalt na 1 jaar, maar binnen 2 jaar	510	524
Vervalt na 2 jaar, maar binnen 3 jaar	-	510
Vervalt na 3 jaar, maar binnen 4 jaar	-	-
Vervalt na 4 jaar, maar binnen 5 jaar	-	-
Vervalt na 5 jaar	83	-
	<hr/>	<hr/>
Fiscaal verrekenbare verliezen	1.263	1.601
	<hr/>	<hr/>

Brocacef Groep NV

Latente belastingvorderingen en latente belastingverplichtingen zijn gesaldeerd, indien zij betrekking hebben op belastingen geheven door dezelfde belastingautoriteit en indien er een recht is op gelijktijdige verrekening van actuele belastingvorderingen tegen actuele belastingverplichtingen. De gesaldeerde belastingverplichting is als volgt opgebouwd:

	Vorderingen		Verplichtingen	
	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Materiële vaste activa	-	-	2.397	2.484
Immateriële activa	-	-	13.673	9.514
Voorzieningen	133	87	-	-
Overige posten	28	-	-	80
Totaal	161	87	16.070	12.078
Saldering van belastingvorderingen en -verplichtingen	(161)	(87)	(161)	(87)
Netto belasting(vorderingen)/ -verplichtingen	-	-	15.909	11.991

De mutaties op het saldo van de latente belastingvorderingen en -verplichtingen zijn als volgt:

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
	<i>Noot</i>	
Stand per 1 februari	(11.991)	(10.682)
Verkregen via acquisitie	(3.710)	-
Ten gunste/(laste) van het resultaat	14 (208)	(1.309)
Stand per 31 januari	(15.909)	(11.991)

20 Voorraden

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Goederen in bewerking	10.247	11.522
Gereed product	109.394	58.417
	119.641	69.939

Goederen in bewerking omvatten nog om te pakken voorraden.

Van de voorraad waarderen we een zeer beperkt deel tegen een lagere opbrengstwaarde in plaats van tegen de verkrijgingsprijs. De voorziening op incurante voorraad bedroeg per 31 januari 2017: EUR 3.339 (31 januari 2016: EUR 871).

Brocacef Groep NV

Gedurende het boekjaar is er op voorraden EUR 1.144 (2015/16: EUR 652) afgeboekt in verband met incurantheid.

De voorraden zijn niet verpand als zekerheid voor verplichtingen.

De kostprijs van de voorraden die in de winst-en-verliesrekening onder inkoopwaarde van de omzet verwerkt is, bedraagt EUR 1.644,8 miljoen (2015/16: EUR 1.092,5 miljoen), het overige gedeelte van de inkoopwaarde van de omzet betreft onder andere omzetbonussen, prijsverschillen en voorraadverschillen

21 Vennootschapsbelasting

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Actuele belastingvordering/(verplichting)	(5.609)	(1.384)
	(5.609)	(1.384)

De schuld inzake vennootschapsbelasting heeft betrekking op de acute belastingschuld over het lopende boekjaar van EUR 5,6 miljoen (31 januari 2016: EUR 1,4 miljoen).

22 Kortlopende handels- en overige vorderingen

De kortlopende handels- en overige vorderingen bestaan uit de volgende posten:

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Handelsvorderingen	204.129	109.886
Vorderingen op verbonden partijen	10.543	11.495
Leningen aan afnemers	505	446
Te ontvangen bonussen en kortingen	26.066	15.084
Overig	11.665	12.461
	252.908	149.372

De vorderingen op verbonden partijen per 31 januari 2017 heeft voor EUR 8.642 (31 januari 2016: EUR 10.810) betrekking op een rentedragende vordering op PHOENIX PIB International Beteiligungs GmbH. De vordering wordt verstrekt tegen een marktconforme interest, zijnde EURIBOR plus 298,0 basispunten. De resterende vorderingen op verbonden partijen betreffen handelsvorderingen uit te betalen interest voor EUR 824 (31 januari 2016: EUR 685) en een kortlopende vordering op een minderheidsbelang voor EUR 1.077 (31 januari 2016: nihil).

Handelsvorderingen

De handelsvorderingen zijn als volgt opgebouwd:

	2016/17	2015/16
	EUR 1.000	EUR 1.000
Handelsvorderingen (bruto)	208.730	111.060
Voorziening voor oninbaarheid	(4.601)	(1.174)
	<hr/>	<hr/>
Handelsvorderingen	204.129	109.886
	<hr/>	<hr/>

De ouderdom van de handelsvorderingen is als volgt:

	2016/17	2015/16
	EUR 1.000	EUR 1.000
Handelsvorderingen zonder overschrijding	195.083	100.453
Overschrijding uitstaande vorderingen 1-30 dagen	9.477	8.518
Overschrijding uitstaande vorderingen 31-60 dagen	2.123	1.258
Overschrijding uitstaande vorderingen 61-90 dagen	512	317
Overschrijding uitstaande vorderingen 91-150 dagen	338	270
Overschrijding uitstaande vorderingen > 150 dagen	1.197	244
	<hr/>	<hr/>
Handelsvorderingen (bruto)	208.730	111.060
	<hr/>	<hr/>

Zekerheden

Per 31 januari 2017 zijn de handelsvorderingen voor EUR 96,9 miljoen (31 januari 2016: EUR 85,1 miljoen) verpand aan ING Commercial Finance samenhangend met de lopende kredietfaciliteit. De Groep heeft de beschikking over een kredietfaciliteit van EUR 100,0 miljoen (31 januari 2016: EUR 75,0 miljoen), waar per 31 januari 2017 voor EUR 477 gebruik van gemaakt werd (31 januari 2016: nihil).

23 Geldmiddelen en kasequivalenten

	2016/17	2015/16
	EUR 1.000	EUR 1.000
Banksaldi	1.813	557
Kasgelden	1.151	405
	<hr/>	<hr/>
Saldo geldmiddelen en kasequivalenten	2.964	962
	<hr/>	<hr/>

De beweging in de geldmiddelen en kasequivalenten is gepresenteerd in het kasstroomoverzicht. De liquide middelen staan alle ter vrije beschikking.

24 Eigen vermogen

Voor een verloopoverzicht van het eigen vermogen wordt verwezen naar pagina 32/33: geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen.

Aandelenkapitaal

	Aandelen A		Aandelen B		Totaal	
	2016/17 x 1.000	2015/16 x 1.000	2016/17 x 1.000	2015/16 x 1.000	2016/17 x 1.000	2015/16 x 1.000
Uitstaand per 1 februari	14.008	14.008	11.461	11.461	25.469	25.469
Uitstaand per 31 januari - volgestort	14.008	14.008	11.461	11.461	25.469	25.469

Gewone aandelen

Alle aandelen zijn gelijk in rang met betrekking tot de resterende activa van de Vennootschap en de houders van aandelen zijn gerechtigd tot dividend zoals dit van tijd tot tijd wordt vastgesteld.

25 Leningen

Per ultimo boekjaar bestaan de langlopende leningen voor EUR 282.735 (31 januari 2016: EUR 20.000) uit een door PHOENIX PIB Dutch Holding B.V. verstrekte lening met een looptijd tot 31 januari 2019. De door PHOENIX PIB Dutch Holding BV verstrekte lening is verstrekt tegen een marktconforme interest en wel tegen EURIBOR plus 318,0 basispunten.

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Stand 1 februari	20.000	35.000
Opgenomen gelden	402.735	-
Aflossingen	(140.000)	(15.000)
Stand per 31 januari	282.735	20.000

26 Personeelsgerelateerde voorzieningen (langlopend)

De personeelsgerelateerde voorzieningen hebben geheel betrekking op een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen:

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen	4.897	2.401
Personeelsgerelateerde voorzieningen	4.897	2.401

Voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen

De voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen heeft betrekking op een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen.

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Stand 1 februari	2.401	2.139
Verkregen via acquisitie	2.489	-
Onttrekkingen	(167)	(162)
Toevoeging aan de voorziening	174	424
Stand per 31 januari	4.897	2.401

De voorzieningen voor toekomstige jubileumuitkeringen betreft een voorziening voor personeel dat bij het bereiken van een jubileum recht heeft op een jubileumuitkering. De voorziening heeft een looptijd tot 40 jaar.

Pensioenen

Het overgrote deel van de werknemers neemt deel in een bedrijfstakpensioenregeling of is ondergebracht in de Stichting Brocacef Pensioenfonds.

Bedrijfstakpensioenregelingen

De voornaamste bedrijfstakpensioenregelingen zijn de regelingen van:

- Pensioenfonds Medewerkers Apotheken met circa 3.500 (31 januari 2016: 1.400) actieve deelnemers vanuit de Groep. In totaal heeft dit fonds circa 26.000 actieve deelnemers en een beleidsdekkingsgraad per 31 januari 2017 van 92% (per 31 januari 2016 van 101%).
- Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers met circa 400 (31 januari 2016: 150) actieve deelnemers vanuit de Groep. In totaal heeft dit fonds circa 2.850

Brocacef Groep NV

actieve deelnemers en een beleidsdekkingsgraad per 31 januari 2017 van 95% (per 31 januari 2016 van 100%).

- Pensioenfonds Zorg&Welzijn met circa 105 (31 januari 2016: 105) actieve deelnemers vanuit de Groep. In totaal heeft dit fonds circa 1.150.000 actieve deelnemers en een beleidsdekkingsgraad per 31 januari 2017 van 91% (per 31 januari 2016 van 97%).

De bedrijfstakpensioenregelingen zijn toegezegd-pensioenregelingen, maar zijn verwerkt als toegezegde-bijdragereregeling, omdat de administraties van deze fondsen niet zijn ingericht om het deel van de pensioenverplichtingen en fondsbeleggingen dat aan de Vennootschap toebehoort inzichtelijk te maken. Voor deze regelingen is de Vennootschap gehouden de vooraf bepaalde premie af te dragen. De Vennootschap kan geen aanspraak maken op een eventueel overschot en niet worden verplicht tot aanzuivering van een eventueel tekort, anders dan door toekomstige premie aanpassingen.

Over het boekjaar bedroegen de kosten voor afgedragen premies aan bedrijfstakpensioenregelingen EUR 13,3 miljoen (2015/16: EUR 4,6 miljoen). De stijging van de afgedragen premies ten opzichte van vorig boekjaar is veroorzaakt door de acquisitie van Mediq Apotheken Nederland, waarvan de medewerkers zijn aangesloten bij de bedrijfstakpensioenregelingen van Pensioenfonds Medewerkers Apotheken.

Voor het boekjaar 2017/18 wordt verwacht dat de af te dragen premies hoger zullen zijn doordat overgenomen entiteiten van Mediq Apotheken Nederland voor het volledige jaar zullen worden meegeconsolideerd.

Stichting Brocacef Pensioenfonds

De regeling van Stichting Brocacef Pensioenfonds kwalificeert zich voor de financiële verantwoording als een collectief beschikbare premieregeling.

Ultimo januari 2017 zijn bij de Stichting Brocacef Pensioenfonds circa 3.070 (31 januari 2016: 3.100) verzekerden aangesloten, waaronder circa 630 (31 januari 2016: 650) actieve deelnemers.

Financiële verantwoording

De Vennootschap is gehouden aan de afdracht van vooraf bepaalde premies. De Vennootschap kan geen aanspraak maken op een eventueel overschot en niet worden verplicht tot aanzuivering van een eventueel tekort, anders dan door toekomstige premie aanpassingen.

Bestuur

Het bestuur van het fonds heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan een uitvoeringsorganisatie. Deze werkzaamheden betreffen vermogensbeheer, pensioen-administratie en bestuursondersteuning. Het bestuur blijft, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken. Het bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en reglementen van het fonds, in overeenstemming met de vastlegging in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). Het dagelijks bestuur van het fonds wordt gevormd door de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter en wordt ondersteund door de pensioenfondsmanager.

Verantwoordingsorgaan (VO)

Het VO vertegenwoordigt alle belanghebbenden van het fonds. Uitgangspunt in het handelen van ieder individueel lid van het VO en het VO als geheel, is dat men handelt in het belang van alle belanghebbenden van het fonds, rekening houdend met de korte- en langetermijneffecten van maatregelen. Het VO bewaakt dat het bestuur de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement juist uitvoert en er een evenwichtige belangenbehartiging van de verschillende belanghebbenden door het bestuur plaatsvindt. Het VO doet verslag van zijn bevindingen in de 'Overige gegevens' van de jaarrekening.

Intern toezicht

Het intern toezicht wordt periodiek uitgevoerd door een visitatiecommissie. Deze commissie heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Het ziet met name toe op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Het intern toezicht betreft in zijn toezicht de naleving door het fonds van normen zoals vastgelegd in de Code Pensioenfonds.

Uitvoering en uitbesteding

De uitvoerende werkzaamheden betreffende het vermogensbeheer zijn uitbesteed aan NN Investment Partners, BlackRock en Morgan Stanley Investment Management. Met de beheerders zijn nadere afspraken in overeenkomsten en mandaten vastgelegd.

27 Leningen en overige financieringsverplichtingen

De leningen en overige financieringsverplichtingen per 31 januari 2017 betreffen onder meer een lening bij ING (EUR 776) met een loop tot november 2017, een kredietfaciliteit bij ING Commercial Finance (EUR 477) en een te betalen koopsomverplichting (EUR 500).

28 Personeelsgerelateerde verplichtingen

	2016/17	2015/16
	EUR 1.000	EUR 1.000
Verplichting vakantiedagen en overwerk	15.584	7.046
Verplichting voor personeelsbonussen	6.873	4.088
Verplichting voor afkoop- en reorganisatie	3.026	-
Overige verplichting aan personeel	1.325	94
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 januari	26.808	11.228
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De kortlopende personeelsgerelateerde verplichtingen betreffen voornamelijk reserveringen in verband met tegoeden aan vakantiedagen, overwerk en bonussen welke naar verwachting binnen een jaar uitbetaald zullen gaan worden. Voorziening voor afkoop- en reorganisatie betreft een voorziening voor personeel dat is aangezegd.

29 Overige voorzieningen

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Voorziening voor verlieslatende (huur-)contracten	228	403
Voorziening voor claims	4.523	387
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 januari	4.751	790
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Overige voorzieningen hebben betrekking op declaraties van zorgverzekeraars en op verlieslatende (huur)contracten. De voorziening voor declaraties van zorgverzekeraars wordt verwacht binnen een jaar te worden afgewikkeld.

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Stand 1 februari	790	1.167
Verkregen via acquisitie	2.876	-
Onttrekkingen	(642)	(452)
Toevoeging aan de voorziening	1.727	75
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 januari	4.751	790
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

30 Handelsschulden en overige te betalen posten

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Handelsschulden aan verbonden partijen	492	4.353
Overige handelsschulden	273.991	140.509
BTW en overige belastingen	4.226	2.119
Overige schulden	9.799	9.320
	<hr/>	<hr/>
	288.508	156.301
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Onder de overige schulden zijn voornamelijk vooruit ontvangen bedragen, nog te betalen kosten en nog te betalen kortingen opgenomen.

Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht

31 Aansluiting kasstroommutaties met balansmutaties

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Hierbij wordt het resultaat na belasting als startpunt gehanteerd. De operationele kasstroom wordt vervolgens gecorrigeerd voor componenten in het resultaat die geen kasstromen zijn en voor componenten die betrekking hebben op investeringen.

Overige vermeldingen

32 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Operationele lease overeenkomsten

De Groep beheert diverse activa onder operationele lease. Dergelijke overeenkomsten hebben voornamelijk betrekking op onroerend goed en het wagenpark. De toekomstige minimale leasebetalingen onder niet-opzegbare operationele lease overeenkomsten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2016/17	2015/16
	EUR 1.000	EUR 1.000
Termijnen vervallend binnen 1 jaar	20.525	10.385
Termijnen vervallend tussen 1 en 5 jaar	43.456	14.637
Termijnen vervallend na 5 jaar	11.489	4.393
	<hr/>	<hr/>
Lease- en huurverplichtingen	75.470	29.415
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De Groep huurt een aantal panden (apotheken) op basis van operationele lease. De leaseovereenkomsten kennen doorgaans een looptijd van 10 tot 15 jaar, met een optie tot verlenging daarna. De leasebetalingen worden elk jaar verhoogd aan de hand van de markthuren. Enkele van deze geleasede panden zijn door de Groep onderverhuurd. De huur- en onderverhuurovereenkomsten hebben nagenoeg dezelfde looptijden.

In het boekjaar 2016/17 werd uit hoofde van operationele leaseovereenkomsten EUR 20,8 miljoen in de winst-en-verliesrekening opgenomen (2015/16: EUR 10,4 miljoen).

Lease overeenkomsten waarbij de Groep optreedt als verhuurder:

Lease overeenkomsten waarbij de Groep optreedt als verhuurder vertegenwoordigen uitsluitend operationele leasing in de vorm van (onder)verhuur van panden en ruimten aan huisartsen en huisartspraktijken. De toekomstige minimale lease ontvangsten zijn als volgt:

	2016/17	2015/16
	EUR 1.000	EUR 1.000
Termijnen vervallend binnen 1 jaar	4.545	2.303
Termijnen vervallend tussen 1 en 5 jaar	10.022	3.251
Termijnen vervallend na 5 jaar	3.028	460
	<hr/>	<hr/>
Lease- en huuropbrengsten	17.595	6.014
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Gedurende het boekjaar 2016/17 werd een huuropbrengst van EUR 3,6 miljoen (2015/16: EUR 1,9 miljoen) in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Overige contractuele verplichtingen

De Groep is per jaareinde EUR 1,8 miljoen (2015/16: EUR 1,5 miljoen) aan overige contractuele verplichtingen aangegaan. Deze contractuele verplichtingen hebben voornamelijk betrekking op verbouwingen van het hoofdkantoor in Maarssen en op verbouwingen van apotheekpanden.

Overige niet uit de balans blijvende verplichtingen

Per 31 januari 2017 zijn er garanties aan ING Commercial Finance ter hoogte van circa EUR 96,9 miljoen (31 januari 2016: EUR 85,1 miljoen). Deze garanties hangen samen met de lopende kredietfaciliteit en zijn afgegeven over een deel van de handelsdebiteuren. De Groep heeft de beschikking over een kredietfaciliteit van EUR 100,0 miljoen (31 januari 2016: EUR 75,0 miljoen), waar per 31 januari 2017 voor EUR 477 gebruik van gemaakt werd (31 januari 2016: nihil).

33 Verbonden partijen

Moedermaatschappij

Per 1 december 2010 heeft PHOENIX 45% van haar 100% (indirecte) belang overgedragen aan Celesio als onderdeel van de overname door de Vennootschap van LLOYDS Nederland BV. PHOENIX en Celesio zijn de 2 aandeelhouders die alle uitgegeven en uitstaande aandelen in het kapitaal van Brocacef Groep NV (indirect) houden overeenkomstig het volgende schema:

Aandeelhouders	Normale aandelen A	Normale aandelen B	Totaal aandelen
PHOENIX (via PHOENIX PIB Dutch Holding BV)	140.077 (100%)	0 (0%)	140.077 (55%)
Celesio	0 (0%)	114.608 (100%)	114.608 (45%)
Totaal	140.077 (100%)	114.608 (100%)	254.685 (100%)

Bestuur en raad van commissarissen

De beloning van bestuur en raad van commissarissen is opgenomen onder noot 50 van de enkelvoudige jaarrekening. De beloning zoals vermeld onder noot 50 van de enkelvoudige jaarrekening wijkt niet af van de geconsolideerde cijfers.

Financiering

De Groep is onder andere gefinancierd door middel van een door de moedermaatschappij, PHOENIX PIB Dutch Holding NV, verstrekte lening. Per 31 januari 2016 was er sprake van een lening ter hoogte van EUR 282,7 miljoen (31 januari 2016: EUR 20,0 miljoen). Over het boekjaar 2016/17 bedroeg de interest over de verstrekte lening EUR 8.173 (2016/17: EUR 1.473), waarvan per 31 januari 2017 nog EUR 107 open stond (31 januari 2016: EUR 178).

Daarnaast heeft de Groep een rekening courantkrediet bij de verbonden partij PHOENIX PIB International Beteiligungs GmbH. Per 31 januari 2017 is er echter

Brocacef Groep NV

sprake van een vordering op PHOENIX PIB International Beteiligungs GmbH ter hoogte van EUR 8,6 miljoen (31 januari 2016: schuld ad 10,8 miljoen vordering). Over het boekjaar 2015/16 bedroeg de interest over de rekening courant EUR 249 (2015/16: EUR 494), waarvan per 31 januari 2017 nog EUR 70 open stond (31 januari 2016: EUR 79).

PHOENIX Pharmahandel GmbH & Co KG heeft zich via PHOENIX PIB Dutch Holding NV garant gesteld voor de overname van Mediq Apotheken Nederland door de Groep. De Groep heeft voor deze garantstelling EUR 1.252 (2015/16: EUR 3.694) als kosten opgenomen onder de interest lasten, waarvan per 31 januari 2017 nog niets meer open stond (31 januari 2016: EUR 3.694).

Overige transacties met verbonden partijen

	Transactiewaarde		Uitstaand saldo	
	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Verkoop (beheers-) diensten				
PHOENIX PIB Dutch Holding BV	47	46	-	-
PHOENIX PIB Finance BV	59	56	-	-
PHOENIX PIB Dutch Finance BV	48	47	-	-
Verkoop van goederen				
Tamro Finland	252	193	61	34
PHOENIX Pharma Einkauf GmbH	139	-	5	-
Geassocieerde deelnemingen	8.472	9.635	1.855	1.880
Inkoop van goederen				
PHOENIX Pharma Einkauf GmbH	695	866	8	4
PHOENIX Healthcare Distribution Ltd	1.389	1.196	192	50
PHOENIX Pharma SAS	976	79	20	7
PHOENIX Arzneiwarengrosshandlung GmbH	208	171	4	26
PHOENIX Pharma Zrt	93	89	-	7

34 Groepsentiteiten

Groepsmaatschappijen

De volgende entiteiten zijn volledig meegeconsolideerd per 31 januari 2017:

Naam	Land van vestiging	Belang	
		2016/17	2015/16
Brocacef Groep NV	Nederland	100%	100%
Brocacef BV	Nederland	100%	100%
Brocacef Facilitair Bedrijf BV	Nederland	100%	100%
BENU Nederland BV	Nederland	100%	100%
BENU Apotheken BV	Nederland	100%	100%
Farmassure Vastgoed BV	Nederland	100%	100%
Brocacef Supplies & Services BV	Nederland	100%	100%
Brocacef Centrale Diensten BV	Nederland	100%	100%
BENU Direct BV	Nederland	100%	100%
Brocacef Ziekenhuisfarmacie BV	Nederland	100%	100%
Brocacare BV	Nederland	100%	100%
Brocacef Maatmedicatie BV	Nederland	100%	100%
Mediq Apotheken Nederland*	Nederland	100%	-
Mediq Pharma Logistics BV*	Nederland	100%	-
Mediq Farma BV*	Nederland	100%	-
Mediq Central Filling Apotheek BV*	Nederland	100%	-
Mediq Systemfarma BV*	Nederland	100%	-
Polyfarma BV*	Nederland	100%	-
Mediq Apotheken Beheer BV*	Nederland	100%	-
Mediq Apotheken BV*	Nederland	100%	-
Apotheek Gorinchem BV*	Nederland	100%	-
Apotheek Overkapel BV*	Nederland	100%	-
Apotheek Thung BV*	Nederland	100%	-
Apotheek Achtse Barrier BV*	Nederland	100%	-
Apotheek De Huet BV*	Nederland	100%	-
Stadsapothek Jeudje BV*	Nederland	100%	-
Holding Apotheek Oostgaarde BV*	Nederland	100%	-
Mediq Vastgoed BV*	Nederland	100%	-
Mediq Deelnemingen BV*	Nederland	100%	-
Apotheken Tiel Holding BV*	Nederland	100%	-
Mediveen Apotheek BV*	Nederland	100%	-
Apotheek Helleman BV*	Nederland	100%	-
Auw Yang Apotheek BV*	Nederland	100%	-
K.Y. Auw Yang Holding BV*	Nederland	100%	-
Apotheken Dordrecht BV*	Nederland	100%	-
Apoth. Menheerse-Sint Joris BV*	Nederland	100%	-
Centrumapothek Enkhuizen BV*	Nederland	100%	-
Holding Apotheek Uithoorn BV*	Nederland	100%	-
Holding Apotheken Helmond BV*	Nederland	100%	-
Holding Charloische Apoth. BV*	Nederland	100%	-

Brocef Groep NV

Holding Apotheek Dirksland BV*	Nederland	100%	-
Holding Apoth. Badhoevedorp BV*	Nederland	100%	-
Holding Apotheek Beckers BV*	Nederland	100%	-
Apotheek Klundert BV*	Nederland	100%	-
Apotheek Vught BV*	Nederland	100%	-
Apotheek Nijmegen BV*	Nederland	100%	-
Holding Apotheek IJsselveld BV*	Nederland	100%	-
Hold. Ap. Soest-Hoevelaken BV*	Nederland	100%	-
Apotheek De Meern BV*	Nederland	100%	-
Apotheek Wezep BV*	Nederland	100%	-
Holding Ap. Hollands Kroon BV*	Nederland	100%	-
Singel Apotheek Marsdijk BV*	Nederland	100%	-
Apotheek Stadsweiden BV*	Nederland	100%	-
VOF Apotheek Beckers*	Nederland	51%	-
VOF Apotheek Badhoevedorp*	Nederland	67%	-
VOF Apotheek Dirksland*	Nederland	51%	-
Thure Apotheken VOF*	Nederland	74%	-
Apotheek IJsselmonde VOF*	Nederland	90%	-
VOF Apoth Menheerse-Sint Joris*	Nederland	80%	-
Apotheek Enkhuizen VOF*	Nederland	60%	-
Apotheek Oud-West VOF*	Nederland	51%	-
VOF Apotheek Gorinchem*	Nederland	67%	-
VOF De Gulden Scarabee*	Nederland	70%	-
VOF Charloische Apotheken*	Nederland	67%	-
Lamberts BV*	Nederland	80%	-
Apotheek Gorecht BV*	Nederland	55%	-
Apotheek Van Rijn BV*	Nederland	67%	-
Tielse Apotheken BV*	Nederland	79%	-
Apotheek Overvecht BV*	Nederland	75%	-
VOF Apotheek Oostgaarde*	Nederland	67%	-
VOF Apotheek IJsselveld*	Nederland	51%	-
VOF Apotheken Soest-Hoevelaken*	Nederland	70%	-
VOF Apotheek Hollands Kroon*	Nederland	67%	-

* - Per juni 2016 geacquireerd via de acquisitie van Mediq Apotheken Nederland

Investerings in geassocieerde deelnemingen

De volgende entiteiten zijn verantwoord als investeringen in geassocieerde deelnemingen:

Naam	Land van vestiging	Belang	
		2016/17	2015/16
Apotheek America CV	Nederland	35%	35%
Chee Holding BV	Nederland	35%	35%
Fernandes Farma BV	Nederland	35%	35%
OpEx Holding BV	Nederland	35%	35%
Pijnenburg Farmacie BV	Nederland	28%	28%
Farmaceutisch Centrum Máxima BV	Nederland	35%	35%
Euro Registratie Collectief BV	Nederland	33%	33%
Gezondheidscentrum Woldzoom Beheer BV	Nederland	20%	20%
Polikl. Apoth. Lievensberg BV*	Nederland	50%	-
Apotheek Willekens VOF*	Nederland	50%	-
Apotheek Binnendijk VOF*	Nederland	49%	-
Apotheek Danielsplein BV*	Nederland	30%	-
Mediq Apotheek Waterlinie VOF*	Nederland	55%	-
Apotheek Heer BV**	Nederland	49%	-
Apotheek Straver BV**	Nederland	51%	-
Apotheek De Eendracht VOF**	Nederland	50%	-

* - Per juni 2016 geacquireerd via de acquisitie van Mediq Apotheken Nederland

** - Per juni 2016 geacquireerd via de acquisitie van Mediq Apotheken Nederland en zijn geclassificeerd als activa aangehouden voor verkoop

35 Gebeurtenissen na de balansdatum

Na balansdatum (31 januari 2017) hebben diverse aan- en verkooptransacties van apotheken plaatsgevonden. Acht apotheken zijn voor 100% geacquireerd, van één apotheek is met de additionele acquisitie van een 49% aandeel het 100% belang verworven, en in twee apotheken is een minderheidsbelang verworven.

Na balansdatum zijn dertien remedie apotheken verkocht (9 volledig eigendom, 2 meerderheidsdeelnemingen en 2 minderheidsdeelnemingen) en daarnaast is nog één apotheek (volledig eigendom) verkocht.

Er hebben verder geen materiële gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

Enkelvoudige balans

(vóór resultaatbestemming)

		2016/17		2015/16	
	Noot	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Vaste activa					
Immateriële activa	38	431.480		45.432	
Financiële vaste activa	39	190.769		207.486	
Totaal vaste activa			622.249		252.918
Vlottende activa					
Vorderingen	40	236.393		65.520	
Totaal vlottende activa			236.393		65.520
Totaal activa			858.642		318.438
Eigen vermogen					
Geplaatsd aandelenkapitaal	41	25.469		25.469	
Agio		247.104		97.326	
Statutaire reserves		1.671		1.654	
Overige reserves		135.172		123.211	
Onverdeeld resultaat		16.401		19.964	
Totaal eigen vermogen			425.817		267.624
Voorzieningen	42		12.462		11.991
Langlopende schulden	43		282.735		20.000
Kortlopende schulden	44		137.628		18.823
Totaal eigen vermogen en verplichtingen			858.642		318.438

Enkelvoudige winst-en-verliesrekening

		2016/17	2015/16
	<i>Noot</i>	EUR 1.000	EUR 1.000
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen na belastingen	39	19.793	22.719
Overig resultaat na belastingen		(3.392)	(2.755)
Nettoresultaat		16.401	19.964

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

36 Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de jaarrekening 2016/17 van Brocacef Groep NV ('de Vennootschap'). De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld volgens Titel 9 BW 2 met gebruik van de waarderingsgrondslagen zoals uiteengezet in de geconsolideerde jaarrekening.

Ten aanzien van de enkelvoudige winst-en-verliesrekening van de Vennootschap is gebruikgemaakt van de vrijstelling ingevolge artikel 2:402 Boek 2 BW.

37 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De Vennootschap maakt voor de bepaling van de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling van haar enkelvoudige jaarrekening gebruik van de optie die wordt geboden in artikel 2:362 lid 8 BW. Dit houdt in dat de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling (hierna 'waarderingsgrondslagen') van de enkelvoudige jaarrekening van de Vennootschap gelijk zijn aan de grondslagen die voor de geconsolideerde IFRS jaarrekening zijn toegepast. Hierbij worden deelnemingen, waarop invloed van betekenis wordt uitgeoefend, op basis van de netto vermogenswaarde gewaardeerd. Deze geconsolideerde IFRS jaarrekening is opgesteld volgens de door de International Accounting Standards Board vastgestelde en door de Europese Unie aanvaarde standaarden. Verwezen wordt naar pagina 34 tot en met 55 voor een beschrijving van deze grondslagen.

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de Vennootschap in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de Vennootschap en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

38 Immateriële activa

Immateriële activa heeft geheel betrekking op goodwill, waarvan het verloop als volgt wordt weergegeven:

	2016/17	2015/16
	EUR 1.000	EUR 1.000
	<i>noot</i>	
Stand per 1 februari	45.432	45.432
Verkregen via Acquisitie	7 386.376	-
Verkoop	(328)	-
	<hr/> 431.480 <hr/>	<hr/> 45.432 <hr/>
Boekwaarde per 31 januari		

39 Financiële vaste activa

	2016/17	2015/16
	EUR 1.000	EUR 1.000
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	190.562	207.249
Andere deelnemingen	207	97
Vorderingen op andere deelnemingen	-	140
	190.769	207.486

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt weer te geven:

	Deelnemingen in groepsmaat- schappijen	Andere deelnemingen	Vorderingen op andere deelnemingen	Totaal
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Stand per 31 januari 2015	186.447	6	175	186.628
Aandeel in resultaat deelnemingen	22.628	91	-	22.719
Ontvangen dividend deelnemingen	(1.826)	-	-	(1.826)
Ontvangen aflossingen op leningen	-	-	(35)	(35)
Stand per 31 januari 2016	207.249	97	140	207.486
Verkregen via Acquisitie	(19.997)	-	-	(19.997)
Aandeel in resultaat deelnemingen	19.683	110	-	19.793
Ontvangen dividend deelnemingen	(16.373)	-	-	(16.373)
Ontvangen aflossingen op leningen	-	-	(140)	(140)
Stand per 31 januari 2017	190.562	207	-	190.769

De Vennootschap staat aan het hoofd van de Groep en heeft kapitaalbelangen zoals genoemd in noot 34.

De andere deelnemingen en de post vorderingen op andere deelnemingen betreffen respectievelijk een deelneming in en een verstrekte lening aan Farmaceutisch Centrum Máxima BV waarin de Vennootschap een belang heeft van 35%. De lening is gedurende het boekjaar terug betaald.

40 Vorderingen

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Vorderingen op groepsmaatschappijen	221.053	47.833
Vorderingen op verbonden partijen	8.642	10.810
Vooruit betaalde belastingen	6.698	6.877
	<hr/> 236.393	<hr/> 65.520

De post vorderingen op groepsmaatschappijen betreft voor EUR 220,6 miljoen (2015/16: EUR 47,7 miljoen) rekening-courantverhoudingen met groepsmaatschappijen en voor het resterende deel overlopende rente.

De vorderingen op verbonden partijen per 31 januari 2017 heeft betrekking op een rentedragende vordering op PHOENIX PIB International Beteiligungs GmbH (31 januari 2016: EUR 10.810). De vordering wordt verstrekt tegen een marktconforme interest, zijnde EURIBOR plus 298,0 basispunten

Vooruit betaalde belastingen hebben betrekking op door de vennootschap, als hoofd van de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting, afgedragen vennootschapsbelasting. Met de groepsmaatschappijen wordt de belastinglast eens per jaar afgewikkeld op basis van behaalde resultaten.

41 Eigen vermogen

Mutatieoverzicht van het eigen vermogen

	Toe te rekenen aan eigenaars van de Vennootschap						Minderheids- belang	Totaal eigen vermogen
	Aandelen- kapitaal	Agio	Statutaire reserve	Overige Reserves	Resultaat boekjaar	Totaal		
<i>Noot</i>	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Stand per 31 januari 2015	25.469	95.451	1.638	83.209	48.592	254.359	-	254.359
Verdeling winst boekjaar 2014/15	-	-	16	48.576	(48.592)	-	-	-
Transacties met aandeelhouders:								
Dividend 2014/15	-	-	-	(8.574)	-	(8.574)	-	(8.574)
Agio storting	-	1.875	-	-	-	1.875	-	1.875
Resultaat na belastingen 2015/16	-	-	-	-	19.964	19.964	-	19.964
Stand per 31 januari 2016	<u>25.469</u>	<u>97.326</u>	<u>1.654</u>	<u>123.211</u>	<u>19.964</u>	<u>267.624</u>	-	<u>267.624</u>

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen (vervolg)

	Toe te rekenen aan eigenaars van de Vennootschap						Minderheids- belang	Totaal eigen vermogen
	Aandelen- kapitaal	Agio	Statutaire reserve	Overige Reserves	Resultaat boekjaar	Totaal		
<i>Noot</i>	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Stand per 31 januari 2016	25.469	97.326	1.654	123.211	19.964	267.624	-	267.624
Verdeling winst boekjaar 2015/16	-	-	17	19.947	(19.964)	-	-	-
Acquisitie van minderheidsbelangen zonder wijziging van zeggenschap	-	-	-	-	-	-	-	-
Transacties met aandeelhouders:								
Dividend 2015/16	-	-	-	(7.986)	-	(7.986)	-	(7.986)
Agio storting	-	149.778	-	-	-	149.778	-	149.778
Resultaat na belastingen 2016/17	-	-	-	135.172	16.401	16.401	-	16.401
Stand per 31 januari 2017	25.469	247.104	1.671	135.172	16.401	425.817	-	425.817

Geplaatst aandelenkapitaal

	Aandelen A		Aandelen B		Totaal	
	2016/17 x 1.000	2015/16 x 1.000	2016/17 x 1.000	2015/16 x 1.000	2016/17 x 1.000	2015/16 x 1.000
Uitstaand per 1 februari	14.008	14.008	11.461	11.461	25.469	25.469
Uitstaand per 31 januari - volgestort	14.008	14.008	11.461	11.461	25.469	25.469

Gewone aandelen

Gewone aandelen worden geclassificeerd als eigen vermogen. De Vennootschap heeft twee soorten gewone aandelen, aandelen A en aandelen B. Alle aandelen zijn primair gelijk in rang met betrekking tot de resterende activa van de Vennootschap en de houders van aandelen zijn gerechtigd tot dividend zoals dit van tijd tot tijd wordt vastgesteld. Voorbehoud hierin zijn de afspraken die gemaakt zijn in verband met de aandelenruil tussen de aandeelhouders, PHOENIX (55%) en Celesio (45%), over de afwikkeling van diverse balansposten. Deze afspraken zijn contractueel vastgelegd en zullen worden verrekend middels de verdeling van dividend.

Agioreserve

Door aandeelhouders is na rato van hun belang, PHOENIX (55%) en Celesio (45%), op 16 juni 2016 een agiostorting gedaan ter hoogte van EUR 150,0 miljoen in verband met de acquisitie van Mediq Apotheken Nederland. Op 21 April 2016 heeft de Vennootschap EUR 225 agio terug gestort in verband met de afspraken over het voorbehoud in de aandelenruil tussen de aandeelhouders.

Statutaire reserve

Statutaire reserve heeft betrekking op het eigen vermogen van Brocacef Ziekenhuisfarmacie BV en wordt jaarlijks gedoteerd met 1% indien en zover het resultaat dit toelaat.

Onverdeeld resultaat

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt voorgesteld het resultaat na belastingen over 2016/17 als volgt te bestemmen: een bedrag ad EUR 10,7 miljoen toevoegen aan de overige reserves en het resterende bedrag ad EUR 5,7 miljoen als dividend uit te keren. Van het resultaat na belastingen over het boekjaar 2015/16 is een bedrag ad EUR 12,0 miljoen ten gunste van de overige reserves gebracht en op 31 mei 2016 is EUR 8,0 miljoen naar rato uitgekeerd aan beide aandeelhouders als dividend.

42 Voorzieningen

De post voorzieningen heeft betrekking op latente belastingverplichtingen, waarbij latente belastingvorderingen en latente belastingverplichtingen gesaldeerd zijn, indien zij betrekking hebben op belastingen geheven door dezelfde belastingautoriteit en indien er een recht is op gelijktijdige verrekening van actuele belastingvorderingen tegen actuele belastingverplichtingen. De post voorzieningen heeft een langlopend karakter en is als volgt opgebouwd:

	Vorderingen		Verplichtingen	
	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Materiële vaste activa	-	-	2.201	2.484
Immateriële activa	-	-	10.422	9.514
Voorzieningen	133	87	-	-
Overige posten	28	-	-	80
Totaal	161	87	12.623	12.078
Saldering van belastingvorderingen en -verplichtingen	(161)	(87)	(161)	(87)
Netto belasting(vorderingen)/ -verplichtingen	-	-	12.462	11.991

Een specificatie en onderbouwing van de winstbelastingen is opgenomen in noot 14 van de geconsolideerde jaarrekening.

43 Langlopende schulden

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Lening van verbonden partijen	282.735	20.000
	282.735	20.000
	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Stand 1 februari	20.000	35.000
Opgenomen gelden	402.735	-
Aflossingen	(140.000)	(15.000)
Stand per 31 januari	282.735	20.000

Per ultimo boekjaar bestaan de langlopende leningen voor EUR 282.735 (31 januari 2016: EUR 20.000) uit een door PHOENIX PIB Dutch Holding B.V. verstrekte lening met een looptijd tot 31 januari 2019. De door PHOENIX PIB Dutch Holding BV verstrekte lening is verstrekt tegen een marktconforme interest en wel tegen EURIBOR plus 318,0 basispunten.

44 Kortlopende schulden

	2016/17 EUR 1.000	2015/16 EUR 1.000
Schulden aan groepsmaatschappijen	136.951	14.869
Schulden aan verbonden partijen	177	3.954
Overige schulden	500	-
	<hr/>	<hr/>
	137.628	18.823
	<hr/>	<hr/>

De schulden aan groepsmaatschappijen betreft rekening-courantverhoudingen met groepsmaatschappijen.

De schulden aan verbonden partijen betreft nog te betalen interest op verstrekte leningen.

De overige schulden hebben betrekking op afwikkeling van acquisities.

45 Financiële instrumenten

Algemeen

De Groep is uit hoofde van het gebruik van financiële instrumenten blootgesteld aan de volgende risico's:

- kredietrisico
- liquiditeitsrisico
- marktrisico

In de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening (noot 5) wordt informatie gegeven over de blootstelling van de Vennootschap aan elk van de hierboven genoemde risico's, de doelstellingen, grondslagen en procedures van de Vennootschap voor het beheren en meten van deze risico's alsmede het kapitaalbeheer van de Vennootschap.

Deze risico's, doelstellingen, grondslagen en procedures voor het beheren en meten van deze risico's alsmede het kapitaalbeheer zijn van overeenkomstige toepassing op de enkelvoudige jaarrekening van Brocacef Groep NV. Daarnaast zijn onderstaand nadere kwantitatieve toelichtingen opgenomen.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Voor nadere informatie wordt verwezen naar de toelichting onder noot 4.

46 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Hoofdelijke aansprakelijkheid en garanties

De Vennootschap heeft verklaringen van hoofdelijke aansprakelijkheid afgegeven voor uit rechtshandelingen van Nederlandse geconsolideerde deelnemingen voortvloeiende schulden.

Daarenboven zijn per einde boekjaar 2015/16 garanties aan ING Commercial Finance afgegeven ten behoeve van een geconsolideerde deelneming voor circa EUR 96,9 miljoen (31 januari 2016: EUR 85,1 miljoen). Deze garanties hangen samen met de lopende kredietfaciliteit en zijn afgegeven over een deel van de handelsdebiteuren. De Groep heeft de beschikking over een kredietfaciliteit van 100,0 miljoen (31 januari 2016: EUR 75,0 miljoen), waar per 31 januari 2017 voor EUR 477 gebruik van gemaakt werd (31 januari 2016: nihil).

Fiscale eenheid

De Vennootschap staat vanaf 1 december 2010 aan het hoofd van een fiscale eenheid voor de heffing van vennootschapsbelasting samen met haar belangrijkste 100% dochtermaatschappijen.

De Vennootschap staat tevens aan het hoofd van een fiscale eenheid voor de heffing van omzetbelasting met het overwegende deel van de dochterondernemingen.

Elk der vennootschappen is volgens de standaardvoorwaarden aansprakelijk voor te betalen belasting van alle bij de fiscale eenheid betrokken vennootschappen.

47 Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Dit betreft het aandeel van de Groep in de resultaten van haar deelnemingen, welke geheel door groepsmaatschappijen is gerealiseerd.

48 Honoraria van de accountant

De volgende honoraria van EY zijn ten laste gebracht van de onderneming, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW.

2016/17

	EY Accountants	Overig EY netwerk	Totaal EY
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Onderzoek van de jaarrekening	530	-	530
Andere controleopdrachten	-	-	-
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-	-
Andere niet-controlediensten	16	-	16
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	546	-	546
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

2015/16

	EY Accountants	Overig EY netwerk	Totaal EY
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Onderzoek van de jaarrekening	140	-	140
Andere controleopdrachten	45	-	45
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	185	-	185
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

49 Transacties met verbonden partijen

Moedermaatschappij

Door de 55% aandeelhouder PHOENIX PIB Dutch Holding BV is een langlopende lening verstrekt aan Brocacef Groep NV (noot 43) van EUR 282,7 miljoen (31 januari 2016: EUR 20,0 miljoen). Over het boekjaar 2016/17 bedroeg de interest over de verstrekte lening EUR 8.173 (2016/17: EUR 1.473), waarvan per 31 januari 2017 nog EUR 107 open stond (31 januari 2016: EUR 178).

Daarnaast heeft de Groep een rekening courantkrediet bij de verbonden partij PHOENIX PIB International Beteiligungs GmbH. Per 31 januari 2017 is er echter sprake van een vordering op PHOENIX PIB International Beteiligungs GmbH ter hoogte van EUR 8,6 miljoen (31 januari 2016: schuld ad 10,8 miljoen vordering). Over het boekjaar 2015/16 bedroeg de interest over de rekening courant EUR 249 (2015/16: EUR 494), waarvan per 31 januari 2017 nog EUR 70 open stond (31 januari 2016: EUR 79).

PHOENIX Pharmahandel GmbH & Co KG heeft zich via PHOENIX PIB Dutch Holding NV garant gesteld voor de overname van Mediq Apotheken Nederland door de Groep. De Groep heeft voor deze garantstelling EUR 1.252 (2015/16: EUR 3.694) als kosten opgenomen onder de interest lasten, waarvan per 31 januari 2017 nog niets meer open stond (31 januari 2016: EUR 3.694).

50 Bezoldiging van bestuurders en commissarissen

Aan bezoldigingen met inbegrip van pensioenlasten als bedoeld in artikel 2:383, lid 1, BW, is in het boekjaar ten laste van de Vennootschap en groepsmaatschappijen gekomen voor bestuurders en voormalige bestuurders een bedrag van EUR 2.337 (2015/16: EUR 2.037), waarvan EUR 2.122 (2015/16: EUR 1.836) betrekking heeft op korte termijn beloningen en EUR 215 (2015/16: EUR 201) op pensioenlasten. Aan bezoldigingen van commissarissen en voormalige commissarissen is een bedrag van EUR 30 (2015/16: EUR 30) gedurende het boekjaar ten laste van de Vennootschap en groepsmaatschappijen gekomen, geheel betrekking hebbende op korte termijn beloningen.

Er zijn geen leningen, voorschotten of garanties aan de bestuurders en commissarissen verstrekt door de Vennootschap.

51 Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

Ingevolge artikel 26 van de statuten van de Vennootschap staat de winst ter beschikking van de algemene vergadering van aandeelhouders, die deze geheel of gedeeltelijk kan bestemmen tot vorming van – of storting in – een of meer algemene of bijzondere reservefondsen.

De Vennootschap kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voor zover het eigen vermogen groter is dan het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden.

52 Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum (31 januari 2017) hebben diverse aan- en verkooptransacties van apotheken plaatsgevonden. Acht apotheken zijn voor 100% geacquireerd, van één apotheek is met de additionele acquisitie van een 49% aandeel het 100% belang verworven, en in twee apotheken is een minderheidsbelang verworven.

Na balansdatum zijn dertien remedie apotheken verkocht (9 volledig eigendom, 2 meerderheidsdeelnemingen en 2 minderheidsdeelnemingen) en daarnaast is nog één apotheek (volledig eigendom) verkocht.

Er hebben verder geen materiële gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

Maarsse, 15 mei 2017

de groepsdirectie:

P.W.H. de Jong, voorzitter

J.P. Eeken

B.E. Tolhuisen

de raad van commissarissen:

O.T. Windholz, voorzitter

B.S. Tyler

S.W. Herfeld

R.H.A. Sorel

Overige gegevens

Voorstel tot resultaatbestemming

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt voorgesteld het resultaat na belastingen over 2016/17 als volgt te bestemmen: een bedrag ad EUR 10,7 miljoen toevoegen aan de overige reserves en het resterende bedrag ad EUR 5,7 miljoen als dividend uit te keren. Echter aangezien het dividend wordt vastgesteld door de algemene vergadering van aandeelhouders is het voorstel niet verwerkt in de jaarrekening.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering van aandeelhouders en raad van commissarissen van Brocacef Groep NV

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening eindigend op 31 januari 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het jaar geëindigd op 31 januari 2017 van Brocacef Groep NV te Maarssen gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Brocacef Groep NV op 31 januari 2017 en van het resultaat en de kasstromen over de periode 1 februari 2016 tot en met 31 januari 2017 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie (EU-IFRS) en met Titel 9 Boek 2 BW;
- geeft de in dit jaarverslag opgenomen enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Brocacef Groep NV op 31 januari 2017 en van het resultaat over de periode 1 februari 2016 tot en met 31 januari 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde balans per 31 januari 2017;
- de volgende overzichten over de periode 1 februari 2016 tot en met 31 januari 2017: de geconsolideerde winst-en-verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat, het geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht;
- de toelichting met een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit:

- de enkelvoudige balans per 31 januari 2017;
- de enkelvoudige winst-en-verliesrekening over de periode 1 februari 2016 tot en met 31 januari 2017;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Brocacef Groep NV zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor

Brocef Groep NV

de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Profiel;
- Bericht van de voorzitter van de groepsdirectie;
- Verslag van de raad van commissarissen;
- Verslag van de groepsdirectie;
- De overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De groepsdirectie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van de groepsdirectie en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de groepsdirectie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De groepsdirectie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met EU-IFRS en met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de groepsdirectie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de groepsdirectie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de groepsdirectie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet de groepsdirectie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de groepsdirectie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te

beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De groepsdirectie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de groepsdirectie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de groepsdirectie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de

Brocacef Groep NV

jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 15 mei 2017

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. A.B.E. Laan RA

Samenstelling van de groepsdirectie en raad van commissarissen

De groepsdirectie wordt gevormd door:

P. W. H. de Jong, voorzitter

Geboortedatum 21 juli 1961
Datum van benoeming 1 maart 2014

J.P. Eeken

Geboortedatum 13 september 1954
Datum van benoeming 25 april 1997

B.E. Tolhuisen

Geboortedatum 25 maart 1970
Datum van benoeming 30 november 2010

De raad van commissarissen wordt gevormd door:

O.T. Windholz, voorzitter

voorzitter van de directie van Phoenix Pharmahandel

Geboortejaar 1966
Nationaliteit Duitse
Eerste benoeming 1 februari 2014
Huidige benoeming tot 1 februari 2018
Aandelenbezit Brocacef Groep nihil

S.W. Herfeld

directielid Phoenix Pharmahandel

Geboortejaar 1967
Nationaliteit Duitse
Eerste benoeming 30 november 2010
Huidige benoeming tot 30 november 2018
Aandelenbezit Brocacef Groep nihil

M.E. Owen

CEO Celesio AG

Geboortejaar 1959
Nationaliteit Engelse
Eerste benoeming 17 juli 2014
Afgetreten per 31 oktober 2016
Aandelenbezit Brocacef Groep nihil

B.S. Tyler

CEO Celesio AG

Geboortejaar 1967
Nationaliteit Verenigde Staten van Amerika
Eerste benoeming 1 november 2016
Huidige benoeming tot 1 november 2020
Aandelenbezit Brocacef Groep nihil

Brocacef Groep NV

R.H.A. Sorel	
Geboortejaar	1950
Nationaliteit	Nederlandse
Eerste benoeming	1 september 2010
Huidige benoeming tot	1 september 2018
Aandelenbezit Brocacef Groep	nihil

Belangrijkste deelnemingen

(naar de stand per 15 mei 2017)

BENU Apotheken BV (inclusief Mediq Apotheken Beheer BV)

Exploitatie van apotheken en partnerformule.

Straatweg 2
3604 BB Maarssen

Directie:
E.R. Lip
J.P.B. Brand
BENU Groep NV

BENU Direct BV

Levering van medische hulpmiddelen aan patiënten thuis en in verpleeghuizen.

Straatweg 2
3604 BB Maarssen

Directie:
M.L. van den Berg
E.R. Lip
J.P.B. Brand
BENU Groep NV

BENU Nederland BV

Aankoop, verkoop en exploitatie van, alsmede het deelnemen in apotheken.

Straatweg 2
3604 BB Maarssen

Directie:
M.L. van den Berg
E.R. Lip
J.P.B. Brand
Brocef Groep NV

Brocef BV (inclusief Mediq Farma BV)

Brocef Groothandel

Groothandel in geneesmiddelen en medische producten aan apothekhoudenden.

Brocef Zorglogistiek

Levering van geneesmiddelen en medische middelen, alsmede diensten op het gebied van inrichting, uitvoering en besturing van zorgprocessen rondom deze middelen aan zieken- en verpleeghuizen en consumenten.

Brocef Veterinaire Diensten

Groothandel in diergeneesmiddelen ten behoeve van dierenartsen

Brocacef Groep NV

Straatweg 2
3604 BB Maarssen

Directie:
N. van Esschoten.
W.G. Mulder
B.G. Princée
R.M. Woning
Brocacef Groep NV

Straatweg 2
3604 BB Maarssen

Brocacef Maatmedicatie BV (Inclusief Systemfarma BV)

Verpakking van geneesmiddelen ten behoeve van apotheken, zieken- en verpleeghuizen en consumenten.

Darwinstraat 31 b
6718 XR Ede

Touwslagerij 17
4762 AT Zevenbergen

Directie:
M.W.H. van de Loo
Brocacef Groep NV

Brocacef Supplies & Services BV

Handelsonderneming op het gebied van drukwerk, verpakkingen, apparatuur, consumentenartikelen en technische service ten behoeve van apotheken, ziekenhuizen en industrie.

Straatweg 2
3604 BB Maarssen

Directie:
R.H.B. Overbeek
Brocacef Groep NV

Brocacef Ziekenhuisfarmacie BV

Farmaceutische zorg- en dienstverlening ten behoeve van zorginstellingen en hun intra- en extramurale cliënten, alsmede het bieden van ondersteunende dienstverlening aan zorginstellingen.

De Amfoor 1
5807 GW Oostrum

Directie:
D.R.T. van Orsouw
Brocacef Groep NV

Brocacef Groep NV

Brocacef Healthcare Logistics BV (tot 1 februari Mediq Healthcare Logistics BV)

Distributie en opslag van farmaceutische producten ten dienste van fabrikanten.

Basicweg 8
3821 BR Amersfoort

Directie:
H.H. Lantsheer
Brocacef Groep NV

Brocacef Groep NV

Brocacef Groep NV

Straatweg 2

Postbus 5

3600 AA Maarssen

telefoon: +31 30 245 29 11

telefax: +31 30 243 87 92

e-mail: brocacef@brocacef.nl

www.brocacef.nl

Financieel verslag 2016/17

Brocacef Groep NV